

Lunds universitet

Historiska institutionen

HISK37

Seminarieledare: Per Anders Rudling

Handledare: Evelina Kallträsk

Ventileringsseminarium: 2022-06-01 kl. 08:15 i LUX:A332

18 år av historieskrivning

En historiografisk undersökning av kandidatuppsatser i historia vid Lunds universitet
mellan åren 2004 – 2021

Joen Törnkvist

Innehåll

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	3
3. Teoretiska utgångspunkter.....	5
4. Forskningsöversikt	7
4.1 Kronologisk avgränsning	8
4.2 Geografisk anknytning	9
4.3 Ämnesinriktning.....	11
4.4 Genusperspektiv i avhandlingar	12
4.5 Språkval.....	13
4.7 Val av källor	15
4.8 Utbildningens och miljöns betydelse	15
5. Källmaterial och metod	17
5.1 Kvantitativ metod.....	17
5.2 Källmaterial och källkritik	17
5.3 Operationalisering	18
5.4 Kategorisering	20
5.5 Tillvägagångssätt.....	22
6. Historisk bakgrund och kontext	25
6.1 Kort historiografisk översikt och den lundsiska historievetenskapen	25
6.2 Genushistorisk översikt	27
6.3 Kandidatuppsatsen	28
6.4 Temakurser.....	29
7. Analysens och diskussionens disposition.....	30
8. Undersökning och analys.....	31
8.1 Samtliga uppsatser.....	31
8.2 Uppsatser indelade efter tillskriven könstillhörighet.....	36

8.2.1 Uppsatser skrivna av män	36
8.2.2 Uppsatser skrivna av kvinnor	41
8.2.3 Jämförelse av resultat efter uppdelning efter tillskriven könstillhörighet	44
8.2.4 Delsammanfattning, uppdelning efter tillskriven könstillhörighet	49
8.3 Uppsatser uppdelade i två nioårsperioder	49
8.3.1 Uppsatser skrivna mellan åren 2004 – 2012	49
8.3.2 Uppsatser skrivna mellan åren 2013 – 2021	54
8.3.3 Jämförelse efter uppdelning i två nioårsperioder	59
8.3.4 Delsammanfattning, uppdelning i två nioårsperioder	65
8.4 Övriga genomgående likheter	66
8.5 Temakurser vid kandidatkursen i historia, 2008 – 2021	67
8.6 Resumé	69
9. Sammanfattande slutsatser och avslutande diskussion	70
9.1 Slutsatser i relation till frågeställningar och forskningsläget	70
9.2 Diskussion	74
9.2.1 Uppsatsernas inriktning	74
9.2.2 Teorier, metoder och faciliteringsgraden	74
9.2.3 Geografi och kronologi	76
9.3 Studiens bidrag och förslag på vidare forskning	78
Slutord	81
Käll- och litteraturförteckning	82

1. Inledning

”Jag tror att när man tänker historiker så ser man framför sig så här gubbar i BBC-dokumentärer.”

Kvinnlig historikerstudent vid Uppsala universitet, 2018.¹

”Uppenbart är att en svensk historiker skriver om svensk historia, och med fördel på svenska.”

Professor Klas-Göran Karlsson om artiklar om internationell historia, 2018.²

Som citaten ovan indikerar så cirkulerar det flera uppfattningar om vad det innebär att vara en historiker och vad denne oftast skriver om. Det finns också flera uppfattningar om vad historiestudenter skriver för slags historia. Dessa uppfattningar om historikers och historiestudenters ämnesval kan sammanfattas i tre punkter:

- Historikerstudenter skriver oftast om tiden efter sekelskiftet 1800.³
- Svenska forskare skriver oftast om Sverige och på svenska.⁴
- Kvinnliga forskare fokuserar på genus medan de manliga pratar om krig.⁵

Förmodligen kommer gemene man ge dig samma svar om du frågar honom om vilka uppsatsämnen historiestudenter väljer. Denna uppsats ger sig i kast med att undersöka huruvida det finns någon empirisk grund för dessa antaganden. För att göra detta kommer samtliga kandidatuppsatser i historia från Lunds universitet som finns digitaliserade (220 st.)⁶ att undersökas och kategoriseras. Uppsatserna skrevs mellan åren 2004 och 2021. Dels kommer uppsatser skrivna av manliga och kvinnliga historiestudenter att jämföras, dels kommer det undersökas om det skett någon förändring mellan den första halvan av perioden (2004–2012) och den andra (2013–2021). De parametrar som kommer undersökas är valen av

---

¹ Daniéla Rajaniemi, *Studenter i historia – En kartläggning av jämställdheten på Historiska institutionens grundutbildning* (Uppsala: Historiska institutionen, Uppsala universitet, 2020), 21.

² Klas-Göran Karlsson, ”Lundahistoriker i världen. Internationell historia som lundensiskt forskningsfält.” I *Historia och historiker – Om Lunds universitet genom 350 år*, Lars Edgren (red.) (Lund: Lunds universitet, 2018), 134.

³ Louise Berglund & Agneta Ney, *Historikerns hantverk – Om historieskrivning, teori och metod* (Lund: Studentlitteratur, 2015), 186.

⁴ Eva Österberg, ”Kultur, genus och samtiden – Svensk historieforskning från senare delen av 1980-talet till 2010.” I *Historieskrivningen i Sverige*, Gunnar Artéus & Klas Åmark (red.) (Lund: Studentlitteratur, 2012), 180.

⁵ Rajaniemi, *Studenter i historia*, 29.

⁶ Via https://www.lu.se/search/*/publications/1/undefined. Vid sökning kommer 222 kandidatuppsatser i historia upp. Dock finns en av dessa inte i fulltextformat samtidigt som det finns en dubblett av en annan uppsats. Jag har därför valt att inte ta med uppsatsen som jag inte har tillgång till, samt den senare av dubblett-uppsatserna, i undersökningen.

tematik, teori, metod, källmaterial samt geografisk och kronologisk avgränsning.

Undersökningen kommer således bli historiografisk och huvudsakligen kvantitativ.

Till min kännedom har kandidatuppsatser i historia inte tidigare undersökts på detta sätt. Det är därför min förhoppning att denna uppsats kommer bemöta – men trots det kanske även bekräfta – fördomar om historikerstudenters uppsatsskrivande och samtidigt öppna upp för en diskussion om vilken historia som skrivs på Lunds universitet.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att empiriskt undersöka uppsatsämnen, metoder och teorier under perioden 2004–2021 i historiestudenters kandidatuppsatser och utröna om uppsatsernas komposition förändras över tid samt vilka likheter och skillnader det går att se mellan kvinnors och mäns ämnesval. Därtill ämnar uppsatsen visa på trender inom uppsatsskrivande på historiska institutionen i Lund, vilket i sin tur kan ge indikationer på vilken historiekultur och historiografiska trender som är rådande där.

Undersökningen syftar därmed till att bidra till den historiografiska forskningen genom att empiriskt belysa historiestudenters kandidatuppsatsämnen. Grundutbildningen har sällan belysts i historiografisk forskning, trots att denna nivå är avgörande för vidare historiska studier och framtida forskning. Kandidatuppsatsen utgör det första forskningsarbete som studenterna genomför och skrivs när studenten står med en fot i utbildningsfasen och den andra i forskarfasen. Därmed kan denna studie bidra till att hjälpa oss att förstå kopplingen mellan utbildningen och den senare vetenskapliga produktionen. Uppsatsen har också som syfte att bidra till den historiografiska teoribildningen med hjälp av introducerandet av ett nytt teoretiskt begrepp: *Faciliteringsgrad*, som indikerar den genomförbarhet som ett uppsatsämne, teori, metod, källmaterial kan ha. Faciliteringsgraden visar alltså hur lätt eller svår uppsatsen kommer bli att skriva. Eftersom genomförbarheten är en viktig aspekt inom forskningen som tidigare förbisetts kommer denna uppsats bidra till att försöka belysa detta knapphändigt utforskade område. Begreppet kommer diskuteras vidare i teoriavsnittet.

Undersökningen kommer ha sin utgångspunkt i följande övergripande frågeställningar:

- Vilka historiografiska trender går att identifiera vid en kvantitativ undersökning av kandidatuppsatser i historia från Lunds universitet mellan åren 2004 och 2021 sett över tid och mellan kvinnliga och manliga historiestudenter?
- Hur kan dessa trender förklaras?

För att lättare kunna besvara dessa frågor har följande underfrågor ställts:

- Vilka områden – ämnesmässigt samt temporalt och geografiskt – fokuserar uppsatserna på?

- Vilka metoder, teorier och källmaterial används i uppsatserna?
- Vilka likheter och skillnader vid val av ämne, metod, teori och avgränsning finns det mellan kandidatuppsatser i historia skrivna av män respektive kvinnor?
  - Hur skiljer sig det genushistoriska perspektivet åt mellan uppsatser skrivna av män och kvinnor?
- Har uppsatsernas beståndsdelar förändrats vid jämförelse av uppsatser skrivna åren 2004 – 2012 samt åren 2013 – 2021 utifrån ovanstående parametrar, och i så fall på vilket sätt?
  - Vad skulle kunna förklara ovanstående förändringar?
- Vilket inflytande kan den institutionella miljön, exempelvis kandidatkursens temakurser, haft på uppsatserna?

Efter en presentation och diskussion om föreliggande uppsats teoretiska utgångspunkter kommer forskningsläget och denna undersöknings operationalisering illustreras.

3. Teoretiska utgångspunkter

Denna undersökning behandlar en mängd olika faktorer av historiografiskt intresse i studentuppsatserna. För att analysera källmaterialet och beskriva undersökningens resultat med förankring i historiografiska perspektiv kommer uppsatsen därmed att använda en rad olika teoretiska begrepp som utgångspunkt och ledstjärnor. Det första av dessa kommer från historikern Stefan Eklöf Amirell: den *metodologiska nationalismen*. Begreppet belyser den tendens hos historiker att avgränsa sig geografiskt efter nationalstaternas gränser i sina undersökningar. Dessutom tenderar historiska förklaringar att hålla sig inom dessa gränser och förminska inflytanden från utlandet och andra internationella faktorer.⁷ Denna undersökning kommer att analysera studentuppsatsernas geografiska avgränsning för att avgöra om det går att se en tendens till den metodologiska nationalism som Eklöf Amirell beskrivit bland doktorsavhandlingar i historia.

Andra begrepp som kommer användas är Rolf Torstendahls *fruktbarhet*, *optimumnormer* och *minimikrav*. Fruktbarhetsbegreppet beskriver om ett område anses kunna generera ny kunskap, om kunskapens frukt växer ymnigt.⁸ Tillkommer nya metoder, källmaterial eller teorier kan historiska förlopp undersökas om och om igen. Vad som styr om ett område är fruktbart eller inte baseras å ena sidan på vad forskarsamhället anser vara intressant – de s.k. *optimumnormerna* som säger vad historisk vetenskap som bäst borde handla om.⁹ Å andra sidan baseras det på vad samhället i stort vill se för historisk forskning, vad samhället anser vara relevant historia och vilken historia som anses vara värd att studera; detta uppkommer ur den rådande *historiekulturen*. Historiekulturen kan dessutom sägas vara dels den historia som förmedlas i ett samhälle, dels den värdering som historia utsätts för om den är användbar och relevant eller inte.¹⁰ Historikerstudenten kan därför sägas bli påverkad från två olika håll: från akademien och från övriga världen. En undersökning av historiografiska trender i studentuppsatser och förändring över tid i val av uppsatsämnen och perspektiv kan belysa utvecklingen av vad som uppfattas som fruktbar forskning och den rådande historiekulturen. *Minimikrav* beskriver Torstendahl som ”krav som måste ställas på en historievetenskaplig

---

⁷ Stefan Eklöf Amirell, “The end of methodological nationalism: the internationalization of historical research in Sweden since 2000,” *Scandinavian Journal of History*. 2021: 2. doi: 10.1080/03468755.2021.2004219.

⁸ Torstendahl, *Den historiografiska revolutionen*, 76.

⁹ Rolf Torstendahl & Thorsten Nybom, *Historievetenskap som teori, praktik, ideologi* (Stockholm: Författarförlaget, 1988), 80.

¹⁰ Klas-Göran Karlsson, ”Historia, historiedidaktik och historiekultur – teori och perspektiv.” I *Historien är närvarande – Historiedidaktik som teori och tillämpning*, Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander (red.) (Lund: Studentlitteratur, 2014), 65.

framställning för att för att den ska vara acceptabel”.¹¹ Minimikraven beskriver alltså vad som måste finnas med i en undersökning för att det ska få kallas historievetenskapligt. Detta relaterar till nästkommande begrepp.

Jag skulle vilja introducera ett nytt teoretiskt begrepp i undersökningen, nämligen *Faciliteringsgrad*. Faciliteringsgraden indikerar hur lätthanterlig, medgörlig, tidssparande och applicerbar en parameter i den vetenskapliga produktionen är. I fallet med kandidatuppsatser betyder detta att något som gör arbetsprocessen lättare och för studenten mot sitt mål har högre faciliteringsgrad. Min tanke är att studenter inte endast väljer ett ämne och/eller tillvägagångssätt på grund av optimumnormer, fruktbarhetskriterier, historiekultur eller ens det egna intresset. Hur *lätt eller svår, farlig eller säker* en viss väg är att vandra torde locka eller avskräcka en stor mängd uppsatsförfattare. Kandidatuppsatsen ingår visserligen i en akademisk bana som studenten frivilligt valt att ge sig in på, men Torstendahl med flera har kanske en lite för idealiserad bild av akademiker; att dessa konstant strävar efter det fruktbara, spännande, nydanade eller det som helt enkelt följer normerna. För Torstendahl och de andra blir den akademiska produktionen målet, för studenten är kandidatuppsatsen kanske snarare ett medel, en avsats att ta sig upp på och vidare ifrån. Eftersom en kandidatuppsats måste skrivas, samt bli godkänd, för att studenten ska kunna ta ut sin examen kan faciliteringsgraden även kopplas till minimikraven. Frågan en hypotetisk student kan ställa sig blir därför: ”Vilken är den lättaste och säkraste vägen att nå ett godkänt resultat i enlighet med kandidatkursens uppsatsriktlinjer (dvs. minimikraven)?”¹²

Det bör också påpekas att faciliteringsgraden ej ska ses som värderande, som att den pekar på en form av slarvig genväg. Däremot pekar faciliteringsgraden på den säkra vägen, den som bäst hjälper studenten nå sitt mål att uppnå minimikraven. Faciliteringsgraden indikerar också när arbetsbördan blir lägre och mållinjen flyttas närmare en. Något som dock bör noteras är att detta är första gången faciliteringsgrad används som teoretiskt begrepp. Begreppet har inte fått mogna över tid och är således obeprövat. Därmed måste resultatet som erhålls tas med en nypa salt. Med det sagt tror ändå undertecknad att faciliteringsgraden krävs som teoretiskt begrepp för att vissa av valen som kandidatstudenter gör vid skrivandet av sina uppsatser ska kunna förklaras.

---

¹¹ Torstendahl, *Den historiografiska revolutionen*, 15.

¹² Betygskraven, och därmed minimikraven, finnes i *Riktlinjer för uppsatsarbete på kandidatkursen*. Lund: Historiska institutionen, Lund universitet, 2020, 16.

4. Forskningsöversikt

För att kunna bygga vidare från forskningsläget kommer detta nu att redovisas. Tidigare forskning kring doktorsavhandlingar i historias avgränsningar, ämnesinriktningar, genusperspektiv, språkval, teori- och metodanvändning samt val av källor kommer presenteras. Slutligen följer en presentation om forskningsläget kring utbildningens och den akademiska miljöns betydelse.

Tidigare historiografisk forskning har framför allt använt sig av doktorsavhandlingar som empiriskt studieobjekt. Historikern Conny Blom gjorde i början av 80-talet en kvantitativ studie över de doktorsavhandlingar i historia som försvarades mellan åren 1890 – 1975.¹³ Denna studie kommer dock inte användas som forskningsläge då det finns en undersökning som ligger mig närmare i tiden: Stefan Eklöf Amirells omfattande bibliografiska sammanställning *Svenska doktorsavhandlingar i historia 1976–2005*.¹⁴ Conny Bloms undersökning är dock värd att nämna då Eklöf Amirell tar vid den i sin undersökning. Eklöf Amirell fortsätter sedan med att undersöka doktorsavhandlingar i historia skrivna under perioden 2000 – 2020 i artikeln *The end of methodological nationalism: the internationalization of historical research in Sweden since 2000*.¹⁵ Eklöf Amirells tidigare undersökningar kommer utgöra det huvudsakliga forskningsläget för denna uppsats. Detta därför att han undersökt parametrar som även denna uppsats kommer studera; Eklöf Amirell blir därmed mest relevant. I *Svenska doktorsavhandlingar* har Eklöf Amirell undersökt de 606 avhandlingar i historia som framgångsrikt försvarades mellan åren 1976 och 2005 på Sveriges universitet och högskolor.¹⁶ Eklöf Amirell diskuterar avhandlingarnas tidsanknytning, geografiska anknytning, ämnesinriktning och språk samt huruvida avhandlingförfattarnas kön har någon inverkan på dessa.

Överlag fokuserar Eklöf Amirell väldigt mycket på kopplingen mellan kön och uppsatsskrivandets förfarande, dock utan att kunna dra några säkra slutsatser. I jämförelse är han inte lika tydlig när det kommer till hur avhandlingarnas diverse anknytningar förändrades under den undersökta 25-års perioden. Hans diagram saknar absoluta tal vilket begränsar

---

¹³ Conny Blom, *Doktorsavhandlingarna i historia 1890 – 1975: En kvantitativ studie*. (Lund: Lunds universitets Historiska Institution), 1980.

¹⁴ Stefan Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar i historia 1976–2005*. (Stockholm: Kungl. Biblioteket), 2007.

¹⁵Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism."

¹⁶ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 11.

användbarheten i forskningsöversikten.¹⁷ Denna uppsats forskningsöversikt kommer därför ha en överblick vad det gäller en diskussion om avhandlingförfattarnas kön eftersom Eklöf Amirell redovisar detta tydligast. En dialog med Eklöf Amirell huruvida hans resultat kan relateras till denna undersökning kan därmed blir fruktbar, samtidigt ämnar denna uppsats även behandla förändring över tid och redovisa detta tydligare. I de fall luckor i forskningsläget upptäcks kommer dessa att pekas ut.

4.1 Kronologisk avgränsning

I tabellen nedan redovisas Eklöf Amirells sammanställning om avhandlingarnas tidsanknytning.¹⁸

		Forntid	Medeltid	Tidig-modern tid	1815 – 1913	1914 - Idag	Ej tid	Totalt
Lund	Antal	0	5	31	36	61	1	134
	Andel	0,0 %	3,7 %	23,1 %	26,9 %	45,5 %	0,7 %	100,0 %
Hela riket	Antal	2	28	140	181	254	1	606
	Andel	0,3 %	4,6 %	23,1 %	29,9 %	41,9 %	0,2 %	100,0 %

Tabell 1. Svenska avhandlingar i historias tidsanknytning vid Lunds universitet och i hela Sverige, 1976 – 2005.

Som det går att utläsa från tabellen så fokuserade knappt hälften av avhandlingarna i Lund (61 st.) på tiden efter 1914, över 70 % (97 st.) på tiden efter 1815 och hela 95,5 % (128 st.) av avhandlingarna avgränsade sig till tiden mellan tidigmodern tid och idag. Andelen uppsatser som studerade perioden efter 1914 ökade från 34 % i början av 70-talet till 45 % under perioden 1996 – 2005. Anledningarna till att historikerna fokuserar allt mer på samtiden (dvs. tiden efter 1914) förmodar Eklöf Amirell har och göra med ”De ökade kraven från statliga och andra samhällseliga aktörers – inklusive massmedia med dess vanligen starka samtidsinriktning – sida på att forskningen ska vara samtidsrelevant och instrumentellt användbar.”¹⁹ Eklöf Amirell tillägger att den ökande konkurrensen från framför allt samhällsvetenskaperna kan ha kommit att tvinga historikerna att skriva om mer nutida teman

¹⁷ Se exempelvis Eklöf Amirells diagram på s. 20 i Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*. 2007.

¹⁸ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 17.

¹⁹ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 18.

för att kunna säkra sig forskningsanslag.²⁰ Eklöf Amirell tillägger att det ej kunde iakttas något samband mellan författarens kön och avhandlingarnas tidsanknytning.²¹ I övrigt finns det inte så många fler studier angående avhandlingars temporala anknytning – en lucka i forskningsläget som öppnar upp för föreliggande undersökning.

4.2 Geografisk anknytning

När det kommer till avhandlingarnas geografiska anknytning går det att konstatera att denna har internationaliserats mer och mer under de senaste 20 åren. Eklöf Amirell ger inga diskreta siffror, däremot andelar.²² Dessa redovisas i följande tabell. Eklöf Amirell ger ingen data om åren 2006 – 2010 mer än att det inte skedde någon statistisk förändring gentemot perioden 2001 – 2005 och att en fördubbling i andelar skedde till nästa period 2011 - 2015. Datan är därför motstridig för perioden 2006 – 2010.

Period	1996 - 2005 ²³	2006 - 2010	2011 - 2015	2016 - 2020
Andel	22,2 %	16 %	31 %	27 %

Tabell 2. Andel av avhandlingar i historia som inte handlar om renodlat svenska förhållanden.

Andelen uppsatser som behandlade utomeuropeiska områden eller globalhistoria ökade från 4 % i början på 2000-talet till 7 % under det senare 2010-talet.²⁴ Som tidigare nämnt redovisar Eklöf Amirell inga absoluta tal när det kommer till avhandlingarnas geografiska anknytning över tid. Istället finns den mer exakta datan endast sammanställd för hela perioden 1976 – 2005 i nästa tabell. Där går det dessutom att se ett samband mellan avhandlingsförfattarnas kön och avhandlingarnas geografiska anknytning.²⁵

²⁰ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 19.

²¹ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22.

²² Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism," 8.

²³ Periodens data från: Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 20.

²⁴ Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism," 8.

²⁵ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22.

RUM		KVINNA	MAN	TOTAL
SVERIGE	Antal	158	283	441
	Andel inom kön	80,2 %	68,9 %	72,5 %
SVENSKA GRÄNSÖVERSKRIDANDE STUDIER	Antal	19	53	72
	Andel inom kön	9,6 %	12,9 %	11,8 %
NORDEN	Antal	7	22	29
	Andel inom kön	3,6 %	5,4 %	4,8 %
EUROPA	Antal	1	25	26
	Andel inom kön	0,5 %	6,1 %	4,3 %
UTOMEUROPEISKA STUDIER	Antal	11	19	30
	Andel inom kön	5,6 %	4,6 %	4,9 %
ÖVRIGA INTERNATIONELLA STUDIER	Antal	1	8	9
	Andel inom kön	0,5 %	1,9 %	1,5 %
EJ RUM	Antal	0	1	1
	Andel inom kön	0,0 %	0,2 %	0,2 %
TOTAL	Antal	197	411	608
	Andel inom kön	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 3. Avhandling författarnas kön relaterat till avhandlingarnas geografiska anknytning, 1976–2005.

Som tabellen visar var skillnaden stor i andelen kvinnor som undersökte svensk historia (80,2 %) jämfört med andelen män inom samma område (68,9 %). Detta förklarar Eklöf Amirell med faktumet att flertalet kvinnliga doktorander ägnade sina avhandlingar åt att studera underprivilegierade och understuderade grupper – då framför allt kvinnor.²⁶ Att då börja med Sverige ter sig inte så konstigt. Nästan 90 % av avhandlingarna med genusinriktning höll sig till Sverige eller svenska gränsöverskridande fenomen.²⁷ Därtill var andelen kvinnor som bedrev utomeuropeiska studier större än andelen män (5,6 % jämfört med 4,6 %). Detta kan också kopplas till Eklöf Amirells tes att kvinnliga doktorander tenderar att studera understuderade grupper, i det här fallet utomeuropeiska grupper från tredje världen.²⁸

I en senare artikel lånar Eklöf Amirell in begreppet *metodologisk nationalism* från Norges forskningsråd för att förklara historikers geografiska avgränsning.²⁹ Speciellt för de nordiska länderna var det intresse som fanns för Skandinavien gemensamma historia, påverkad av den skandinavistiska rörelsen under mitten på 1800-talet. Nordiska historiker samarbetade ofta

²⁶ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 23.

²⁷ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 30.

²⁸ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 23.

²⁹ Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism," 2.

men rörde sig sällan utanför denna geografiska demarkation, konstaterar Eklöf Amirell.³⁰ Denna undersökning kommer även undersöka hur kandidatuppsatserna i historia förhåller sig till den nordeuropeiska avgränsningen.

4.3 Ämnesinriktning

Bland avhandlingarnas ämnesinriktning går det att se både likheter och skillnader mellan könen. En nästintill identisk andel kvinnor och män skrev om ”Förvaltning och finanser” (10,2 % respektive 10,5 %. Total andel: 10,4 %). Inom kategorierna ”Socialhistoria”, ”Utrikespolitisk historia” och ”Politisk historia” är skillnaderna däremot markanta. Större andel kvinnor än män skrev om socialhistoria (49,0 % respektive 41,2 %. Total andel: 43,7 %) medan fallet var det omvända för utrikespolitisk historia (Andel kvinnor: 6,1 %. Andel män: 12,4 %. Total andel: 10,4 %) och politisk historia (Andel kvinnor: 12,8 %. Andel män: 17,6 %. Total andel: 16,0 %).³¹ Eklöf Amirell konstaterar att datan verkar bekräfta stereotypen att män verkar vara mer intresserad av ’hårda’ ämnen som politik medan kvinnor sällar sig till ’mjuka’ ämnen som socialhistoria. Dock tillägger han att den statistiska skillnaden inte är tillräckligt stor för att dra vittgående slutsatser.³² Återigen redovisar Eklöf Amirell endast absoluta tal relaterat till hela perioden 1976 – 2005. Det som går att utläsa är att den kategori som Eklöf Amirell benämner som *idé- och opinionshistoria*, en kategori som kan liknas till kulturhistoria, ökade från 14 % på 60- och 70-talen till 21,6 % under åren 2001 – 2005.³³

Historikern Hanna Enefalk undersöker även hon huruvida historikerns kön relaterar till den historieskrivning som produceras. I en analys av svenska doktorsavhandlingar i historia mellan åren 2008 – 2012 finner hon en skillnad bland de nyckelord som författarna använder. Hos kvinnliga författare framträder, i fallande ordning, följande nyckelord mest frekvent: *Sweden, Gender, 19th century, History*. Bland männens nyckelord var följande ord mest frekventa: *Sweden, History, 20th century, Education/Gender/Use of history* (alla tre lika frekventa). De största skillnaderna var att kvinnorna fokuserade något mer på genus och 1800-talet medan männen i större grad forskade kring utbildningshistoria och 1900-talet. Vidare undersöker Enefalk avhandlingarnas abstract och finner där att män oftare betonar att deras arbeten är viktiga för forskningen medan kvinnor lägger tonvikt på att deras

---

³⁰ Eklöf Amirell, ”The end of methodological nationalism,” 3.

³¹ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 28.

³² Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 28.

³³ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 25.

avhandlingar behandlar olikheter; olika tidsperioder, olika faktorer etc. Annars konstaterar Enefalk att avhandlingarna liknar varandra. De flesta författare, oavsett kön, skrev om 1900-talet med nationalstaten Sverige som utgångspunkt.³⁴ Om detta mönster går att se även bland kandidatuppsatserna ämnar denna uppsats ge svar på.

4.4 Genusperspektiv i avhandlingar

Åter till Eklöf Amirell. I sin bibliografi sätter han förstoringsglasat över avhandlingarna med genustema. Andelen avhandlingar som behandlade genus steg från 1,4 % under perioden 1976 – 1980 till 17,6 % mellan 2001 – 2005.³⁵ Eklöf Amirell tittar även på hur genusperspektiven skiljer sig åt mellan kvinnor och män. Resultatet redovisas i tabellen nedan.³⁶

GENUSPERSPEKTIV		KVINNA	MAN	TOTALT
GENERELLA (ÖVRIGA)	Antal	15	2	17
	Andel inom genusperspektiv	88,2 %	11,8 %	100,0 %
KVINNOHISTORIA	Antal	41	8	49
	Andel inom genusperspektiv	83,7 %	16,3 %	100,0 %
MANSHISTORIA	Antal	1	8	9
	Andel inom genusperspektiv	11,1 %	88,9 %	100,0 %
TOTAL	Antal	57	18	75
	Andel inom genusperspektiv	76,0 %	24,0 %	100,0 %

Tabell 4. Genusavhandlingsförfattarnas kön, 1976 – 2005.

Resultatet tyder på att kvinnor har skrivit fler avhandlingar med genusperspektiv, både mätt i det absoluta antalet uppsatser och i andelen av det totala antalet. Värt att notera är tendensen bland män att fokusera på manshistoria är stor i förhållande till andelen kvinnor som gör det. Dock är antalet avhandlingar skrivna av män om kvinnohistoria respektive manshistoria lika

³⁴ Hanna Enefalk, "Kvinnor och män som historiker: En yrkeshistoria från 1800-talets ämnesformering till 2000-talets klimatkris." I *Historikern i samhället – roller och förändringsmönster*, David Ludvigsson & Martin Åberg (red.) (Örtinge: Gidlunds förlag, 2021), 77 – 80.

³⁵ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 29.

³⁶ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 31.

stor, åtta av varje. Intressant är också att majoriteten av avhandlingar med genusperspektiv (89,3 %) håller sig till Sverige.³⁷ Eklöf Amirell kopplar det till principen ”gräv där du står”, att den traditionellt mansdominerade svenska historien behövde behandlas utifrån ett genusperspektiv.³⁸ Eklöf Amirell konstaterar även att den skeva könsfördelningen av avhandlingar med genusperspektiv (76,0 % skriva av kvinnor, 24,0 % av män) ”antyder att genusperspektivet, trots sin starka expansion under perioden, inte fullt ut lyckades med sin ambition att genomsyra hela historievetenskapen”.³⁹ Föreliggande undersökning kommer ge sig i kast med frågan om detta fortfarande är fallet.

4.5 Språkval

Under nästintill hela perioden 1981 – 2005 skrevs cirka 85 % av avhandlingarna på svenska. Av de avhandlingar som handlade om Sverige skrevs 95,9 % på svenska, 3,6 % på engelska. Endast tre stycken avhandlingar skrevs på danska.⁴⁰ Under perioden 2011 – 2015 ökade andelen avhandlingar skrivna på engelska och tyska (dessa var dock i absolut minoritet) till 31 %. Därtill ökade andelen avhandlingar om svensk historia skrivna på engelska till 13 % under perioden 2011 – 2020, något som denna uppsats kommer undersöka huruvida en liknande trend går att se bland kandidatuppsatserna.⁴¹

4.6 Om metoder och teorier

Under senare år har det förts en diskussion bland historiker om den roll som metoder och teorier spelar inom historievetenskapen. Konsensus verkar vara att teorierna har börjat få allt större betydelse på metodens bekostnad.⁴² David Ludvigsson och Henrik Ågren har gjort en översiktlig undersökning av recensioner av svenska avhandlingar i historia ventilerade åren 2013 – 2014 för att se om recensenterna påpekar bristfällig beskrivning av metod eller inte. De kommer fram till att samtliga svenska recensenter kommenterar avhandlingarnas metodval på ett eller annat sätt. I de fall metodavsnittet är bristfälligt eller att författaren använder sig av det breda begreppet ’kvalitativ textanalys’, kritiserar detta av recensenterna. Ludvigsson och Ågren drar därmed slutsatsen att de svenska historikerna inte har lämnat diskussionen om

---

³⁷ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 30.

³⁸ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 30.

³⁹ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 31.

⁴⁰ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 33 - 35.

⁴¹ Eklöf Amirell, ”The end of methodological nationalism,” 10.

⁴² David Ludvigsson & Henrik Ågren, ”Bryr sig svenska historiker om metodfrågor?” *Historisk tidskrift*. Vol. 135, nr. 1, 2016: s.65.

metod därhän.⁴³ Dock behandlar deras lilla undersökning endast redan etablerade historiker och om dessa noterar metodanvändandet, inte doktoranderna och deras användande av metod. Det finns inte heller någon diskussion om vilka metoder som avhandlingsförfattarna använder, förutom i en liten passage som i förbifarten nämner prosopografisk metod, S D Smiths typologi och Faircloughs diskursanalys.⁴⁴ Ludvigsson och Ågren föreslår en vidare undersökning av själva doktorsavhandlingarna, men självklart kan även denna uppsats anses ta vid Ludvigssons och Ågrens diskussion.

Teorierna kan sägas ha gjort sitt intåg i svensk historieskrivning på 1960-talet. Historiker började då intressera sig för samhällsvetenskapliga teorier som kunde förklara historiska förlopp.⁴⁵ Resultatet blev att teoriinslag blev vanligare även nere på kandidatuppsatsnivå.⁴⁶ Idag kan normen sägas vara att teoretiska perspektiv kan och bör anläggas.⁴⁷ Dock kan dagens teorianvändning sägas bestå till största delen av begrepp, inte allomfattande samhällsteorier. Istället ansluter sig historiker ofta till en auktoritets teoribyggnad och stödjer sig på denne.⁴⁸ Dessutom har teorierna mångfaldigats och fragmenterats till en uppsjö av olika teorier. Ingen teori har uppnått hegemoni inom historievetenskapen.⁴⁹ Intressant är också Klas Åmarks påpekande att de historiker som anlade ett hermeneutiskt perspektiv oftast beskrev detta kortfattat och vagt, ofta med deklARATIONEN att författaren avsåg sig försöka förstå historien och inget mera.⁵⁰

På senare år har det också förts en diskussion om den kulturella vändningens och det postmodernistiska tänkandets inverkan på teorival. Historikern Kim Salomon ser möjligheten för ett fritt flöde av teorier från andra vetenskapliga fält.⁵¹ Salomon ställer sig därmed positiv till den kulturella vändningen och dess breddande av det historievetenskapliga fältets horisont. Frågan som kan ställas blir då huruvida det också har skett en breddning inom teorivalen i kandidatuppsatserna i historia. Denna undersökning kommer titta närmare på det.

---

⁴³ Ludvigsson & Ågren, ”Bryr sig svenska historiker om metodfrågor?” 68p.

⁴⁴ Ludvigsson & Ågren, ”Bryr sig svenska historiker om metodfrågor?” 69.

⁴⁵ Klas Åmark, ”Teoriernas intåg i svensk historieforskning,” I *Historieskrivningen i Sverige*, Gunnar Artéus & Klas Åmark (red.) (Lund: Studentlitteratur, 2012), 135.

⁴⁶ Åmark, ”Teoriernas intåg i svensk historieforskning” 169.

⁴⁷ Rolf Torstendahl, *Den historiografiska revolutionen 1960 – 1990* (Lund: Studentlitteratur, 2017), 76.

⁴⁸ Österberg, ”Kultur, genus och samtiden,” 178p.

⁴⁹ Åmark, ”Teoriernas intåg i svensk historieforskning,” 170.

⁵⁰ Åmark, ”Teoriernas intåg i svensk historieforskning,” 144.

⁵¹ Kim Salomon, ”Vitalisering av historievetenskapen,” *Scandia*. Vol.76, nr. 2, 2010: s. 137.

Mig veterligen har ingen systematisk undersökning av teorival gjorts. Därmed finns det möjlighet för denna uppsats att bidra till att fylla kunskapsluckan.

4.7 Val av källor

När det kommer till val av källor är forskningsläget knapert. Erik Wångmar har gjort en studie om användningen av otryckt källmaterial i doktorsavhandlingar i historia. Han kom fram till att majoriteten av avhandlingarna (runt 80 %) från slutet av 60-talet fram till mitten på 00-talet använde otryckt källmaterial i omfattande utsträckning. Dock finns det tecken på en nedgång från år 2008 och 2009 då endast 52 % respektive 36 % av avhandlingarna använde otryckt källmaterial i omfattande utsträckning. Om den nedåtgående trenden höll i sig efter det har inte studerats.⁵² Föreliggande uppsats kommer inte undersöka användningen av otryckt källmaterial i kandidatuppsatser i historia, däremot kommer de olika typerna av källor att kategoriseras och noteras för att visa på trender inom användandet av dessa.

Litteraturen kring historisk forskning lägger fram, bland andra, två påståenden kring källmaterial: Det första är att svenska historiker använder sig främst av svenskt källmaterial.⁵³ Det andra är att det är vanligt att studenter använder sig av tidnings- och tidskriftmaterial när de skriver sin B-uppsats i historia.⁵⁴ Eftersom dessa påståenden presenteras utan empiriskt belägg – snarare författarnas intuition och erfarenhet – så öppnar det upp för denna uppsats att bemöta och pröva dessa påståenden.

4.8 Utbildningens och miljöns betydelse

Hur den intellektuella miljön och den akademiska världen manifesteras och inverkar på sig själv har den franske sociologen Pierre Bourdieu undersökt i sitt berömda verk *Homo Academicus*.⁵⁵ Däri använder Bourdieu sin fältteori för att undersöka hur olika former av socialt kapital omvandlas till sanningsanspråk med mer patos än andra.⁵⁶ Historikern Simon Larsson beskriver det som ”ju högre upp i den akademiska hierarkin, desto mer ’sanning’ kan

---

⁵² Erik Wångmar, ”Historia – ett ämne för arkivnötare?” *Scandia*. Vol. 77, nr. 2, 2011: s. 110p.

⁵³ Österberg, ”Kultur, genus och samtiden,” 205.

⁵⁴ Anders Florén & Henrik Ågren, *Historiska undersökningar: Grunder i historisk teori, metod och framställningssätt*. 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2006), 70.

⁵⁵ Pierre Bourdieu, *Homo Academicus*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion, 1996.

⁵⁶ Bourdieu, *Homo Academicus*, 60p.

en historiker besitta.”⁵⁷ Birgitta Odén undersökte hur forskarutbildningen förändrades i Sverige mellan åren 1890 och 1975 i boken *Forskarutbildningens förändringar 1890 – 1975*. I ett kapitel beskriver hon relationen mellan professorerna vid de svenska universiteten, deras profilmråden och de licentiander och doktorander som tog examina.⁵⁸ Professorernas inverkan på sina studenter synliggörs tydligast i exemplet Lauritz Weibull, som exempelvis inte uppmuntrade till studier av vetenskapens och teknikens historia.⁵⁹ Detta illustrerar hur en viss miljö kan ha vissa optimumnormer och hur dessa normer förmedlas via personer på högt uppsatta poster. Miljöns och utbildningens betydelse kommer undersökas i föreliggande uppsats.

De historiografiska trenderna i Sverige som beskrivits av tidigare forskning kan både sägas utgöra forskningsläge för denna uppsats men även vara kontextgivande och tillhöra den historiska bakgrunden. För att undvika upprepningar har stycket om historiografi lagts i avsnittet *Historisk bakgrund och kontext*. Denna uppsats hoppas kunna ge en indikation på historiografisk trender på senare tid vid historiska institutionen på Lunds universitet, därför är det relevant att ha de tidigare trenderna i åtanke. Innan dessa trender presenteras kommer denna undersöknings källmaterial och metodiska tillvägagångssätt att diskuteras.

---

⁵⁷ Simon Larsson, *Intelligensaristokrater och arkivmartyrer: Normerna för vetenskaplig skicklighet i svensk historieforskning 1900 – 1945* (Örtinge: Gidlunds förlag, 2010), 19.

⁵⁸ Birgitta Odén, *Forskarutbildningens förändringar 1890 – 1975* (Lund: Lund University Press, 1991), 98–174.

⁵⁹ Odén, *Forskarutbildningens förändringar 1890 – 1975*, 159.

5. Källmaterial och metod

5.1 Kvantitativ metod

Kvantitativ metod utgår från mängder och storlekar av något. Kan något mätas och kvantifieras – boskapsbestånd, löneutveckling, demografi – så kan den kvantitativa metoden anläggas. Det var i samband med datorernas ingång i under 60-talet som stora mängder data kunde börja hanteras och analyseras. Detta, tillsammans med ett ökat intresse för ekonomisk- och socialhistoria, ledde till att kvantitativ metod blev väldigt vanligt bland historiker. Idag ser bilden annorlunda ut. Få historiker idag ägnar sitt huvudsakliga arbete med att genomföra kvantitativa undersökningar. Oftast används kvantitativ metod för att generera samband som kan analyseras djupare via olika kvalitativa metoder.⁶⁰ Även denna uppsats, som till största delen är kvantitativ, kommer ha kvalitativa inslag för att den inte endast ämnar räkna upp statistik, utan också diskutera resultatet från den kvantitativa delen.

Denna undersökning ämnar inte ge någon komplett helhetsbild över historikerstudenters författarvanor. Undersökningen kommer inte heller förlita sig på statistik för att undersöka sin egen trovärdighet, exempelvis vilket konfidensintervall urvalet genererar. Däremot torde föreliggande uppsats ge en god indikation på trender inom uppsatsförfattandet på historiska institutionen i Lund, med tanke på det gedigna urvalet som presenteras härnäst.

5.2 Källmaterial och källkritik

Som tidigare nämnt så kommer denna uppsats behandla de kandidatuppsatser i historia skrivna vid Lunds universitet som blivit publicerade på universitetets hemsida. Totalt har 220 unika uppsatser undersökts.⁶¹ En avgränsning görs till dessa digitaliserade uppsatser för att undersökningen ska gå att genomföra inom ramen för uppsatskursen. Avgränsningen utgör närmare en tredjedel av de totalt 672 uppsatser som godkänts under perioden 2004 - 2021 (den s.k. genomströmningen).⁶²

---

⁶⁰ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 157 – 159.

⁶¹ Via https://www.lu.se/search/*/publications/1/undefined. Vid sökning kommer 222 kandidatuppsatser i historia upp. Dock finns en av dessa inte i fulltextformat samtidigt som det finns en dubblett av en annan uppsats. Jag har därför valt att inte ta med uppsatsen som jag inte har tillgång till, samt den senare av dubblett-uppsatserna, i undersökningen. De undersökta uppsatserna hittas listade i bilaga 8.

⁶² Tack till Ingegerd Christiansson, arkivhanterare vid Historiska institutionen, för informationen.

Eftersom det är studenten själv som väljer om uppsatsen efter framläggning skall publiceras på Lunds universitets hemsida så finns det ett stort mörkertal. Vilken effekt detta urval har kan vara svårt att avgöra men det tåls att reflektera över. Mest sannolikt är det de studenter som är mest nöjda med sin uppsats som låter den läggas upp på nätet; kanske utgör källmaterialet de uppsatser som fick bäst betyg. Utöver studenternas egna incitament att publicera sina uppsatser har troligtvis handledarna och seminarieledarna uppmuntrat vissa studenter, som först stod sig tvekande, till att offentliggöra sina uppsatser. Nästa fråga blir då huruvida detta urval har någon inverkan på de parametrar som skall undersökas. Troligtvis finns det inget kausalt sammanband mellan vald ämnesinriktning, metod eller teori och betyg; att undersöka det sambandet är utanför denna uppsats avgränsning.

En annan viktig faktor är att de uppsatser som fick underkänt inte är en del av mitt källmaterial då endast de uppsatser som fick godkänt sparas. Sannolikheten finns att de uppsatser som behandlar mer 'okonventionella' ämnen som går utanför gängse norm kring vad som är "forskningsmässigt relevant"⁶³ får sämre betyg, eller har högre risk att bli underkända, jämfört med uppsatser som mer håller sig till gängse norm, det vill säga optimumnormerna. Dessutom kan det vara svårt att få hjälp från sin handledare ifall de inte är insatta på ämnet – ännu en faktor som kan leda till ett underkänt betyg. Men eftersom underkända uppsatser ej sparas finns det ingen möjlighet att undersöka dessa. Därför kan man aldrig säkert veta varför en uppsats blev underkänd. En teoretisk utgångspunkt är minimikraven för kandidatuppsatser. De uppsatser som inte blev godkända kan inte sägas ha uppfyllt dessa. Det bör också påpekas att denna undersökning inte kommer titta på uppsatsernas betyg eller göra någon form av kvalitetsbedömning. Om antalet uppsatser som lades fram från termin till termin höll sig relativt konstant under perioden 2004 – 2021 så innebär det att mörkertalet för perioden 2004 – 2012 är större då endast 72 uppsatser från den perioden har publicerats.

5.3 Operationalisering

Den kvantitativa undersökningen har gått till väga på följande vis: Microsoft Excel användes för att spara och kategorisera information. Uppsatserna undersöktes systematiskt och kronologiskt med början i de som finns uppladdade från år 2004. Från uppsatsens titelsida

---

⁶³ Riktlinjer för uppsatsarbete på kandidatkursen. Lunds universitet, 16.

noterades det vilket år uppsatsen skrevs, uppsatsens titel, uppsatsförfattarens namn och tillskrivna könstillhörighet (utifrån personens namn) samt vem handledaren var.

I denna uppsats kommer jag använda mig av begreppet *tillskriven könstillhörighet* istället för kön då det inte går att definitivt avgöra författarens kön utan tillgång till personnummer eller möjlighet att fråga personen. Istället får personen en tillskriven könstillhörighet av undertecknad som avgjordes utifrån författarnas namn. I de fall där personen inte kunde könsbestämmas *prima facie* användes Facebook och Google för att avgöra vilket alternativ som var mest sannolikt. Effekten av att endast använda sig av kategorierna 'män' och 'kvinnor' blir att personer som anser sig falla utanför dessa två benämningar infogas i dessa. En olycklig men svåråtgärdad konsekvens. Vidare finns det alltid en risk att ett namn inte motsvarar en students könsidentitet. Samtidigt är kategoriseringen, trots att det är en förenkling av verkligheten, användbar för att se vidare trender inom populationen.

Uppsatserna kategoriserades sedan utefter vilken historisk inriktning dessa hade (mer om dessa kategorier i nästa avsnitt). Inriktningen avgjordes med hjälp av uppsatsernas titel, nyckelord och abstract. När det inte fanns utskrivet vilken kategori uppsatserna tillhörde gjordes en bedömning utifrån uppsatsernas innehåll, däribland teoriavsnittet. Till exempel: om uppsatsförfattaren använde sig av genusteori kunde uppsatsen med stor säkerhet klassas som genushistorisk.

Vidare noterades uppsatsens geografiska avgränsning kategoriserad utifrån (i fallande ordning) kontinent, region, land, subregion, ort. Exempelvis: Europa, Nordeuropa, Sverige, Skåne, Malmö. Behandlade en uppsats ett obestämt område i Sverige blev kategoriseringen istället: Europa, Nordeuropa, Sverige. Om källmaterialet kom från annat håll än landet som uppsatsen behandlar noterades även detta, exempel: Afrika, Centralafrika, Kongo (svensk utgångspunkt). I denna uppsats kommer fokus ligga på hur många av uppsatserna som har svensk anknytning respektive internationellt fokus för anknyta till Eklöf Amirells tidigare undersökning om metodologisk nationalism, men andra likheter och skillnader kommer självklart att nämnas.

Även uppsatsförfattarnas metod- och teorival samt vilket källmaterial som användes loggades och till sist noterades uppsatsernas temporala avgränsning i hela år samt vilket språk

uppsatserna skrevs på.

5.4 Kategorisering

Uppsatserna kategoriserades i första hand efter författarnas egna kategoriseringar och, i fall dessa inte gick att hitta, efter följande kategorier och definitioner. Notera att definitionerna är mina egna med grund i mer erfarna historikers tyckande. Kategorierna har alltså konstruerats av mig själv men med inspiration från en mångfald av historiker och historieböcker. Det bör också nämnas att en uppsats kan höra till flera olika kategorier. Några kategoriseranden var lättare att göra än andra. Det syns oftast tydligt om en uppsats är genushistorisk, däremot är gränserna för vad som räknas som kulturhistoria luddigare. Således är kategoriseringen subjektiv men systematisk. Viktigt att komma ihåg är att benämningar på historiska inriktningar kan förändras över tid. Det är därför av yttersta vikt att mina kategorier presenteras så transparent som möjligt för att diskussionen skall kunna föras vidare i senare forskning.

Arbetshistoria: Uppsatsen fokuserar på arbetarklassens historia och levnadsförhållanden.

Barn- och ungdomshistoria: Uppsatsen undersöker barn och ungdomars historia och sätter dessa i centrum.

Ekonomisk historia: Uppsatsen tittar på ekonomiska faktorer och hur dessa har förändrats över tid och /eller påverkat människors liv.

Genushistoria: Uppsatsen fokuserar på kvinnor och mäns levnadsvillkor, genus och hur det uttrycks, marginaliserade grupper som homosexuella samt femininitets- och maskulinitetsnormer.

Historiebruk: Uppsatsen undersöker hur historia brukas och används av människor för olika syften.

Historiografi: Uppsatsen tittar på hur historia har skrivits och hur detta har förändrats över tid.

Kulturhistoria: Uppsatsen ser främst på kulturens roll i människors liv. Dessutom kan uppsatsen även undersöka olika former av kulturmedier så som populärkultur och massmedia.

Kunskapshistoria: Uppsatsen tittar på hur kunskap, i sin bredaste bemärkelse, cirkulerar mellan olika aktörer och arenor samt hur kunskap produceras bland dessa. Aktörerna och arenorna undersöks också för att förstå vilken roll de spelar i cirkulationen och produktionen.⁶⁴

Känslöhistoria: Uppsatsen fokuserar på känslor, hur dessa har uttryckts under historiens gång och på vilket sätt de har haft en inverkan på människors liv.

Militärhistoria: Uppsatsen behandlar militära teman, krig och konflikter bland annat.

Modehistoria: Uppsatsen handlar om kläder och mode samt hur människor har uttryckt sig genom det. Modes betydelse för människors liv behandlas ofta.

Personhistoria (kvinna): Uppsatsen handlar om en/ett par kvinnor och/eller kvinnan/kvinnornas upplevelser av ett annat ämne.

Personhistoria (man): Uppsatsen handlar om en/ett par män och/eller mannens/männens upplevelser av ett annat ämne.

Politisk historia: Uppsatsen handlar om hur länder styrs, om politiker, val och/eller politiska partier.

Religionshistoria: Uppsatsen behandlar frågor relaterat till religion.

Teknikhistoria: Uppsatsen tittar på den tekniska utvecklingen, hur den har applicerats och vilken effekt den har haft på människor. Här är 'hårdvaran' i fokus till skillnad från i vetenskapshistorien.

Uppfattningshistoria: Uppsatsen har sitt fokus i hur människor har uppfattat verkligheten omkring sig men också uppfattningar om andra tider än deras egen, som dåtida händelser eller förväntningar inför framtiden. Har ofta frågeställningar som "Hur uppfattade...", "Vad var synen på..." etc. Människors mentalitet är central, dock är namnet 'mentalitetshistoria' redan upptaget och syftar till en form av historia som undersöker trögrörliga och långvariga, ofta flera århundraden långa, tankemönster och föreställningar.

Utomsvensk historia: Uppsatsen behandlar inte bara Sverige utan rör sig utanför landets gränser. Vän av ordning kanske frågar sig varför detta klassas som en kategori och inte endast

---

⁶⁴ Eftersom kunskapshistoria är ett så nytt fält råder ännu inte konsensus om vad det omfattar. I första hand har därför uppsatsförfattarnas egen kategorisering använts.

tas upp i avsnittet om geografisk avgränsning. Det är för att trenden mot eller från internationalisering tydligt kan visas och illustreras i form av en kategori.

Vetenskapshistoria: Uppsatsen tittar på den vetenskapliga utvecklingen och vilken effekt denna har haft på människor. Här är teorierna, vetenskapen i fokus till skillnad från i teknikhistorien.

Vissa kategorier figurerar inte i denna undersökning. De två mest uppenbara är socialhistoria och mikrohistoria. Socialhistorien, med sitt fokus på vardagslivet, ekonomin för 'den vanliga människan' och förkärlek för stora ekonomiska teorier och statistiskt arbete figurerar sällan i C-uppsatser. Skulle socialhistoria istället motsvara historien om 'den vanliga människan' finns det risk för att kategorin blir en – något trubbigt uttryckt – 'slaskhög' där uppsatser som inte passar in någon annanstans hamnar.

Mikrohistoria kan på samma sätt som socialhistorien tolkas i alltför bred mening. Om mikrohistoria kategoriseras som att den har ett snävt fokus – kanske undersöks bara en person, en händelse och att en begränsad kronologisk och/eller geografisk avgränsning används – skulle nästan samtliga kandidatuppsatser kunna placeras i denna kategori. Inget konstigt med tanke på att uppsatsen i sig måste vara snäv och relativt kort för att kunna vara genomförbar på tio veckor. Istället kan det vara mer intressant att studera hur många uppsatser som avgränsar sig snävt geografiskt till en ort, ett exempel på lokalhistoria. Detta kommer framträda i analysavsnittet. Mikrohistoria kan även användas som metod eller perspektiv. Om detta framträder frekvent kommer det synas i analysdelen.

Kategorin kulturhistoria har behållits då det dels har varit lättare att kategorisera uppsatser som kulturhistoriska, dels att kategorin verkar vara så spridd – många författare har använt sig av populärkultur som källmaterial – att det har funnits ett verkligt behov av att ha kvar det som kategori.

5.5 Tillvägagångssätt

För att beräkna antalet uppsatser som använde sig av ett visst perspektiv konstruerades en matris i Microsoft Excel där kategorierna fick rubricera kolonnerna och uppsatserna benämnde raderna. Ett exempel kan användas för att illustrera tillvägagångssättet; kom ihåg att en uppsats kan antas använda flera olika perspektiv:

	<u>Tema 1</u>	<u>Tema 2</u>	<u>Tema 3</u>
<u>Uppsats 1</u>	0	1	0
<u>Uppsats 2</u>	1	1	0
<u>Uppsats 3</u>	1	1	1
Summa:	2	3	1

På så sätt kunde de tematiska inriktningarna kvantifieras. En liknande metod användes även för att sammanställa uppsatsernas kronologiska avgränsning. Som tidigare nämnt så utgjordes denna av de år som uppsatserna handlade om. Ytterligare ett exempel kan ges för att göra saken tydligare; årtalen inom parentes motsvarar exempeluppsatsernas kronologiska avgränsning:

	<u>1939</u>	<u>1940</u>	<u>1941</u>	<u>1942</u>	<u>1943</u>
<u>Uppsats 1</u> (1941 – 1943)	0	0	1	1	1
<u>Uppsats 2</u> (1940)	0	1	0	0	0
<u>Uppsats 3</u> (1939 – 1943)	1	1	1	1	1
<u>Uppsats 4</u> (1942)	0	0	0	1	0
Summa:	1	2	2	3	2

Detta genererar grafen nedan i **diagram 1**. Året 1942 förekommer i detta exempel flest gånger i uppsatserna, därför har grafen sitt maxima där. På liknande sätt kommer den huvudsakliga undersökningen gå till. Grafernas maximum kommer studeras för att se vilka år som uppsatsförfattarna mest frekvent undersöker.

Tidigare forskning om historikers kronologiska avgränsning har utgått ifrån epokindelningar så som 'medeltid' och 'tidigmodern tid'.⁶⁵ Problemet med dessa är att de är efterhandskonstruktioner, etiketter som satts på ett någorlunda arbiträrt tidsspänn. Dessutom uppstår problemet med forskning som rör sig över dessa gränser. I vilket fack ska de passas in

⁶⁵ Se exempelvis: Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22.

i? Istället gör sig denna undersökning av med epokindelningarna och studerar vilka år uppsatserna avgränsat sig till. Arbetsbördan blir högre, men förhoppningsvis kan resultatet bli mer talande än i tidigare forskning.

Kategorierna *källor*, *teorier* samt *metoder* summerades för hand.

Diagram 1. Exempeldiagram över kvantifieringen av den kronologiska avgränsningen.

6. Historisk bakgrund och kontext

6.1 Kort historiografisk översikt och den lundensiska historievetenskapen

I syfte att ge en överblick över den svenska historiografiska utvecklingen, eftersom denna undersökning tar avstamp i det, kommer här en kort sammanfattning över hur den brukar beskrivas på ett övergripande plan.

Sveriges första professionella historiker kan sägas ha varit uppsalaprofessorn Harald Hjärne (1848 – 1922). Med huvudsakligt fokus på Sverige, men även övriga Västeuropa, och med statsmakten och nationen i centrum ville Hjärne inte försöka nå sanningen bakom historien, utan istället komma fram till det sannolika.⁶⁶ Detta kan kontrasteras med Lauritz Weibulls (1873 – 1960) historiesyn. Weibull, som var professor i Lund, ansåg istället att källmaterialet kritiskt skulle granskas och att påståenden skulle verifieras från så många källor som möjligt. Detta i syfte att nå fram till en historisk sanning med stort S.⁶⁷ Den källkritiska skolan, som den skulle komma att kallas, var den dominerande inom svensk historieforskning fram till 60-talet, men vikten av att källkritiskt granska källor väger tungt än idag. Dock är inställningen till källor mer pragmatisk idag då källans värde avgörs av forskningsfrågan.

60- och 70-talens politiska vindar påverkade även den historiska forskningen. Det blev ett nytt fokus på att skriva historia 'underifrån', att lyfta fram marginaliserade grupper som arbetarklassen och kvinnor. Samtidigt lånades en mängd olika teorier in från samhällsvetenskapen, nationalekonomin och sociologin. Historiematerialistiska studier blev populära. Man brukar prata om teoriernas intåg i den historiska forskningen.⁶⁸ Detta kan jämföras med den tidigare källkritiska skolan där fokus låg på metodanvändningen och att forskaren skulle kunna redovisa varje steg i sina resonemang.⁶⁹

Under de senaste årtiondena har kulturhistorien seglat upp som en av de dominerande historiska inriktningarna.⁷⁰ Kulturhistorien kan sägas vara den historiska inriktning som studerar hur folk levde sina vanliga liv, hur tankar och drömmar har uttryckt sig i symboler

---

⁶⁶ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 36.

⁶⁷ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 37p.

⁶⁸ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 42p.

⁶⁹ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 37.

⁷⁰ Österberg, "Kultur, genus och samtiden," 178.

och ritualer.⁷¹ Detta bygger vidare på ett arv från den franska *Annalesskolan* som betonade vikten av att undersöka de långvariga tankemönster – mentaliteter – som funnits i historien.⁷²

Historiens koppling till nutiden har påpekats inom historiebruks- och historiekulturforskningen, hur historien kommer till sin rätt genom exempelvis statyer, skolböcker, spelfilmer och romaner.⁷³ Klas-Göran Karlssons (f. 1955) historiebrukstypologi är här ett viktigt bidrag.⁷⁴ Samtidigt har debatten om vad som är sant i historieskrivningen kommit tillbaka. Befinner sig historiska fackböcker på samma litterära plan som historiska romaner? Postmodernismens intåg har mötts av en rädsla för relativism, att all historia är subjektivt sann, en ståndpunkt som leder till slutsatsen att ingen historia är objektivt sann. Å andra sidan har historiker även välkomnat postmodernismen då den medfört en ökad uppmärksamhet på språket och diskursernas betydelse vid studier av historiskt källmaterial.⁷⁵ Därtill har postmodernismen, och den ackompanjerande kulturella vändningen, som tidigare nämnt fört med sig en uppsjö nya teorier från andra vetenskapliga forskningsfält. En teoripluralism har uppstått.⁷⁶

Historievetenskapen i Lund har sedan det sena 60-talet haft en internationell prägel, enligt Klas-Göran Karlsson.⁷⁷ Historiker som Carl-Axel Gemzell, Göran Rystad och Sven Tägil har alla bidragit till att utveckla Lunds universitets internationella profil. Intressant är att både kandidatprogrammet och mastersprogrammet i historia i Lund endast ges på svenska; i Uppsala är mastersprogrammen i historia på engelska. Vilket universitet har då mest internationell prägling på sin historieundervisning? Lunds påstådda internationella profil kan möjligen spegla sig i den inriktning studenterna väljer att ta med sin uppsats. Föreliggande undersökning ämnar studera detta närmre. Historiska institutionen själv klargör också på sin hemsida vilka inriktningar historieämnet i Lund lägger tonvikt på. Dessa är kulturhistoria, socialhistoria och historiedidaktik samt på senare år även kunskapshistoria.⁷⁸ Forskningen på

---

⁷¹ Österberg, "Kultur, genus och samtiden," 186.

⁷² Österberg, "Kultur, genus och samtiden," 187.

⁷³ Österberg, "Kultur, genus och samtiden," 179.

⁷⁴ Karlsson, *Historia, historiedidaktik och historiekultur – teori och perspektiv*, 72.

⁷⁵ Österberg, "Kultur, genus och samtiden," 180 – 183.

⁷⁶ Salomon, "Vitalisering av historievetenskapen" 137.

⁷⁷ Karlsson, "Lundahistoriker i världen," 137 – 145.

⁷⁸ Historiska institutionen. Om institutionen. *Lunds universitet*. 2021-02-11. <https://www.historiska.lu.se/om-institutionen/> (Hämtad 2022-05-05).

institutionen beskrivs huvudsakligen röra svensk historia, identitet, kunskapshistoria, genushistoria och arbetarhistoria.⁷⁹

6.2 Genushistorisk översikt

Eftersom föreliggande uppsats delvis ämnar beskriva trender inom den genushistoriska historieskrivningen, kan det anses lämpligt att ge en kort översikt över detta fält.

Kvinnohistorien, som senare blev genushistoria, utvecklades under 60- och 70-talen. Den hade ett uttalat emancipatoriskt uppdrag med syfte att lyfta fram kvinnorna i historieskrivningen.⁸⁰ Men syftet var inte bara att skriva in kvinnor i den manliga historien som något slags tillägg, istället anser genushistoriska forskare att genusperspektivet borde finnas med i bakhuvudet vid alla typer av historisk forskning.⁸¹ Utvecklingen tog fart under 80-talet med inspiration från postkolonialismen och postmodernismen; samtidigt uppdagades det hur otroligt outforskat kvinnornas historia var som område. Med inspiration från den amerikanska historikern Joan Scott lanserade historikern Yvonne Hirdman (f. 1943) teorier som *genussystemet* och *genuskontraktet*. Dessa skulle få stort genomslag inom genushistorien, inte minst på grund av dess anspråk på allmängiltighet.⁸² Hirdmans genusteori har varit populär då den gett förståelse hur genus påverkar relationer mellan könen.⁸³ Handgripligt förklarar Hirdmans teori ojämlikheter, dock har den kritiserats för att försumma andra könsidentiteter än man och kvinna.⁸⁴ Kvinnohistorikern Erla Hulda Halldórsdóttir vill istället se att det genushistoriska fältet rör sig mot ett mångfaldigt synsätt.⁸⁵

Inte bara kvinnor ingår som studieobjekt inom genushistorien, även män – speciellt maskulinitetsnormer – har seglat upp som ett intressant forskningsområde. Men historikerna har också rört sig utanför den heteronormativa mallen och, med teorier inlånade från genusvetenskapen, börjat anlägga queerteoretiska perspektiv. Här har professorn Judith

---

⁷⁹ Historiska institutionen. Forskning. *Lunds universitet*. 2022-03-07.
<https://www.hist.lu.se/forskning/> (Hämtad 2022-05-05)

⁸⁰ Helena Bergman & Emma Severinsson, "Kvinnohistorier: Kvinnor i svensk historisk forskning," *Historisk tidskrift*. Vol. 141, nr. 3, 2021: 398.

⁸¹ Bergman & Severinsson, "Kvinnohistorier," 408.

⁸² Österberg, "Kultur, genus och samtiden," 191p.

⁸³ Mia Eriksson & Lucas Gottzén, *Genus* (Stockholm: Liber, 2020), 33.

⁸⁴ Eriksson & Gottzén, *Genus*, 33.

⁸⁵ Emma Severinsson, "Genushistoria i Norden," *Historisk tidskrift*. Vol. 140, nr. 1. 2020: 127p.

Butlers genusteorier använts flitigt.⁸⁶ Denna inriktning mot de queerteoretiska som skett under det senaste decenniet kan sägas vara den senaste trenden inom genushistorien.⁸⁷

6.3 Kandidatuppsatsen

En students kandidatuppsats kan sägas vara kronan på verket efter tre års studier.⁸⁸ Med sina krav på vetenskaplighet, men också nyfikenhet, förväntas studenten för första gången bidra till den historiska forskningen på riktigt. En godkänd kandidatuppsats är ett krav för att kunna ta ut sin examen. Trots sitt omfång på 40 till 60 sidor måste studenten avgränsa sin undersökning så mycket att den går att genomföra på ungefär tio veckor, men arbetet kan sägas börja mycket tidigare än så. Teori- och metodkursen som ligger innan uppsatskursen får studenterna att börja tänka kring den ack så viktiga teori- och metodanknytningen. Även de tematiska fördjupningskurserna, som kommer avhandlas mer noggrant i nästa avsnitt, bidrar till att inspirera studenterna. Efter att ett tillräckligt avsmalnat uppsatsämne är valt tilldelas studenten en handledare som anses vara lämplig med tanke på ämnesvalet. Handledaren bistår studenten i dennes arbete med tips på litteratur, hjälp med korrekturläsning och är någon som studenten kan bolla idéer med. Handledaren är i de flesta av fallen någon anställd vid den historiska institutionen; exempelvis en professor, docent eller doktorand.

Studenterna förväntas följa normerna, minimikraven och riktlinjerna för uppsatsskrivande. Detta i syfte att lära sig det historiska hantverket. Till sin hjälp har de instruktioner för hur uppsatsen skall utformas, vilka delar som skall presenteras var, och så vidare. I uppsatsen ska det ingå, bland annat, en beskrivning av metoderna och teorierna som studenten ämnar använda, en motiverad avgränsning, en presentation av källmaterialet samt till sist den egna undersökningen med efterföljande analys och diskussion. Krav på akribi och språklig noggrannhet ställs. Slutligen betygsätts uppsatsen av den examinator i vars studentgrupp uppsatsförfattaren har hamnat.

---

⁸⁶ Österberg, ”Kultur, genus och samtiden,” 194.

⁸⁷ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 50.

⁸⁸ Informationen i det här stycket kommer huvudsakligen från *Riktlinjer för uppsatsarbete på kandidatkursen* (Lund 2020) och från undertecknads eget deltagande på kandidatkursen.

6.4 Temakurser

Temakurserna – eller de ’tematiska fördjupningskurserna’ – är ett sortiment av kurser om 7,5 högskolepoäng som ges dels i början på fortsättningskursen,⁸⁹ dels i början på kandidatkursen.⁹⁰ Detta motsvaras oftast av den andra respektive sista terminen på utbildningen. Temakursernas tematik kan variera men oftast återkommer samma kurser med samma lärare flera år på rad.⁹¹ I och med att det oftast finns två eller tre kurser att välja mellan ger detta studenterna en chans att specialisera sig. Eftersom kurserna ges av historiska institutionen begränsas utbudet av de kompetenser och tillgängliga lärare som finns där. Temakurserna är en central del av den akademiska miljö som historiestudenterna kommer i kontakt med i Lund. Man kan därmed anta att temakurserna ofta inspirerar studenterna i val av ämne och teori/perspektiv. Denna uppsats ämnar undersöka om det går att se något samband mellan temakurserna och kandidatuppsatserna.

---

⁸⁹ Humanistiska och teologiska fakulteten. Historia: fortsättningskurs. *Lunds universitet*. [u.å.]. <https://www.hist.lu.se/kurs/HISA27/VT2022/> (Hämtad 2022-04-29).

⁹⁰ Humanistiska och teologiska fakulteten. Historia: kandidatkurs. *Lunds universitet*. [u.å.]. <https://www.hist.lu.se/kurs/HISK37/VT2022/> (Hämtad 2022-04-29).

⁹¹ Se bilaga 9 för en förteckning över temakurser.

7. Analysens och diskussionens disposition

Efter att ha presenterat föreliggande uppsats teoretiska ramverk, operationalisering, forskningsläge och historiska bakgrund följer nu analysavsnittet samt den efterföljande diskussionen. Analysavsnittet kommer vara uppdelat i fem övergripande delar. De första tre utgör en sammanställning och redovisning av den empiriska data som samlats in. Först kommer en analys av samtliga uppsatser att presenteras. Därefter presenteras undersökningen av uppsatser skrivna av män respektive kvinnor. Dessa två kategorier jämförs sedan. Därefter analyseras uppsatser skrivna mellan åren 2004 – 2012 och uppsatser skrivna mellan åren 2013 – 2021 separat för att sedan jämföras. I den fjärde delen kommer de övergripande och genomgående likheter som går att se över hela tidsperioden att analyseras. Slutligen, i den femte delen, presenteras resultatet av en undersökning av de tematiska fördjupningskurserna.

De första tre avsnitten, där den empiriska datan presenteras, kommer delas in i mindre delar med följande underrubriker:

- Uppsatsernas tematik
- Uppsatsernas geografiska avgränsning
- Uppsatsernas kronologiska avgränsning
- Typ av källor använda
- Använd metod
- Uppsatsernas teori/perspektiv

Där det lämpar sig kommer tabeller och diagram användas för att illustrera en viktig poäng. Återkoppling till de teoretiska begreppen: *faciliteringsgrad*, *metodologisk nationalism*, *fruktbarhet*, *optimumnormer* och *minimikrav*, kommer göras kontinuerligt under redovisningens gång.

I uppsatsens avslutande kapitel, om slutsatser och diskussion, kommer först uppsatsens frågeställningar att besvaras och slutsatser kommer dras. Därefter följer ett diskussionsavsnitt där dessa slutsatser kommer försöka förklaras. Föreliggande uppsats avslutas med en demonstration av dess bidrag till det historievetenskapliga fältet samt förslag på vidare forskning.

8. Undersökning och analys

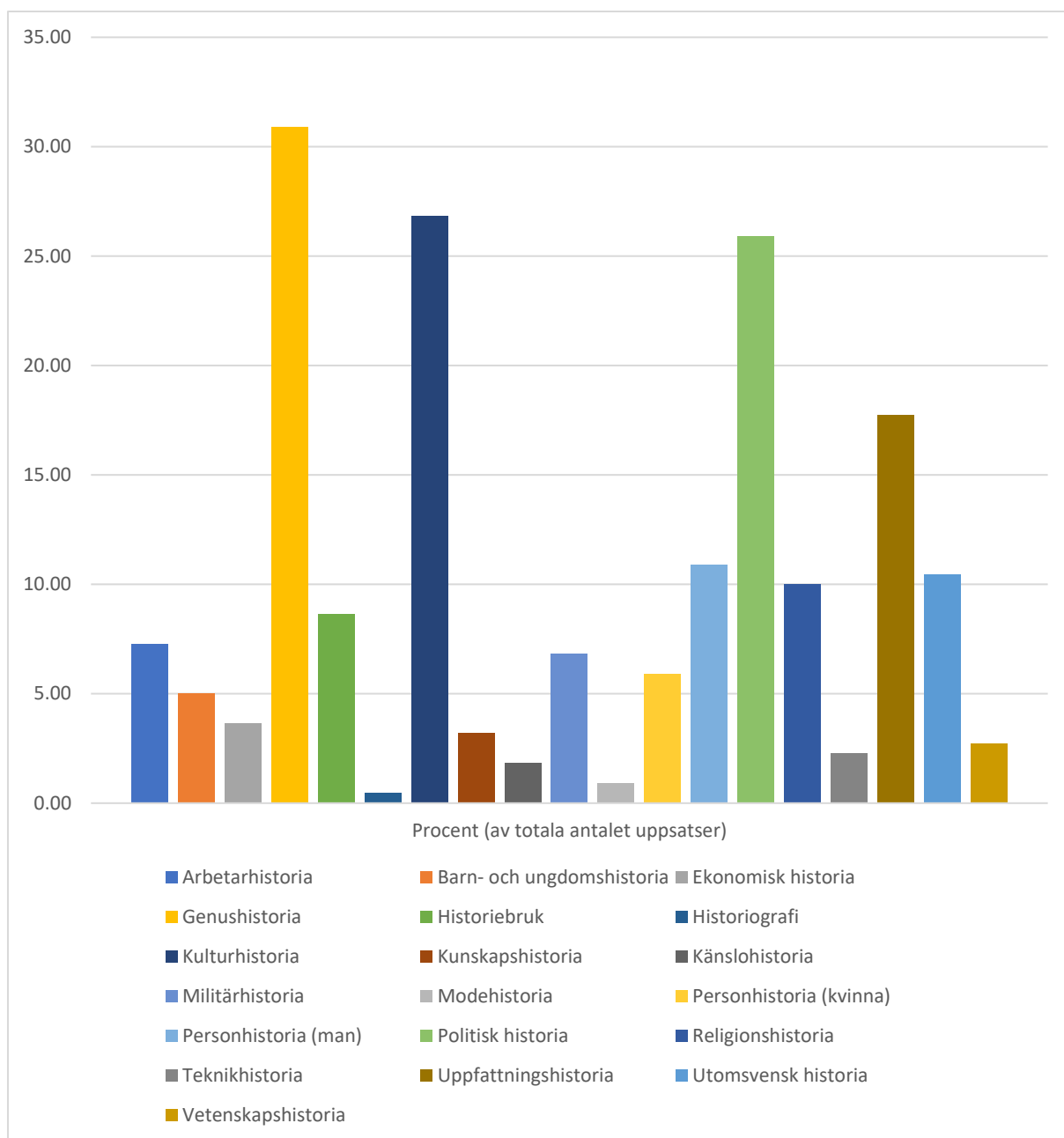
8.1 Samtliga uppsatser

Inledningsvis kommer den empiriska datan från samtliga uppsatser att presenteras med början i deras tematiska inriktning. **Tabell a** och **diagram a** visar hur uppsatsernas tematiska inriktning har sett ut under hela perioden 2004 till 2021. Inriktningarna presenteras i alfabetisk ordning, det samma gäller i kommande tabeller gällande uppsatsernas tematiska inriktning.

ANTAL UPPSATSER: 220

Område	Antal	Procent (av totala antalet uppsatser)
Arbetshistoria	16	7,27 %
Barn- och ungdomshistoria	11	5,00 %
Ekonomisk historia	8	3,64 %
Genushistoria	68	30,91 %
Historiebruk	19	8,64 %
Historiografi	1	0,45 %
Kulturhistoria	59	26,82 %
Kunskapshistoria	7	3,18 %
Känslöshistoria	4	1,82 %
Militärhistoria	15	6,82 %
Modehistoria	2	0,91 %
Personhistoria (kvinna)	13	5,91 %
Personhistoria (man)	24	10,91 %
Politisk historia	57	25,91 %
Religionshistoria	22	10,00 %
Teknikhistoria	5	2,27 %
Uppfattningshistoria	39	17,73 %
Utomsvensk historia	23	10,45 %
Vetenskapshistoria	6	2,73 %

Tabell a. Tematisk inriktning, samtliga uppsatser.

Diagram a. Tematisk inriktning, samtliga uppsatser.

De fyra populäraste kategorierna var i fallande ordning: genushistoria, kulturhistoria, politisk historia samt uppfattningshistoria. Intressant är hur populär den politiska historien är med tanke på att det inte är något som den historiska institutionen själv presenterar som ett av sina styrkeområden.⁹²

⁹² Historiska institutionen. Om institutionen. *Lunds universitet*. 2021-02-11. <https://www.historiska.lu.se/om-institutionen/> (Hämtad 2022-05-05).
& Historiska institutionen. Forskning. *Lunds universitet*. 2022-03-07. <https://www.hist.lu.se/forskning/> (Hämtad 2022-05-05)

När det kommer till uppsatsernas geografiska avgränsning visas dessa i nedanstående **tabell b**. Drygt två tredjedelar sägas behandla Sverige renodlat. Adderas de uppsatser som inte handlar om Sverige men som använder sig av svenskt källmaterial (22 stycken), stiger denna andel till mer än 76 %. Detta kan jämföras med Eklöf Amirells data där 72,5 % av avhandlingarna från 1976 – 2005 avgränsade sig geografiskt till Sverige.⁹³ Eklöf Amirells undersökning från 2021 visar dessutom att under perioden 2006 – 2020 behandlade i genomsnitt 24,67 % av avhandlingarna i historia *inte* renodlat svenska förhållanden, dvs att nära 75 % gjorde det – en andel större än den för kandidatuppsatserna.⁹⁴ Det verkar alltså som om doktoranderna håller sig mer till Sverige renodlat jämfört med kandidatstudenterna. **Tabell b** visar också hur mer än 75 % av uppsatserna handlar om Västeuropa. Antalet uppsatser som avgränsade sig till en ort (det denna uppsats kallar för lokalhistoria) var under perioden 2004 – 2021 39 st. Uttryckt i procent: 17,73 %.

<i>Plats</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Totalmängd	220	100,00%
Europa	181	82,27%
Västeuropa	168	76,36%
Nordeuropa	155	70,45%
Sverige	147	66,82%

Tabell b. Geografisk avgränsning, samtliga uppsatser.

Den kronologiska avgränsningen finnes i **bilaga 1a** och **1b**. X-axeln visar årtalen 1540 till 2021 och y-axeln antalet uppsatser som handlar om detta år. Antalet uppsatser som behandlade tiden innan 1540 var så litet att inga slutsatser kunde dras om dessa. De var 15 stycken till antalet, motsvarande lite mindre än sju procent. Detta är trots sin storlek en större andel än den som Eklöf Amirell rapporterar. Bland doktorsavhandlingarna var det endast 4,9 % som behandlade medeltiden eller äldre tidsperioder.⁹⁵ Notera att den överlägsna majoriteten av uppsatser behandlar tiden efter 1820. Berglund och Neys tidigare konstaterande att uppsatsstudenter oftast skriver om tiden efter år 1800, som inte byggde på någon empirisk grund, styrks av denna studies empiriska underlag.⁹⁶ Eftersom historisk forskning om äldre tidsperioder kräver kunskaper i främmande språk, exempelvis latin, samtidigt som

⁹³ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22.

⁹⁴ Resultatet kommer från beräkning av medelvärde av andelarna från tabell 2. Dvs: $\frac{16+31+27}{3} = 24,67$.

⁹⁵ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 17.

⁹⁶ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 186.

handskriftsläsning inte är en medfödd kunskap är faciliteringsgraden hos källmaterial från tiden efter 1800 högre eftersom det finns mer tryckt material på moderna språk och på studenternas modersmål. Det finns också ett större utbud av källmaterial, något som ökar fruktbarheten för forskningen. Märk även nedgången efter år 1945. Årtalet är en tydlig demarkationslinje i uppsatserna. Grafens maximum är vid år 1980. Därefter sker en brant nedgång, speciellt i antalet uppsatser som behandlar tiden efter millennieskiftet. Troligtvis handlar detta om känslan av att behöva ha distans i tid till historien som undersöks.

Uppsatsförfattarna har använt sig av en uppsjö av källmaterial – ett antal för stort för att redovisas här i överskådlig omfattning. Dock går det att se vissa trender. Exempelvis använde sig 82 historiestudenter sig av tidningsmaterial i sin undersökning (37 %), 16 st. av diverse protokoll (domstols-, fackförenings-, riksdags- osv.), elva uppsatser undersökte olika källmaterial rörande brott och straff, tio studenter studerade brev, åtta tog till intervjuer, fem tittade på spelfilmer och lika många studerade läromedel. Påståendet att studenter ofta skriver presshistoria som Florén och Ågren la fram verkar därmed stämma.⁹⁷ Detta kommer utvecklas vidare i diskussionsavsnittet, men det kan kortfattat förklaras genom materialets tillgänglighet och faciliteringsgrad. Användandet av tidningsmaterial är till största delen avgränsat till uppsatser som behandlar nyare tid. Cirka 41 % av uppsatser som behandlade tiden efter år 1800 använde tidningsmaterial som källmaterial. För uppsatser som hade som startår från och med år 1900 var samma andel uppe i cirka 56 %; andelen för uppsatser med startår från och med år 1945: cirka 47 %. Denna nedgång från 56 % till 47 % beror troligtvis på att fler slags typer av källmaterial finns tillgängliga från tiden efter 1945. Fler spelfilmer är ett exempel.

På samma sätt som att det finns en stor mängd olika källmaterial, har uppsatsskrivarna också använt sig av en nästan lika omfattande mängd metoder. Här kommer därför de tio mest frekventa metoderna att redovisas.

---

⁹⁷ Florén & Ågren, *Historiska undersökningar*, 70.

METOD	ANTAL	ANDEL
Kvalitativ textanalys	42	19,09%
Diskursanalys	29	13,18%
Hermeneutisk metod	28	12,73%
Komparativ metod	24	10,91%
Kvantitativ metod	13	5,91%
Övrig textanalys	8	3,64%
Bildanalys	8	3,64%
Kvalitativ innehållsanalys	5	2,27%
Muntlig historia	4	1,82%
Filmanalys/Hypotetiskt-deduktiva metoden (lika många)	3	1,36%
		74,55%

Tabell c. De tio mest frekvent använda metoderna, perioden 2004 – 2021.

22 av uppsatserna angav inget metodval eller namn på sin valda metod, en andel motsvarande 10 %. Dock bör det påpekas att flera av författarna diskuterar kring metoder och tillvägagångssätt. Ludvigssons och Ågrens konstaterande att svenska historiker inte lämnat metoden därhän kan därmed sägas stämma på utbildningsnivån.⁹⁸

Teorianvändningen är lika mångfaldig som metodanvändningen, om inte ännu mer. 58 uppsatser anlade ett genusteoretiskt perspektiv fördelat på 26 olika teoretiker och teorier, de mest frekventa var Yvonne Hirdman (17), R W Connell (10) och Judith Butler (7). 16 uppsatser använde sig av historiebruk som teoretiskt perspektiv; Klas-Göran Karlssons definition figurerade i samtliga. Edward Saids orientalism bör också nämnas då 11 studenter använde sig av denna. Den breda teorianvändningen indikerar en pluralism inom teorier, något som Kim Salomon pekat på.⁹⁹

När det kommer till val av språk som uppsatserna skrevs på är svenskan en solklar vinnare. 214 av 220 uppsatser skrevs på svenska (97 %), fem på engelska och endast en på danska. Jämför det med Eklöf Amirells undersökning där han fann att cirka 85 % av avhandlingarna

⁹⁸ Ludvigsson & Ågren, "Bryr sig svenska historiker om metodfrågor?" 65.

⁹⁹ Salomon, "Vitalisering av historievetenskapen," 137.

skrevs på svenska.¹⁰⁰ Detta fenomen kan både kopplas till metodologisk nationalism, men även faciliteringsgraden bland språkval. Att skriva på sitt modersmål torde vara enklast för de flesta historiestudenter. Debatten om det svenska språket inom akademien som Eklöf Amirell tar upp, där svenska historiker räds över att engelskan kommer konkurrera ut svenskan, verkar i kandidatuppsatsernas fall vara en ickefråga med tanke på den stora övervikten uppsatser skrivna på svenska.¹⁰¹ Dock bör detta kontrasteras med situationen i Uppsala. Där ges mastersprogrammen i historia endast på engelska. Vidare forskning krävs för att kunna svara på frågan om kandidatstudenter i historia i Uppsala oftare tenderar skriva sina uppsatser på engelska jämfört med historiestudenterna i Lund.

8.2 Uppsatser indelade efter tillskriven könstillhörighet

8.2.1 Uppsatser skrivna av män

Den största ämneskategorin i kandidatuppsatser skrivna av manliga historikerstudenter var politisk historia. Färre manliga studenter skrev om det annars stereotypiska ämnet militärhistoria än genushistoria. Då Eklöf Amirells diagram är otydliga är det svårt att ge några absoluta siffror, men det framgår ändå att så även var fallet bland hans undersökta avhandlingar.¹⁰² Kulturhistoria utgjorde en betydande del av de olika perspektiven, likaså uppfattningshistoria. Resultatet visas mer utförligt på nästkommande sidor.

---

¹⁰⁰ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 33 – 35.

¹⁰¹ Eklöf Amirell, ”The end of methodological nationalism,” 11p.

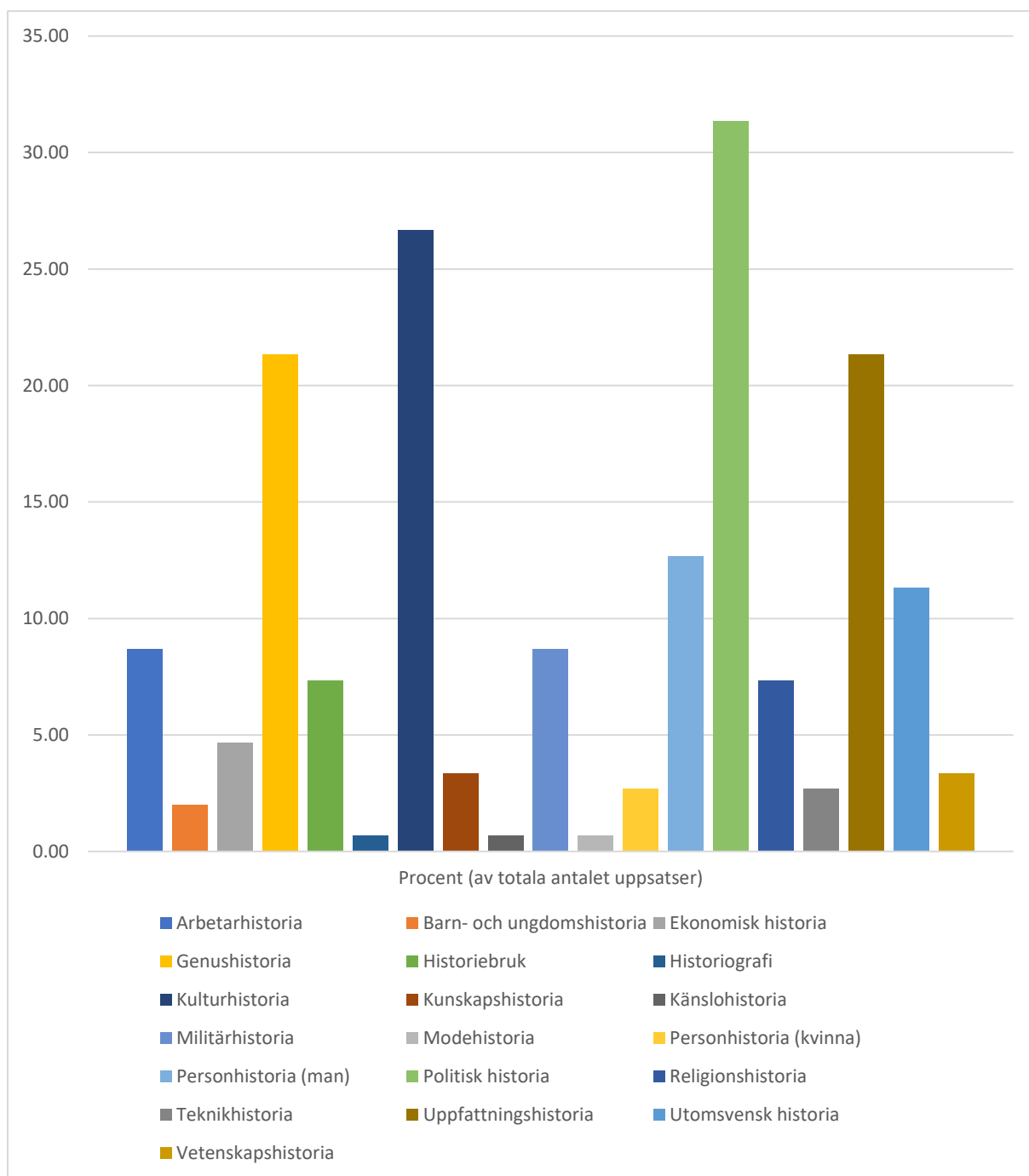
¹⁰² Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 29 – 32.

ANTAL UPPSATSER: 150

Område	Antal	Procent (av totala antalet uppsatser)
Arbetarhistoria	13	8,67 %
Barn- och ungdomshistoria	3	2,00 %
Ekonomisk historia	7	4,67 %
Genushistoria	32	21,33 %
Historiebruk	11	7,33 %
Historiografi	1	0,67 %
Kulturhistoria	40	26,67 %
Kunskapshistoria	5	3,33 %
Känslohistoria	1	0,67 %
Militärhistoria	13	8,67 %
Modehistoria	1	0,67 %
Personhistoria (kvinna)	4	2,67 %
Personhistoria (man)	19	12,67 %
Politisk historia	47	31,33 %
Religionshistoria	11	7,33 %
Teknikhistoria	4	2,67 %
Uppfattningshistoria	32	21,33 %
Utomsvensk historia	17	11,33 %
Vetenskapshistoria	5	3,33 %

Tabell d. *Tematisk inriktning, uppsatser skrivna av män.*

Diagram b. Tematisk inriktning, uppsatser skrivna av män.

Vidare till den geografiska avgränsningen.

<i>Plats</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Totalmängd	150	100,00%
Europa	123	82,00%
Västeuropa	114	76,00%
Nordeuropa	104	69,33%
Sverige	96	64,00%

Tabell e. *Geografisk avgränsning, uppsatser skrivna av män.*

Vad som framgår ur tabellen är att en överlägsen majoritet av uppsatserna som författats av män har avgränsat sig till Europa, i synnerhet Sverige. Dessutom använde 19 av de uppsatser som inte handlade om Sverige svenska källor. Om dessa räknas in bland de uppsatser som avgränsat sig till Sverige ökar denna andel till 75 %. 27 uppsatser hade lokalthistoriskt fokus (18 %). På det stora hela liknar **tabell e** och **tabell b** varandra.

Hur de manliga historikerstudenterna avgränsade sig kronologisk går att se i **bilaga 2a** och **2b**. Liknande som i **bilaga 1b** går det att se en kraftig nedgång efter år 1945 samt efter seriens maximum vid år 1995. Liknande det som Enefalk fann är att männen huvudsakligen avgränsat sig till 1900-talet.¹⁰³ Detta har dock inte något samband med tillskriven könstillhörighet, något jag återkommer till i jämförelsen av uppsatser uppdelade efter tillskriven könstillhörighet.

Över till källmaterialet. Här redovisas de av de manliga historiestudenterna mest använda typerna av källmaterial. 57 av uppsatserna (38 %) använde sig av tidningsmaterial, elva av olika slags protokoll, nio använde brev, sju stycken genomförde intervjuer och lika många studerade biografier och memoarer.

Tabell f över männens metodanvändning toppas av den kvalitativa textanalysen, den hermeneutiska metoden samt diskursanalysen. 16 uppsatser (utgörande lite mindre än 11 %) uppgav inte något namn på den valda metoden. Observera att metoderna filmanalys, fältteori, den hypotetiskt-deduktiva metoden samt ideologianalysen användes alla av två studenter var.

¹⁰³ Enefalk, "Kvinnor och män som historiker," 77 – 80.

METOD	ANTAL	ANDEL
Kvalitativ textanalys	28	18,67%
Hermeneutisk metod	22	14,67%
Diskursanalys	19	12,67%
Komparativ analys	15	10,00%
Kvantitativ metod	10	6,67%
Kvalitativ metod	10	6,67%
Övrig textanalys	5	3,33%
Bildanalys	5	3,33%
Muntlig historia	4	2,67%
Filmanalys/Fältteori/ Hypotetiskt-deduktiva metoden/ Ideologianalys (lika många)	2	1,33%
		80,00 %

Tabell f. De tio mest frekventa metodvalen, uppsatser skrivna av män.

Eftersom teorivalet präglas av ämnesvalet – exempelvis att uppsatser om genushistoria använder sig av genusteorier och ekonomisk historia använder ekonomiska modeller – kommer skillnaderna i val av teorier mellan manliga och kvinnliga historiestudenter framträda på liknande sätt som deras ämnesval. Det skulle därför bli en upprepning av datan över männens tematikval ifall teorivalen redovisades här. Det samma gäller för kopplingen mellan kvinnors val av uppsatstematik och val av teori. Se istället stycket *Jämförelse av resultat efter uppdelning efter tillskriven könstillhörighet* för en diskussion kring om teorivalen inom en tematik, genushistorien, skiljer sig åt mellan de båda könen. Varför diskuteras då teorivalet senare i denna uppsats i avsnitt 8.3 när det handlar om förändring över tid? Teorivalet över tid styrs väl också av de rådande tematiktrenderna? Jo, men det är intressant att se vilka teorier som ökar respektive sjunker i popularitet för att på det sättet undersöka historiekulturen och hur den förändras.

Härnäst följer uppsatserna skrivna av kvinnor.

8.2.2 Uppsatser skrivna av kvinnor

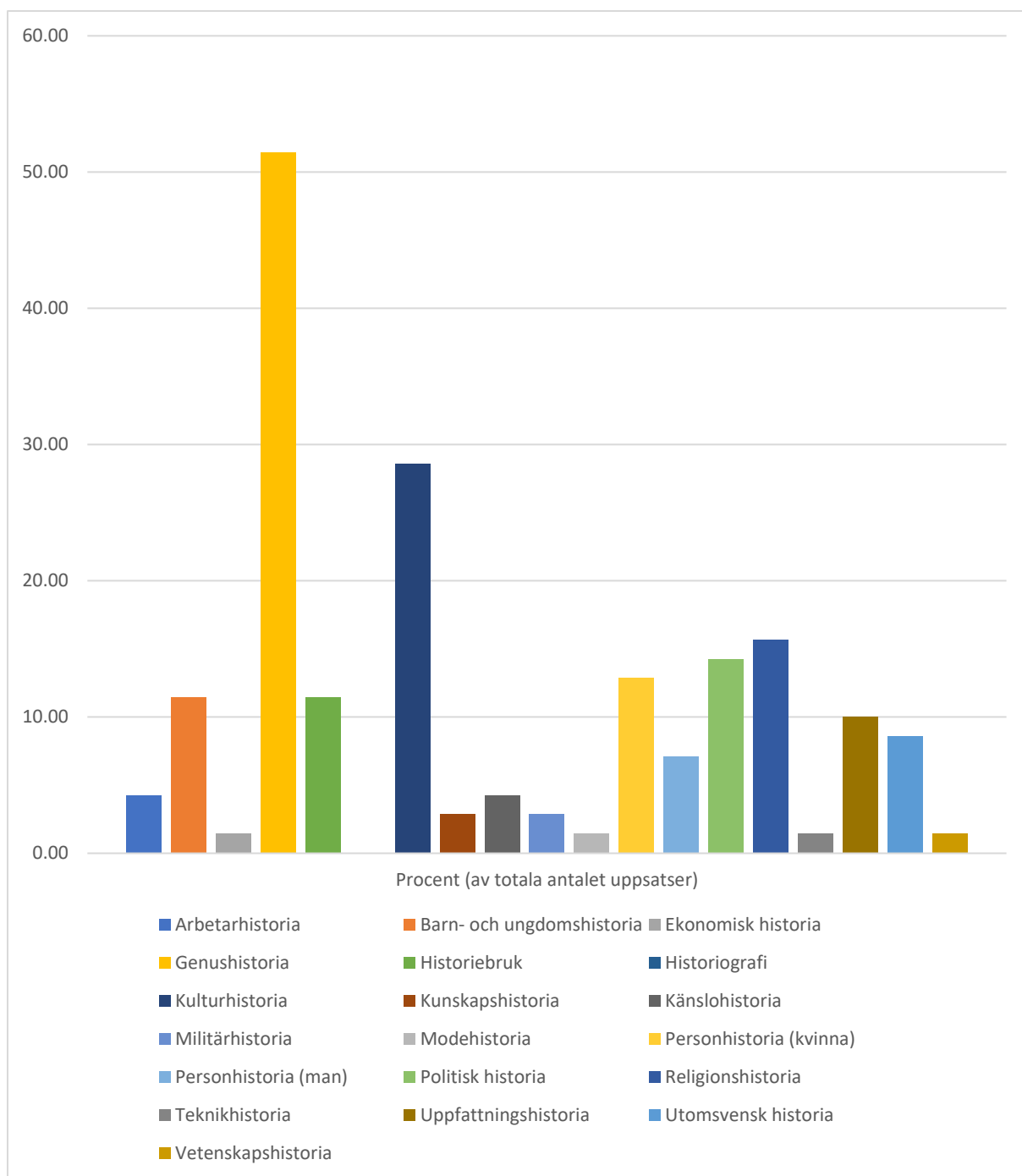
Bland de uppsatser som skrivits av kvinnor är det en kategori som står ut speciellt mycket: genushistorien. Över hälften av alla kandidatuppsatser som skrevs av kvinnor under perioden 2004 – 2021 anlade ett genushistoriskt perspektiv. Detta är en stor skillnad i jämförelse med Eklöf Amirells resultat, att drygt 29 % av avhandlingarna som författades av kvinnor hade genushistorisk inriktning.¹⁰⁴ Märk dock att Eklöf Amirell inte tillåter multipla kategorier på en och samma avhandling. Min siffra kan därmed bli aningen förhöjd. Näst mest frekvent var det kulturhistoriska perspektivet och på delad tredjeplats hamnar religionshistorien och den politiska historien, som båda hovrar runt 15 %.

ANTAL UPPSATSER: 70

Område	Antal	Procent (av totala antalet uppsatser)
Arbetshistoria	3	4,29 %
Barn- och ungdomshistoria	8	11,43 %
Ekonomisk historia	1	1,43 %
Genushistoria	36	51,43 %
Historiebruk	8	11,43 %
Historiografi	0	0,00 %
Kulturhistoria	20	28,57 %
Kunskapshistoria	2	2,86 %
Känslöshistoria	3	4,29 %
Militärhistoria	2	2,86 %
Modehistoria	1	1,43 %
Personhistoria (kvinna)	9	12,86 %
Personhistoria (man)	5	7,14 %
Politisk historia	10	14,29 %
Religionshistoria	11	15,71 %
Teknikhistoria	1	1,43 %
Uppfattningshistoria	7	10,00 %
Utomsvensk historia	6	8,57 %
Vetenskapshistoria	1	1,43 %

Tabell g. *Tematisk inriktning, uppsatser skrivna av kvinnor.*

¹⁰⁴ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22 & 31.

Diagram c. Tematisk inriktning, uppsatser skrivna av kvinnor.

I fallet av den geografiska avgränsningen finner denna undersökning ingen nämnvärd skillnad i förhållande till den totala populationen. Om något så är det att ingen av de undersökta uppsatserna skrivna av kvinnor behandlar något annat nordiskt land än Sverige. I övrigt hade sex uppsatser som inte handlade om Sverige svenskt källmaterial, därmed kan 57 uppsatser (81 %) sägas ha Sverige som sin utgångspunkt. Tolv uppsatser (17,14 %) kan sägas behandla lokalhistoria.

<i>Plats</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Totalmängd	70	100,00%
Europa	58	82,86%
Västeuropa	56	80,00%
Nordeuropa	51	72,86%
Sverige	51	72,86%

Tabell h. *Geografisk avgränsning, uppsatser skrivna av kvinnor.*

Den kronologiska avgränsning som gjorts håller sig till den gängse uppfattningen att studenter avhandlar ämnen som skett efter år 1800.¹⁰⁵ I kvinnornas kronologiska avgränsning hamnar topparna vid år 1945, 1960 och runt år 1980. Som i tidigare fall så sker det en nedgång i antalet uppsatser som behandlar tiden direkt efter andra världskrigets slut, dock är denna nedgång inte lika markant som i den kronologiska avgränsning som männen gjort. Se **bilaga 3a** och **3b** för diagram.

Det mest frekvent använda källmaterialet var tidningsmaterial. 25 uppsatser, motsvarande 33 %, använde sig av detta. Fem uppsatser studerade olika former av protokoll, fyra uppsatser undersökte biografier och lika många baserade sina uppsatser på skönlitterära verk. Tre kvinnliga historikerstudenter undersökte läromedel och ett lika stort antal studerade de verk som den historiska person hade författat.

Eftersom det totala antalet uppsatser som skrivits av kvinnor är relativt litet (70 stycken, motsvarande ca 32 % av det totala antalet uppsatser) förekommer det en hel del unika metoder som endast används av enskilda uppsatser. Därför redovisas de åtta olika

¹⁰⁵ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 186.

metoder/tillvägagångssätt som används av mer än en person.

METOD	ANTAL	ANDEL
Kvalitativ textanalys	15	21,43%
Diskursanalys	10	14,29%
Komparativ metod	9	12,86%
Hermeneutisk metod	6	8,57%
Kvalitativ innehållsanalys	4	5,71%
Övrig textanalys	4	5,71%
Begreppsanalys	2	2,86%
Kvantitativ metod	2	2,86%
Bildanalys	2	2,86%
		77,14%

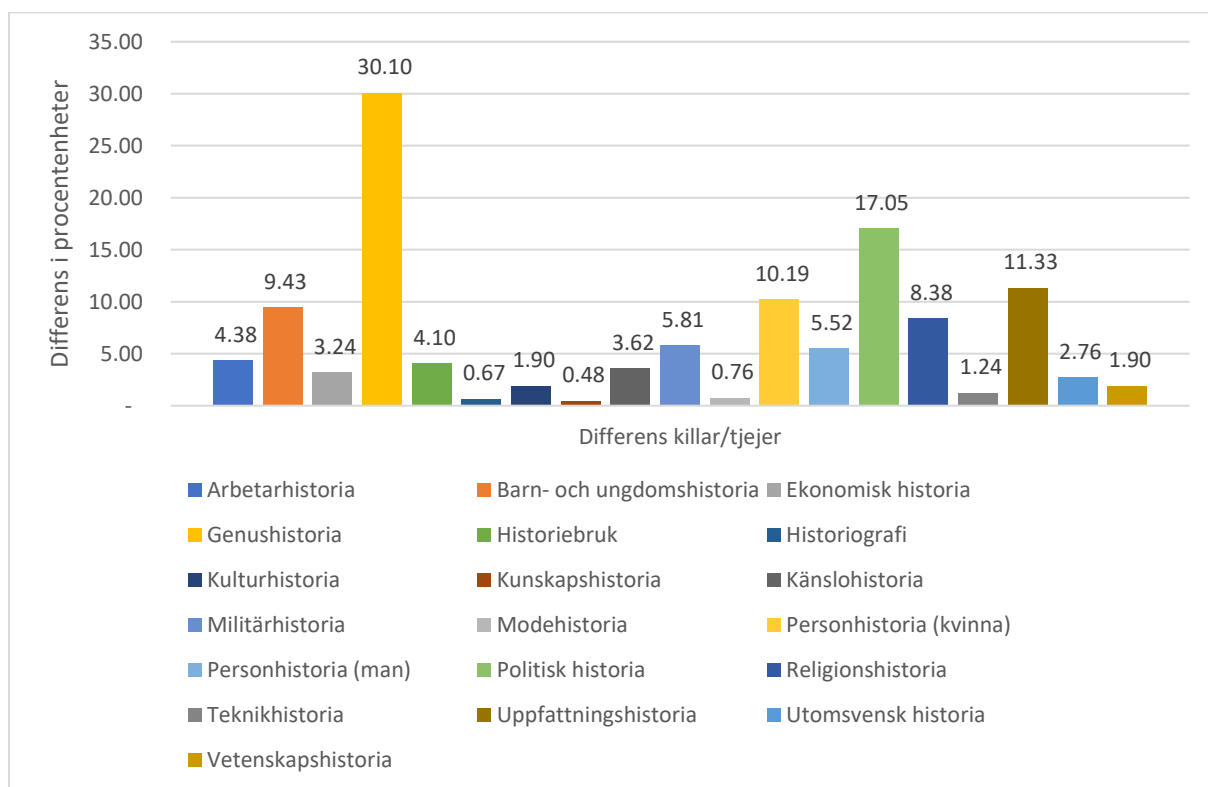
Tabell i. *Mest frekvent använda metoderna i uppsatser skrivna av kvinnor.*

Som tidigare nämnt så redovisas teorianvändningen för de båda könstillhörigheterna i nästa avsnitt.

8.2.3 Jämförelse av resultat efter uppdelning efter tillskriven könstillhörighet

Som undersökningen visar finns det uppenbara skillnader, men samtidigt likheter, i uppsatsernas tematik beroende på författarens tillskrivna könstillhörighet. Differensen i val av tematik redovisas i diagrammet nedan. Notera att det endast är fyra kategorier där skillnaden överstiger tio procentenheter samt åtta där skillnaden är mer än fem procentenheter; om än inte statistisk säkerställd så är detta ändå anmärkningsvärt. En skillnad i fem procentenheter är intressant på de flesta ställen den påträffas. Eftersom sannolikheten är större att urvalet har påverkat resultaten där differensen är liten (i och med att det rör sig om få uppsatser) är slutsatserna kring de staplar där skillnaden är stor mer tillförlitlig. Vad som därför kan sägas är att kvinnor har generellt sett oftare anlagt ett genusperspektiv på historien jämfört med män (51 % jämfört med 21 %), män har oftare skrivit om politisk historia jämfört med kvinnor (31 % jämfört med 14 %). Män kan även sägas oftare ha skrivit uppfattningshistoria (21 % kontra 10 %) medan kvinnor oftare har skrivit uppsatser om enskilda kvinnor (13 %) samtidigt som männen knappt ägnat någon uppmärksamhet inom denna tematik (3 % av männens uppsatser

handlade om en enskild historisk kvinna). Denna data verkar stämma ganska bra överens med Hanna Enefalks jämförelse av nyckelord i avhandlingar.¹⁰⁶ Även Eklöf Amirells undersökning av avhandlingar i historia blir relevant här eftersom den också behandlar hur avhandling författarnas kön relaterar till avhandlingarnas sakområden.¹⁰⁷ Dock är situationen idag annorlunda jämfört med Eklöf Amirells undersökta epok när det kommer till vem som författat uppsatserna med genusanknytning. Av ett totalt antal på 68 uppsatser med genushistorisk anknytning skrevs 36 av dessa av kvinnor och 32 av män, en fördelning på 53 % respektive 47 %. Datan indikerar därmed att ungefär lika många män som kvinnor har skrivit om genushistoria, sett i absoluta siffror. Bland Eklöf Amirells avhandlingar var dessa andelar istället 76 % respektive 24 %.¹⁰⁸ Kanske har genushistorien lyckats få ett större genomslag inom historievetenskapen på senare tid? Eller så är denna trend koncentrerad till Lund. Mer forskning behövs för att kunna svara på det. I övrigt kan valet av tematik annars sägas vara ganska jämnt fördelat över könsgrensarna.

Diagram d. *Differens i procentenheter i uppsatsernas tematik efter författarnas tillskrivna könstillhörighet.*

¹⁰⁶ Enefalk, ”Kvinnor och män som historiker,” 78.

¹⁰⁷ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 28.

¹⁰⁸ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 31.

Studeras uppsatsernas geografiska avgränsning upptäcks inga större skillnader mellan de uppsatser som skrivits av kvinnor jämfört med de som skrivits av män. Om något kan de uppsatser där författarens tillskrivna könstillhörighet är kvinna kunna sägas hålla sig till Sverige oftare. Det kan vara så att den metodologiska nationalismen är starkare hos dessa. Därtill har denna undersökning inte stött på någon uppsats skriven av en kvinna som berör något annat nordiskt land än Sverige. Jämförs denna undersökning med Eklöf Amirells synes det som att Eklöf Amirells undersökning tyder på större skillnader.¹⁰⁹

Vid en komparation av uppsatsernas kronologiska avgränsning utifrån författarens tillskrivna könstillhörighet framträder inga större skillnader överlag. En jämförelse i uppsatsernas kronologiska avgränsning från och med uppsatser som behandlar år 1767 och framåt, visat i andelar, utifrån författarens tillskrivna könstillhörighet illustreras i **bilaga 6**. Kronologiska avgränsningar om tiden innan 1767 uppvisade inga signifikanta skillnader och redovisas därför inte. **Bilaga 6** illustrerar hur uppsatserna skrivna av kvinnor har större fokus på tiden mellan ungefär 1940 och 1990 jämfört med männens uppsatser. Diagrammet över männens kronologiska avgränsning visar också på en mer robust avgränsning vid år 1945, troligtvis eftersom männen i större utsträckning har skrivit om militärhistoria och därmed också om andra världskriget. År 1945 blir därför ett mer frekvent slutdatum för mäns uppsatser samtidigt som männen inte skriver om den direkta efterkrigstiden; detta gör däremot kvinnorna. Louise Berglunds och Agneta Neys konstaterande att studenter väljer att avgränsa sig till tiden efter år 1800 finner därmed stöd i denna undersökning.¹¹⁰ Därtill kan Hanna Enefalks resultat att de flesta författare, oavsett kön, skrev om 1900-talet med nationalstaten Sverige som utgångspunkt, även sägas stämma för kandidatuppsatserna.¹¹¹

Inom valet av källmaterial går det att se både likheter och skillnader. De två mest använda typerna av källmaterial – tidningar och olika protokoll – är de samma både för män och kvinnor. Biografier var med på båda kohorters topp fem-lista. Därefter divergerar användandet av källmaterial. För männen var det vanligare att använda brev och intervjuer som källmaterial medan kvinnorna studerade skönlitterära verk och läromedel. Det ska dock nämnas att de absoluta siffrorna är låga vilket gör resultaten känsliga för feltolkningar och mörkertal.

---

¹⁰⁹ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22.

¹¹⁰ Berglund & Ney, *Historikerns hantverk*, 186.

¹¹¹ Enefalk, "Kvinnor och män som historiker," 77 – 80.

Trots att tidningsmaterial var den vanligaste typen av källmaterial för både manliga och kvinnliga historiestudenter upptäcks en stor skillnad om tidningsmaterialet undersöks närmare. Delas kategorin tidningsmaterial upp i dels dagstidningar, dels tidskrifter, är fördelningen för män 37/20 stycken uppsatser, eller i procent: 65 %/35 %. För kvinnor är motsvarande förhållande 11/14, eller 44 %/56 %. Män har alltså använt sig av dagstidningar i större utsträckning medan kvinnor oftare har undersökt tidskrifter. Troligtvis hör det ihop med tematikfördelningen som observerades tidigare, att män oftare har skrivit om politik och kvinnor oftare om genus. Dagstidningar lämpar sig väl som källmaterial för en uppsats med en sådan inriktning medan föreställningar om genus går att finna både i dagstidningar och i tidskrifter. Det bör dock nämnas att även om vissa tidskrifter lämpar sig mer för genushistoriska frågeställningar, *Hemmets Journal* exempelvis, så gör andra, som *Illustrerad Vetenskap* eller *PC för alla*, kanske inte det. Men självklart inte helt omöjligt att skriva genushistoria utifrån *PC för alla*. Uppdelningen dagstidning/tidskrift i förhållande till politisk historia/genushistoria blir därmed kanske inte så skarp.

Metodvalet såg ganska liknande ut oberoende av tillskriven könstillhörighet. Om något så tenderade männen att lite oftare använda sig av kvantitativ metod jämfört med kvinnorna. Annars var andelarna rätt lika för de båda könen.

Som tidigare nämnt så skulle en direkt jämförelse av teorival mellan de två tillskrivna könstillhörigheterna inte generera några fruktbara resultat. Detta eftersom teorivalen styrs av uppsatsens tematik (exempelvis: genusteorier återfinns ofta i genushistoriska uppsatser). Eftersom uppsatstematiken ser annorlunda ut om du är man eller kvinna, vilket föreliggande undersökning tidigare visat, skiljer sig även teorivalet åt. Istället kommer en kategori, de genushistoriska uppsatserna, att undersökas närmare för att kunna föra en dialog med Eklöf Amirells diskussion.¹¹² Teorierna som användes i de genushistoriska uppsatserna delades in i fyra kategorier: de som fokuserar på manlighet eller män, de som fokuserar på kvinnlighet eller kvinnor, övrig genusteori som tittar bredare och slutligen övriga teorier inlånade från andra fält än det genushistoriska. Resultatet redovisas i tabellen nedan.

---

¹¹² Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 31.

<i>Män</i>			<i>Kvinnor</i>		
Kategori	Antal	Andel	Kategori	Antal	Andel
Manlighet	18	36,73%	Manlighet	2	3,92%
Kvinnlighet	1	2,04%	Kvinnlighet	7	13,73%
Övrig genusteori	16	32,65%	Övrig genusteori	26	50,98%
Övriga teorier	14	28,57%	Övriga teorier	16	31,37%
	49	100,00%		51	100,00%

Tabell j. Val av typ av teori i uppsatser med genushistoriskt tema. Uppdelat efter tillskriven könstillhörighet.

Notera de absoluta siffrorna 49 och 51. Antalet genusteorier som använts är alltså jämnt fördelat över de två tillskrivna könstillhörigheterna.

<i>Kategori</i>	<i>Totalt antal</i>	<i>Antal män</i>	<i>Antal kvinnor</i>	<i>Andel män</i>	<i>Andel kvinnor</i>
<i>Manlighet</i>	20	18	2	90,00%	10,00%
<i>Kvinnlighet</i>	8	1	7	12,50%	87,50%
<i>Övrig genusteori</i>	42	16	26	38,10%	61,90%
<i>Övriga teorier</i>	30	14	16	46,67%	53,33%

Tabell k. Andelsfördelning av användandet av olika teorier i uppsatser med genushistorisk inriktning.

Män har fokuserat betydligt mer på manlighetsperspektivet medan kvinnor tittar bredare på större genusstrukturer. Principen 'gräv där du står' kan därmed sägas gälla här på samma sätt som det gjorde det i Eklöf Amirells studie.¹¹³ Det du relaterar till personligen är oftare ett föremål för dina undersökningar. Resultatet i **tabell t** liknar det som Eklöf Amirell kommer fram till i sin undersökning av avhandling. Dock skiljer sig resultatet åt när det kommer till användandet av övriga genushistoriska teorier. Bland uppsatserna är detta mer jämnt fördelat än i avhandlingarna.

¹¹³ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 30.

8.2.4 Delsammanfattning, uppdelning efter tillskriven könstillhörighet

Kortfattat kan följande resultat sägas ha erhållits efter att ha studerat och jämfört datan efter en uppdelning efter uppsatsförfattarnas tillskrivna könstillhörighet:

- Män skrev oftast om politisk historia, kulturhistoria, uppfattningshistoria och genushistoria. Kvinnorna skrev oftast om genushistoria, kulturhistoria, religionshistoria och politisk historia.
- Kvinnor tenderade oftare att hålla sig till renodlat svensk historia jämfört med män.
- Vid komparation av den kronologiska avgränsningen hittades inga större skillnader mellan uppsatser skrivna av män och kvinnor.
- Även användandet av källmaterial var liknande över könsgränserna, dock med olika inriktningar när det kommer till typerna av använt tidningsmaterial. Männen tenderade att oftare använda dagstidningar medan kvinnorna fokuserade på tidskrifter.
- Inga stora skillnader i metodanvändningen gick att finna.
- Inom kategorin genushistoria fokuserade män oftare på manlighetshistoria jämfört med kvinnorna.

Efter denna genomgång kan likheterna mellan uppsatser skrivna av kvinnor respektive män sägas vara större och flera jämfört med skillnaderna.

8.3 Uppsatser uppdelade i två nioårsperioder

8.3.1 Uppsatser skrivna mellan åren 2004 – 2012

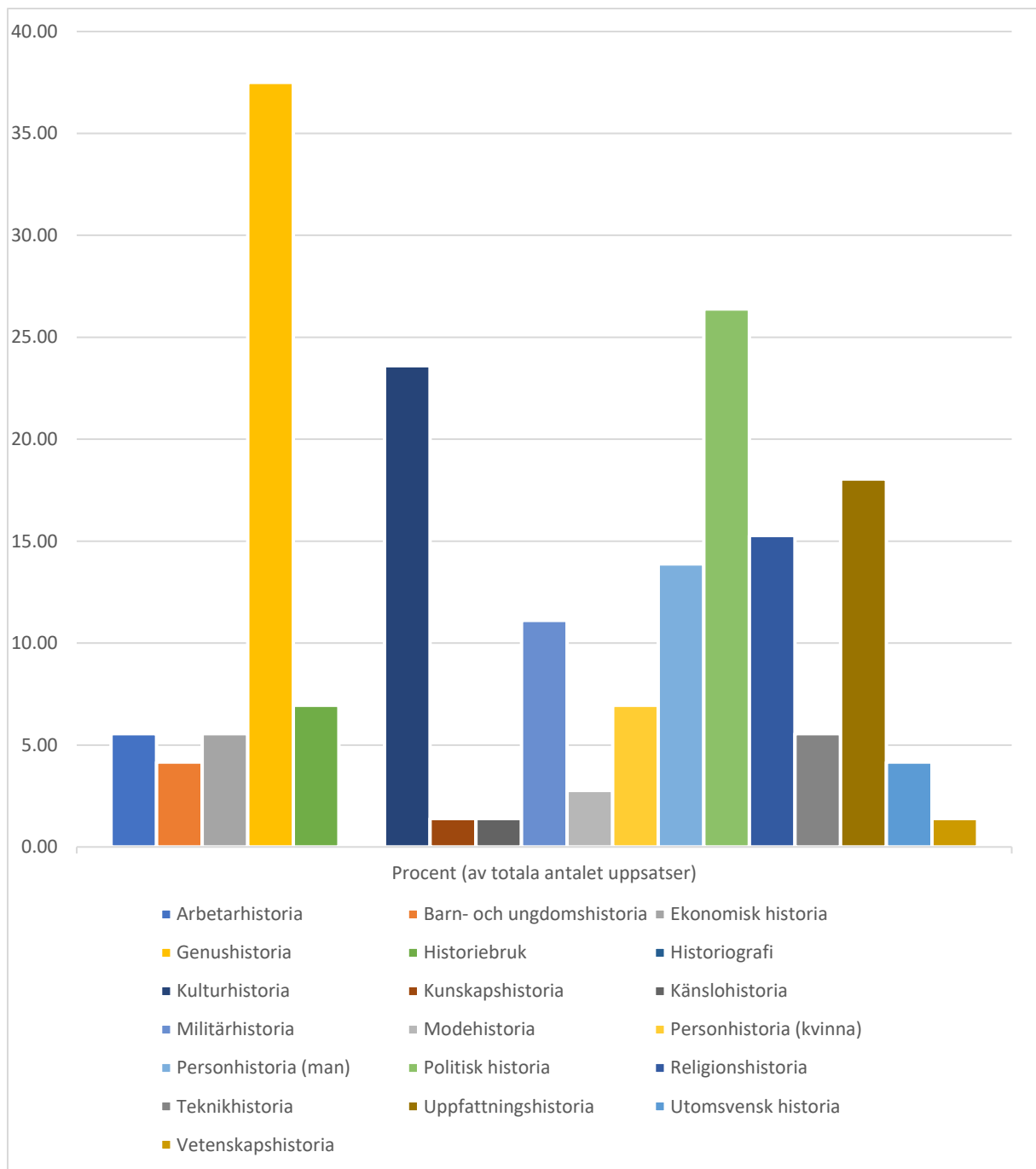
Nu till de två nioårsperioderna med början i perioden 2004 till 2012. Uppsatsernas tematikval såg då ut som följande:

ANTAL UPPSATSER: 72

Område	Antal	Procent (av totala antalet uppsatser)
Arbetarhistoria	4	5,56 %
Barn- och ungdomshistoria	3	4,17 %
Ekonomisk historia	4	5,56 %
Genushistoria	27	37,50 %
Historiebruk	5	6,94 %
Historiografi	0	0,00 %
Kulturhistoria	17	23,61 %
Kunskapshistoria	1	1,39 %
Känslöhistoria	1	1,39 %
Militärhistoria	8	11,11 %
Modehistoria	2	2,78 %
Personhistoria (kvinna)	5	6,94 %
Personhistoria (man)	10	13,89 %
Politisk historia	19	26,39 %
Religionshistoria	11	15,28 %
Teknikhistoria	4	5,56 %
Uppfattningshistoria	13	18,06 %
Utomsvensk historia	3	4,17 %
Vetenskapshistoria	1	1,39 %

Tabell 1. *Tematikval bland uppsatser skrivna mellan åren 2004 – 2012.*

De fem mest använda perspektiven var, i fallande ordning: genushistoria, politisk historia, kulturhistoria, uppfattningshistoria och religionshistoria. Resultatet illustreras även i nedanstående **diagram e**.

Diagram e. Tematikval bland uppsatser skrivna mellan åren 2004 – 2012.

Uppsatserna höll sig, som i de tidigare undersökta kohorterna, till Sverige och Västeuropa i stor utsträckning; ännu ett exempel på metodologisk nationalism men kanske även faciliteringsgraden. Det är först på senare år som arkivmaterial börjat digitaliseras. Därmed var det troligtvis lättast att studera svenskt källmaterial jämfört med utländskt. Endast ett tiotal kandidatuppsatser undersökte andra kontinenter. Om de uppsatser som behandlar övriga världen utanför Sverige men som använder svenskt källmaterial (8 st.) adderas till de som

avgränsat sig till Sverige kan nära 82 % av alla uppsatser skrivna mellan 2004 och 2012 sägas anlägga ett svenskt perspektiv på historien. 11 uppsatser (15,28 %) kan sägas behandla lokalhistoria.

<i>Avgränsning</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Totalmängd	72	100,00%
Europa	61	84,72%
Västeuropa	60	83,33%
Nordeuropa	56	77,78%
Sverige	51	70,83%

Tabell m. *Geografisk avgränsning, åren 2004 – 2012.*

Uppsatsernas kronologiska avgränsning (**bilaga 4a** och **4b**) centreras kring grafens maximum vid år 1920. Innan dess går det att se en stadig uppgång i antalet uppsatser som behandlar ett visst år, ett förhållande som stiger från antalet uppsatser som avgränsar sig till tiden i början av 1800-talet till tidigare nämnda topp vid år 1920. Därefter sker en stadig nedgång som börjar accelerera vid antalet uppsatser som avgränsar sig till år 2004.

Eklöf Amirell, som i sin undersökning av svenska doktorsavhandlingar i historia studerade avhandlingarnas tidsanknytning, studerade inte vilka år avhandlingarna avgränsade sig till. Istället gjorde han epokindelning utifrån gängse norm (tiden efter 1914 som en kategori, 'medeltiden' som en annan). Eftersom Eklöf Amirells undersökning baseras på sådana breda epokindelningar blir det svårt att jämföra hans resultat med föreliggande uppsats. Vad som kan sägas är att enligt Eklöf Amirell ökade intresset för tiden efter 1914 stadigt under hela hans undersökta period (1976 – 2005).¹¹⁴ Vad som inte framgår är vilka år inom perioden 1914 till idag som var mest populära. Därmed kan föreliggande uppsats säga bryta ny mark inom kategoriseringen av historikers kronologiska avgränsningar.

22 historikerstudenter använde sig av tidningsmaterial som underlag för sin uppsats under perioden 2004 – 2012, motsvarande nära 31 %. Fem personer använde någon form av

¹¹⁴ Eklöf Amirell. *Svenska doktorsavhandlingar*, 16.

protokoll. Antalet studenter som använde brev, dagböcker/reseskildringar, läromedel, memoarer, verk som den historiska personen hade författat, skönlitterära verk samt tv-program var tre stycken i vardera kategori.

Nedan redovisas de metoder som användes av mer än en person under perioden 2004 – 2012.

METOD	ANTAL	ANDEL
Hermeneutisk metod	14	19,44%
Diskursanalys	11	15,28%
Komparativ metod	7	9,72%
Kvalitativ textanalys	6	8,33%
Övrig textanalys	6	8,33%
Begreppsanalys	2	2,78%
Ideologianalys	2	2,78%
Kvalitativ innehållsanalys	2	2,78%
Kvantitativ analys	2	2,78%
		72,22%

Tabell n. Metoder som användes av mer än en person under perioden 2004 – 2012.

Fem personer redovisade inte något namn på sin valda metod, en andel på ca 7 %. Notera att hermeneutisk metod ligger i topp. Detta kommer komma att förändras till den andra nioårsperioden.

Eftersom antalet uppsatser från perioden 2004 – 2012 är relativt litet (72 st.) är det möjligt att redovisa – utan att listan blir för lång – de teorier, perspektiv eller tänkare som använts av mer än en uppsatsförfattare.

TEORI/TEORETIKER	ANTAL	ANDEL
Ingen teori utsatt	7	9,72%
Bourdieu's fältteori	6	8,33%
<i>Connells hegemoniska maskulinitet</i>	6	8,33%
Karlssons historiemedvetande	5	6,94%
Saids orientalism	5	6,94%
<i>Hirdmans genusteori</i>	4	5,56%
Historiebruk	3	4,17%
Andersons föreställda gemenskap	3	4,17%
Harald Gustafsson	3	4,17%
Sahlins kontraidentitetsteori	3	4,17%
<i>Scotts genusteori</i>	2	2,78%
<i>Judith Butler</i>	2	2,78%
<i>Feminisering</i>	2	2,78%
Tabell o. Teorier/teoretiker som återropades av mer än en person, 2004 – 2012.		70,83%

Intressant att notera är de teorier och teoretiker som är kursiverade. Dessa används i uppsatser med genushistorisk inriktning. Att olika genusteorier framträder så ofta är inte så konstigt då genushistoria var det mest frekvent anlagda perspektivet under perioden. Anledningen till att teorierna används frekvent kommer diskuteras i diskussionsavsnittet. Intressant är även att nästan tio procent av uppsatserna inte satte ut någon teori.

8.3.2 Uppsatser skrivna mellan åren 2013 – 2021

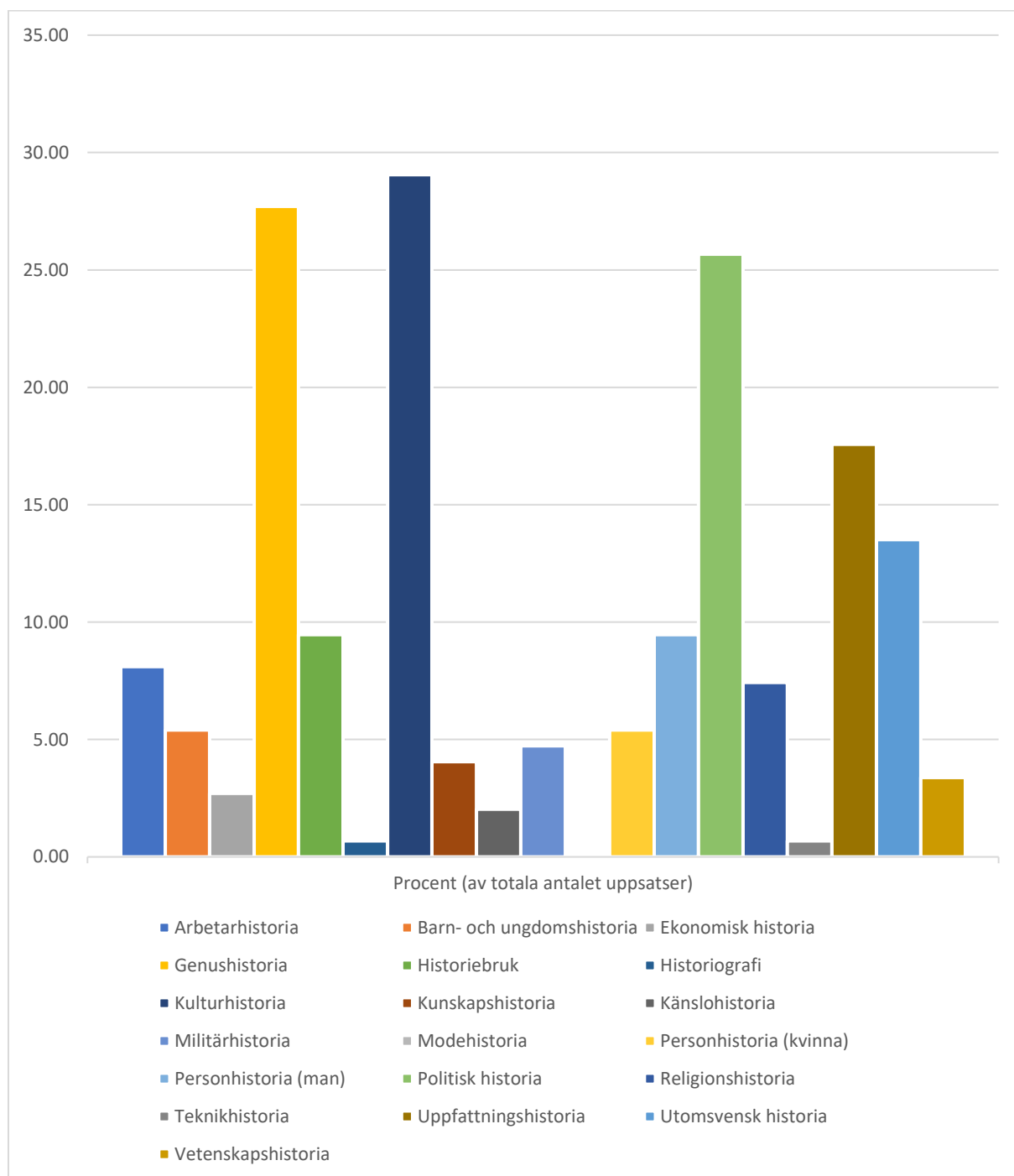
Tematiken för uppsatser författade mellan åren 2013 och 2021 ser ut som följande:

ANTAL UPPSATSER: 148

Område	Antal	Procent (av totala antalet uppsatser)
Arbetshistoria	12	8,11 %
Barn- och ungdomshistoria	8	5,41 %
Ekonomisk historia	4	2,70 %
Genushistoria	41	27,70 %
Historiebruk	14	9,46 %
Historiografi	1	0,68 %
Kulturhistoria	43	29,05 %
Kunskapshistoria	6	4,05 %
Känslohistoria	3	2,03 %
Militärhistoria	7	4,73 %
Modehistoria	0	0,00 %
Personhistoria (kvinna)	8	5,41 %
Personhistoria (man)	14	9,46 %
Politisk historia	38	25,68 %
Religionshistoria	11	7,43 %
Teknikhistoria	1	0,68 %
Uppfattningshistoria	26	17,57 %
Utomsvensk historia	20	13,51 %
Vetenskapshistoria	5	3,38 %

Tabell p. *Tematik, 2013 – 2021.*

Och i diagramform:

Diagram f. Tematik, 2013 – 2021.

De fem mest frekventa kategoriseringarna under perioden 2013 till 2021 var, i fallande ordning: Kulturhistoria, genushistoria, politisk historia, uppfattningshistoria samt utomsvensk historia.

På tal om utomsvensk historia, låt oss studera den geografiska avgränsningen i uppsatser från nioårsperioden:

<i>Plats</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Totalmängd	148	100,00%
Europa	120	81,08%
Västeuropa	110	74,32%
Nordeuropa	99	66,89%
Sverige	96	64,86%

Tabell q. *Geografisk avgränsning, åren 2013 – 2021.*

Om de uppsatser som inte behandlar Sverige men som använder svenskt källmaterial (17 st.) adderas till summan uppsatser som avgränsar sig till Sverige stiger dennas andel till över 76 %. Antalet uppsatser som kan sägas anlägga ett lokalhistoriskt perspektiv uppgår till 28, en andel på 18,92 %. Samtidigt är andelen uppsatser som avgränsat sig till Sverige lägre än under föregående nioårsperiod. Detta kommer diskuteras vidare i nästa avsnitt.

Den kronologiska avgränsning som gjorts fokuserades oftast från och med efterkrigstiden till början på 2000-talet med ett signifikant gap mellan åren 1946 och 1956. Två maximum finnes vid år 1980 och 1995. Dessa två år förekommer alltså oftast i uppsatsernas avgränsningar. Se **bilaga 5a** och **5b** för mer information.

Här redovisas de tio mest frekvent använda typerna av källmaterial: som i den tidigare nioårsperioden var tidningsmaterial den mest frekvent använda typen av källmaterial. 60 uppsatser använde tidningsmaterial, en andel på nästan 41 %. Ännu en gång kan Florén och Ågrens påstående att studenter ofta använder tidningsmaterial som källmaterial sägas stämma.¹¹⁵ Elva studenter studerade olika former av protokoll, nio uppsatser använde

---

¹¹⁵ Florén & Ågren, *Historiska undersökningar*, 70.

biografier eller memoarer, sju uppsatser studerade brev och lika många genomförde intervjuer, fem studenter undersökte spelfilmer och samma antal undersökte den studerade historiska personens verk. Slutligen studerades källmaterialen krönikor, läromedel samt vittnesskildringar av tre personer var.

I tabellen nedan visas metodanvändningen under perioden 2013 till 2021. 17 personer uppgav inget namn på sin valda metod, en andel på mer än 11 %. Metodbenämningen verkar alltså ha försvagats på senare tid. Har metodanvändningen, trots andra indikationer från tidigare forskning, börjat lämnas därhän?¹¹⁶ Notera även hur den hermeneutiska metoden, som tidigare låg i topp, sjunkit i popularitet.

METOD	ANTAL	ANDEL
Kvalitativ textanalys	37	25,00%
Diskursanalys	18	12,16%
Komparativ metod	15	10,14%
Hermeneutisk metod	12	8,11%
Kvantitativ metod	9	6,08%
Bildanalys	6	4,05%
Kvalitativ metod	6	4,05%
Övrig textanalys	4	2,70%
Kvalitativ innehållsanalys	3	2,03%
Filmanalys	3	2,03%
Muntlig historia	3	2,03%
Tabell r. De tio mest frekvent använda metoderna, 2013 – 2021.		78,38%

När det kommer till teorianvändningen under perioden 2012 – 2021 har det skett en stor förändring sen den förra nioårsperioden, teorierna har diversifierats. Pluralismen i perspektiv som Kim Salomon beskrivit verkar skina igenom här.¹¹⁷ Detta illustreras i följande tabell över de nio mest använda teorierna eller teoretikerna samt de uppsatser som inte namngav sin teori.

¹¹⁶ Ludvigsson & Ågren, ”Bryr sig svenska historiker om metodfrågor?” 68p.

¹¹⁷ Salomon, “Vitalisering av historievetenskapen,” 137.

TEORI/TEORETIKER	ANTAL	ANDEL
Hirdmans genusteori	13	8,78%
Karlssons historiebruk ¹¹⁸	13	8,78%
Diskursteori	9	6,08%
Judith Butler	5	3,38%
R W Connell ¹¹⁹	4	2,70%
Karlssons historiekultur	7	4,73%
Saids orientalism	6	4,05%
Ej namngiven	9	6,08%
Charles Tilly	4	2,70%
Karlssons historiemedvetande	4	2,70%
		50,00%

Tabell s. *De nio mest frekvent använda teorierna samt de som inte namngav sitt teorival, 2013 – 2021.*

Som det går att utläsa från tabellen motsvarar dessa tio kategorier endast hälften av det totala teorianvändandet. Nära sex procent av uppsatserna gav inget namn på sin valda teori.

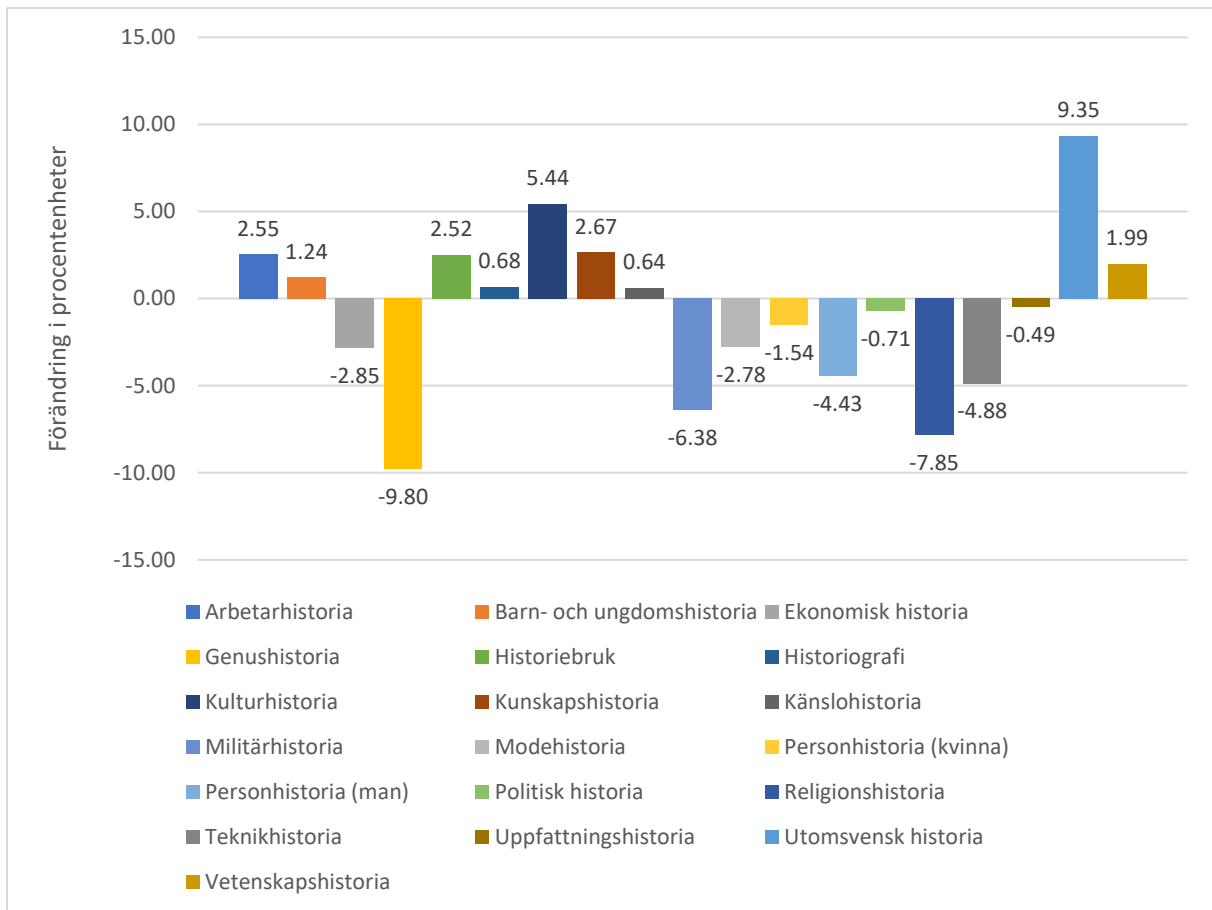
Dessutom, om antalet uppsatser där Klas-Göran Karlsson utgör teoretiskt grundval summeras uppgår dessa till tjugo, en andel på 13,53 %. En professors inflytande på institutionen, dess utbildning och forskningsoutput visar sig i datan. Men eftersom föreliggande undersökning är begränsad till uppsatser skrivna i Lund, går det inte att se om Karlssons inflytande sträcker sig utanför universitetet.

8.3.3 Jämförelse efter uppdelning i två nioårsperioder

Vid en jämförelse av hur uppsatsernas tematik har förändrats under den undersökta perioden finner denna undersökning att vissa kategorier har ökat i popularitet medan andra har minskat. Dock är det ingen förändring som varit större än tio procentenheter.

¹¹⁸ Notera att under perioden 2013 – 2021 användes främst Klas-Göran Karlssons definition av historiebruk. Under den tidigare nioårsperioden (redovisad i tabell o) användes flera olika historikers definition av historiebruk. Detta medförde att alla dessa hamnade under kategorin 'Historiebruk' i tabell o.

¹¹⁹ I tabell o figurerar Connells hegemoniska maskulinitet som ett frekvent förekommande teorival. Under perioden 2013 – 2021 har istället andra teoretiska infallsvinklar från Connell använts utöver teorin om den hegemoniska maskuliniteten. Dessa sammanlagda teorival har då i ovanstående tabell kombinerats under kategoriseringen 'R W Connell'.

Diagram g. Förändring i uppsatsernas tematik i procentenheter, perioden 2004 – 2012 jämfört med perioden 2013 – 2021.

Diagram g illustrerar förändringen som skedde mellan de två avgränsade nioårsperioden. Ett positivt värde betyder att tematikens användning var större under perioden 2013 – 2021, dvs. att tematikens popularitet ökade. Ett negativt värde betyder det motsatta, att tematikens användning var större under perioden 2004 – 2012.

Som **diagram g** visar är det flera teman som minskat i användning, detta gäller genusperspektivet i synnerhet. Dennas andel gick från att vara med i över 37 % av alla uppsatser skrivna mellan 2004 och 2012 till att under perioden 2013 till 2021 figurera i nästan 28 % av uppsatserna. Även kategorierna religionshistoria och militärhistoria minskade i användning. Detta kan inte förklaras med att antalet kategorier varje uppsats kan placeras in i minskade, eftersom medelvärdet för antal kategorier per uppsats under perioden 2004 – 2012 var 2,4; under perioden 2013 – 2021 var samma medelvärde 2,3 kategorier per uppsats. Ingen stor skillnad alltså. Det som undertecknad kan attestera på, efter att ha genomfört denna undersökning, är att studenter på senare tid har börjat fokusera mer på människors vardagsliv

utan att anlägga ett genusperspektiv på sina undersökningar.

Notera att *antalet* uppsatser med genushistoriskt perspektiv ökade från den första perioden till den andra. Men eftersom det totala antalet uppsatser som skrevs mellan 2012 och 2021 var högre än antalet som skrevs 2004 till 2012 skulle en jämförelse mellan dessa värden vara missvisande om det är populariteten som skall undersökas.

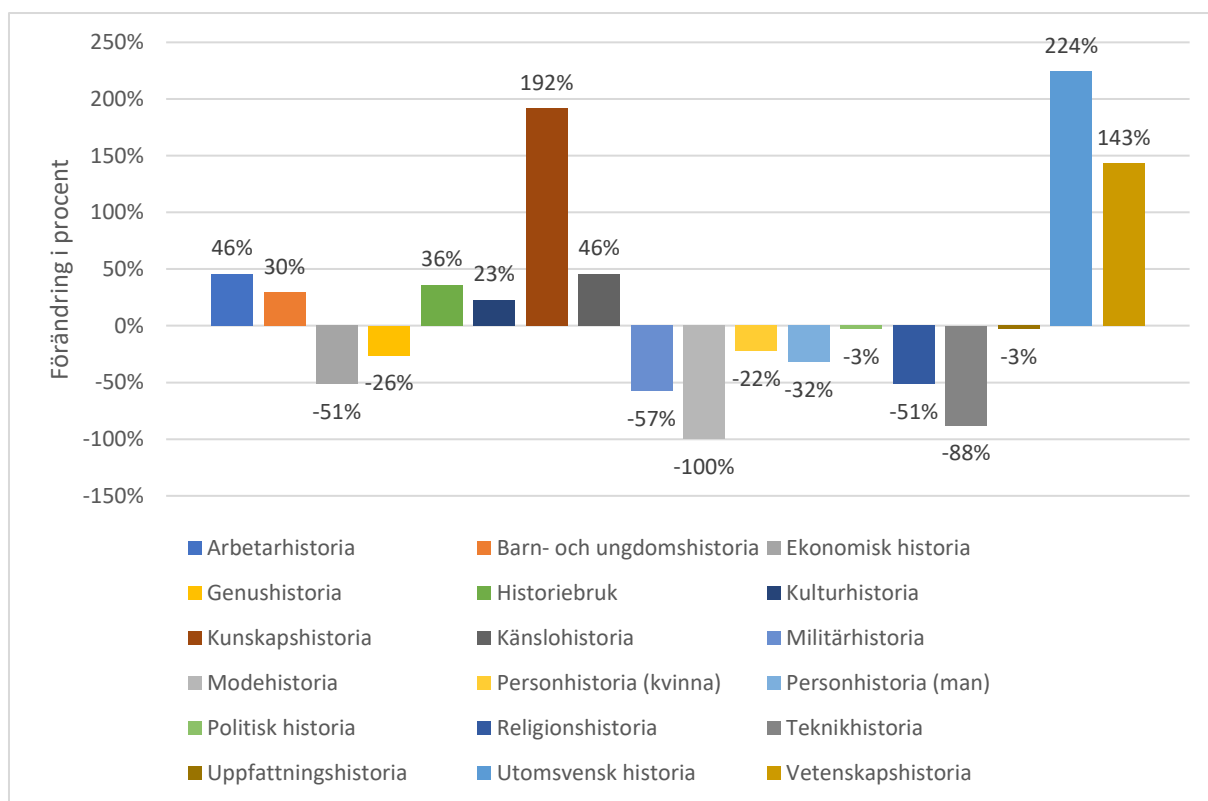
Andelen uppsatser som har rört sig utanför Sveriges gränser (den 'utomsvenska' historien) har ökat med över nio procentenheter från den första nioårsperioden till den andra. Den metodologiska nationalismen verkar avta i enlighet med Eklöf Amirells antydningar.¹²⁰ Även kulturhistorien har fått ett uppsving med en ökning på över fem procentenheter. Eftersom det totala antalet uppsatser under den andra nioårsperioden var högre än i den första, betyder detta att den till synes lilla ökningen på fem procentenheter egentligen står för att antalet uppsatser som anlade ett kulturhistoriskt perspektiv blev två och en halv gång större under den andra nioårsperioden.

För att göra vissa av förändringarna rättvisa så kommer även andelarnas förändring i procent att redovisas. Se nedanstående diagram:

---

¹²⁰ Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism," 8.

Diagram h. Procentuell förändring av uppsatsernas tematik mellan de två nioårsperioderna.

Diagram h illustrerar den markanta ökningen av uppsatser som anlade ett utomsvenskt, kunskapshistoriskt och vetenskapshistoriskt perspektiv. Kom dock ihåg att även om en ökning på 192 % låter mycket, som i fallet med kunskapshistoria, så representerar det en ökning från en uppsats om kunskapshistoria mellan år 2004 – 2012 till sex uppsatser 2013 – 2021; ingen stor ökning i absoluta tal dvs. Därmed kan även dessa siffror anses vara mindre tillförlitliga, eftersom dessa lättast påverkas av urvalet och mörkertalet av antalet uppsatser. Antalet uppsatser med utomsvensk inriktning kan även sägas ha ökat kraftigt mätt i antalet uppsatser, från endast tre till 17 stycken, en trend som även Eklöf Amirell sett bland avhandlingar.¹²¹ Samtidigt försvann en kategori – modehistoria – medan en ny – historiografi – kom till.

Att just kunskapshistoria har växt som kategori är föga förvånansvärt då det bildades ett nytt centrum för kunskapshistoria i Lund – LUCK. Centrat själv säger att fältet har vuxit fram sedan 2014. LUCK, som bildades i mars 2020, har blivit ett nytt forum för diskussion för historiker intresserade av fältet.¹²² Fruktbarheten för fältet har ökat samtidigt som ämnets

¹²¹ Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism," 8.

¹²² About. *LUCK Lund Centre for the History of Knowledge*. [u.å.]. <https://newhistoryofknowledge.com/about/> (Hämtad 2022-05-07)

faciliteringsgrad ökar i och med att kompetensen och ämnets litteraturkatalog växer. Studenten behöver inte lägga lika mycket tid på att leta relevanta teorier om de presenteras tydligt.

Som kategorin utomsvensk historias ökning visar har uppsatsförfattarna på senare år vågat sig ut mer från Sveriges och Nordens gränser. Andelen uppsatser som avgränsade sig till Sverige sjönk från 70,83 % till 64,86 %. Dessutom minskade andelen uppsatser avgränsade till Norden med hela elva procentenheter. Det verkar alltså ha skett en internationalisering inom uppsatsskrivandet i historia samtidigt som den metodologiska nationalismen har försvagats.

En stor förändring som skett under de senaste 18 åren är vilken tidsperiod uppsatserna handlar om. **Bilaga 7** visar detta med sina distinkta toppar; den blå vid år 1920 och den orangea vid år 1980 och 1995. Det verkar därmed som om historikerstudenter på senare tid är mer intresserad av samtidshistoria, i alla fall är de intresserade av den senare halvan av 1900-talet. Bland uppsatser skrivna mellan 2004 – 2012 låg fokus istället på tiden strax efter första världskriget. Kan detta enkelt förklaras genom att uppsatser skrivna under den första nioårsperioden inte hade distans nog till år 1980 och 1995 för att kunna göra historia av händelser som skedde då? Inte riktigt. Mäts distansen mellan den blå grafens maximum (vid 1920) till år 2008 (året mitt i perioden 2004 – 2012) fås ett avstånd på 88 år. För uppsatser skrivna under perioden 2004 – 2012 är alltså tiden 88 år innan uppsatserna skrevs mest intressant. Hade samma mönster gällt för uppsatserna skrivna mellan 2013 och 2021 (året mitt i denna period är 2017) hade det orangea maximat hamnat vid år: $2017 - 88 = 1929$. Nu är maximat istället vid år 1988.¹²³ Avståndet från år 2017 till 1988 är endast 29 år. Slutsatsen som kan dras är att uppsatser skrivna på senare tid intresserar sig mer för den närliggande historien jämfört med uppsatser skrivna mellan 2004 – 2012. Vad detta beror på kommer diskuteras i diskussionsavsnittet.

Listan på de mest använda typerna av källmaterial som användes mellan 2004 och 2021 förändrades inte så mycket under perioden. Samma sorts källor går att hitta både under perioderna 2004 – 2012 och 2013 – 2021, dessutom oftast på samma plats i rangordningen. Vad som dock går att se är att användningen av tidningsmaterial ökade från att 31 % av författarna använde sig av det under den första nioårsperioden till att hela 41 % undersökte

---

¹²³ Dvs. mitt emellan den orangea grafens båda maxima 1980 och 1995.

tidningsmaterial under den andra perioden. Dessutom tillkom en del nya former av källmaterial medan andra försvann. Kulturmateriel som spelfilmer, radioprogram och memes¹²⁴ gjorde entré efter 2012. När det gäller memes är detta inte så konstigt då data från Google Trends visar att sökningar efter memes i Sverige tog fart först runt år 2012.¹²⁵ Källmaterial som drolier,¹²⁶ museiutställningar och uppslagsverk användes endast mellan 2004 och 2012.

En intressant förändring som skett inom metodanvändningen är att studenter har slutat benämna närläsning som den *hermeneutiska metoden* och istället börjat använda *kvalitativ textanalys* för samma tillvägagångssätt. Som nämnt i forskningsläget så har historikern Klas Åmark lagt märke till att de historiker som anlade ett hermeneutiskt perspektiv oftast beskrivit detta vagt samtidigt som anledningen med att använda hermeneutisk metod förklarades vara att vilja förstå historien.¹²⁷ Möjligen kan det ha skett någon förändring i utbildningen på historiska institutionen i Lund som gjorde att den hermeneutiska metoden klassades som alltför intetsägande – kanske en förändring i optimumnormerna för vad som anses vara eftersträvnsvärd historisk forskning? Den kvalitativa textanalysen har istället tagit över den hermeneutiska metodens roll som beskrivning för när studenten läser ett historiskt källmaterial och reflekterar över vad som står där, och varför.

I övrigt har metodanvändningen sett liknande ut under hela perioden 2004 – 2021 med ett uppsving för metoder som filmanalys och muntlig historia under den andra halvan.

Till sist en jämförelse av teorianvändningen under de båda nioårsperioderna. Summeras andelarna för de tio mest frekvent använda teorierna/åberopade teoretiker under dels perioden 2004 – 2012, dels 2013 – 2021, så motsvarar dessa tillsammans två olika stora andelar av det totala teorianvändandet. För den första nioårsperioden (**tabell o**) utgjorde de tio mest frekvent använda teorierna 70,83 % av all form av teorianvändning under perioden. Under den andra nioårsperioden (**tabell s**) hade den siffran sjunkit till 50 %. Datan indikerar alltså att teorianvändningen har diversifierats och i enlighet med Salomons iakttagelse kan detta bero

---

¹²⁴ En form av redigerade bilder, ofta ackompanjerade av text, publicerade på internet med syfte att underhålla.

¹²⁵ Google Trends. *Google*. [u.å.]

<https://trends.google.com/trends/explore?date=all&geo=SE&q=meme,memes> (Hämtad 2022-04-27).

¹²⁶ Kyrkomålningar föreställande fantasifulle eller till och med obscena scenarion. Intressant nog liknande de ovan nämnda memes.

¹²⁷ Åmark, ”Teoriernas intåg i svensk historieforskning,” 144.

på ett inflöde av nya teoripaket från närliggande vetenskapliga discipliner.¹²⁸ Värt att tillägga är den tidigare nämnda siffran på hur många av uppsatserna som stödjer sig på Klas-Göran Karlssons treenighet historiebruk – historiekultur – historiemedvetande från perioden 2013 – 2021: 20 uppsatser motsvarande 13,53 procent. Om Pierre Bourdieu får komma till tals här genom sin bok *Homo Academicus* så hade han troligtvis anmärkt att Karlssons position i den akademiska hierarkin avspeglas i hur ofta han åberopas i kandidatuppsatser.¹²⁹ Karlsson har varit professor i historia i Lund sedan år 2000.¹³⁰ En stor del av tiden där har han ägnat åt att undervisa på grundnivån. Birgitta Odén hade troligtvis jämfört Karlssons position med Lauritz Weibulls på 20-talet.¹³¹ Föreliggande uppsats vill istället driva tesen att Karlssons teorier har hög faciliteringsgrad. Detta kommer diskuteras vidare i diskussionsavsnittet.

8.3.4 Delsammanfattning, uppdelning i två nioårsperioder

Kortfattat kan följande resultat sägas ha erhållits efter att ha studerat och jämfört datan efter den delats upp i två nioårsperioder:

- Kategorierna kulturhistoria och utomsvensk historia ökade mest i popularitet över tid. Det motsatta gäller för kategorierna genushistoria och religionshistoria. Procentuellt sett ökade den utomsvenska historien och kunskapshistorien mest.
- Uppsatser har i allt högre grad under senare år tenderat att behandla geografiska områden utanför Sveriges och Nordens gränser.
- Under den första nioårsperioden studerade uppsatser oftare historia längre bakåt i tiden jämfört med de uppsatser som skrev mellan 2013 – 2021. Däremot kan de flesta uppsatser, från båda perioder, främst sägas behandla tiden efter år 1820.
- Användandet av tidningsmaterial som källmaterial ökade i popularitet från en andel på 31 % under den första nioårsperioden till 41 % under den andra nioårsperioden.
- Den hermeneutiska metoden har dalat i popularitet; istället har den kvalitativa textanalysen seglat upp som den mest frekvent använda metoden.
- Teorianvändningen verkar ha diversifierats under den senaste nioårsperioden

---

¹²⁸ Salomon, ”Vitalisering av historievetenskapen,” 137.

¹²⁹ Bourdieu, *Homo Academicus*, 60p.

¹³⁰ Historiska media. Klas-Göran Karlsson. *Historiska media*. 2021.

<https://historiskamedia.se/forfattare/klas-goran-karlsson/> (Hämtad 2022-05-20)

¹³¹ Odén, *Forskarutbildningens förändringar*, 159.

Efter denna genomgång kan skillnaderna mellan uppsatser skrivna mellan 2004 – 2012 och 2013 - 2021 sägas vara större och flera jämfört med likheterna.

8.4 Övriga genomgående likheter

Några parametrar bland uppsatserna håller sig konstanta även om det totala antalet delas upp efter tillskriven könstillhörighet eller nioårsperiod. En sådan parameter är andelen uppsatser som anlägger ett lokalhistoriskt perspektiv. Den verkar ligga jämnt fördelad inom alla undersökta kategorier på mellan 14 och 19 procent. Studeras de uppsatser som har avgränsat sig till Skåne är trenden än mer solid. I alla undersökta fall är andelen uppsatser som avgränsat sig till Sveriges sydligaste landskap ungefär 15,5 %. Att denna andel ändå är relativt hög beror troligen på två faktorer: dels studenterna från områdets intresse för sina hemtraktars historia i enlighet med parollen 'gräv där du står', dels faciliteringsgraden. Att exempelvis besöka Arkivcentrum Syd i Lund för att hitta och undersöka skånskt källmaterial är lättare än att besöka exempelvis riksarkivet i Stockholm.

En annan intressant trend – eller rättare sagt, avsaknaden av en – är att det inom urvalet inte har dykt upp en enda uppsats som har handlat om miljöhistoria. Anmärkningsvärt med tanke på att miljöfrågan har seglat upp i samhällsdebatten som en av vår tids viktigaste frågor. Med tanke på ämnets aktualitet borde detta innebära att vår historiekultur borde efterfråga förklaringar på det historiska förloppet bakom miljöfrågan. Eftersom detta inte är fallet bland kandidatuppsatser i historia borde vidare forskning och undersökning göras på området. Kanske beror det på att de två kurserna i miljöhistoria som ges vid Lunds universitet inte erbjuds vid den historiska institutionen, utan vid den ekonomisk-historiska institutionen¹³² eller institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi.¹³³ Det kan också vara orsakat av de rådande optimumnormerna på den historiska institutionen samtidigt som kompetenser på institutionen saknas. Alternativt finns det kompetenser, bara att dessas inflytande inte speglas på kandidatnivå. Det skulle även kunna bero på att miljöhistoria kräver högre tvärvetenskaplig kompetens från historikerna. Kunskaper i naturvetenskaperna biologi, kemi och fysik är nästan nödvändiga för att skriva miljöhistoria, kunskap som kanske inte alla historiestudenter

---

¹³² Lunds universitet. Ekonomisk historia: Miljöhistoria ur ett ekonomiskt perspektiv. *Lunds universitet*. [u.å.]. <https://www.lu.se/lubas/i-uoh-lu-EKHA61> (hämtad 2022-04-29).

¹³³ Lunds universitet. Humanekologi: Miljö, kultur och utveckling - fortsättningskurs. *Lunds universitet*. [u.å.]. <https://www.lu.se/lubas/i-uoh-lu-HEKA22> (hämtad 2022-04-29).

besitter. Att behöva lägga ner extra tid på att studera naturvetenskap sänker faciliteringsgraden för miljöhistorien.

Den genomgående trenden att den mest använda formen av källmaterial är tidningsmaterial torde bero på dess faciliteringsgrad. För historikerstudenter överlag finns digitaliserade dagstidningar på nätet och för studenter i Lund finns Universitetsbiblioteket med sina mikrofilmsläsesalar där tidningsartiklar finns lättåtkomliga. Dessutom rör det sig om tryckt källmaterial, det finns därmed inga handskrifter som måste tolkas. Wångmars studie av avhandlingar i historia, där han ser hur användandet av otryckt källmaterial sjunkit, relaterar till detta resultat.¹³⁴ Dock har föreliggande undersökning inte undersökt förekomsten av otryckt källmaterial i kandidatuppsatserna närmre. Troligtvis drar studenter även nytta av att det redan finns flera uppsatser som fokuserar på presshistoria. Studenterna vet redan från början att deras inriktning faller inom optimumnormerna och minimikraven samtidigt som inspiration kan hittas vid läsning av tidigare uppsatser om samma tematik. Trenden att vid skrivandet av B-uppsatsen skriva presshistoria, vilken Florén och Ågren diskuterar, kan därmed även sägas gälla för kandidatuppsatser i historia.¹³⁵

8.5 Temakurser vid kandidatkursen i historia, 2008 – 2021

Från och med år 2008 finns information om temakurserna på kandidatnivå bevarade på historiska institutionen i Lund.¹³⁶ Detta redovisas i **bilaga 9**. Det går att se några genomgående teman och ständigt återkommande kurser. En temakurs om arbetarhistoria har hållits varje termin sedan hösten 2007 fram till våren 2021, med undantag för höstterminerna 2010 och 2011. Intressant nog speglas detta inte i uppsatsernas tematik. Andelen uppsatser om arbetarhistoria nådde som högst strax över åtta procent under 2013 – 2021. Dock visar inte uppgifter jag fått ta del av hur många som faktiskt valde temakursen arbetarhistoria varje år, men eftersom det oftast inte fanns mer än två temakurser att välja mellan vore det konstigt om endast åtta procent av studenterna valde temakursen om arbetarhistoria och blev inspirerade att skriva kandidatuppsats om ämnet medan 92 procent valde den andra temakursen som erbjöds.

---

¹³⁴ Wångmar, "Historia – ett ämne för arkivnötare?" 110p.

¹³⁵ Florén & Ågren, *Historiska undersökningar*, 70.

¹³⁶ Tack till studierektor Mikael Ottosson för informationen.

Två andra temakurser med liknande inriktning som återkom ofta var kurserna *Kvinnligt och manligt* samt *Religion, manligt och kvinnligt*. Dessa två förekom i omgångar mellan vårterminen 2008 och höstterminen 2016. Som föreliggande undersökning tidigare visat minskade det genushistoriska perspektivet i popularitet efter år 2012. För att se ifall det skedde någon nedgång i och med att temakurserna i genushistoria slutade ges, undersöktes hur stor andel av uppsatserna som under tre femårs-perioder anlade ett genushistoriskt perspektiv. Indelningen var uppsatser skrivna mellan 2007 – 2011, 2012 – 2016 och 2017 – 2021. Resultatet är som följer:

- 2007 – 2011: ca 32 % av uppsatserna hade genushistorisk ansats.
- 2012 – 2016: ca 36 % av uppsatserna hade genushistorisk ansats.
- 2017 – 2021: ca 20 % av uppsatserna hade genushistorisk ansats.

Det verkar alltså ha skett en betydande nedgång i andelen uppsatser som anlade ett genushistoriskt perspektiv i och med att temakurserna med genushistorisk inriktning slutade ges. Att dra en direkt kausal koppling mellan denna nedgång och beslutet att inte ha en temakurs om genushistoria vore kanske lite förhastat, men det är samtidigt inte omöjligt att det kan ha haft en inverkan. När en temakurs, med sin litteraturlista och djupare teoretiska genomgång av ämnet, försvinner sjunker samtidigt faciliteringsgraden för uppsatsstudenterna. Färdig läsning och kompletta teori- och metodpaket med applikationer serveras inte längre till studenterna. Färre väljer då denna väg som inte sopats ren för dem.

Mellan höstterminen 2018 och höstterminen 2020 hade studenterna en möjlighet att i någon form läsa en temakurs i kunskapshistoria.¹³⁷ Detta kan vara en förklaring till den kraftiga procentuella ökning i antalet uppsatser om kunskapshistoria som skedde mellan de två tidsperioderna. Dock är det absoluta antalet uppsatser i kunskapshistoria litet, endast sju stycken identifierades, så man bör inte dra alltför förhastade slutsatser.

En fjärde punkt som bör lyftas är att en överväldigande majoritet av temakurserna har avgränsat sig till Europa. Endast två temakurser mellan åren 2008 och 2021, *Folkmord – ett brott mot mänskligheten* och *Rasism och rasföreställningar* som tillsammans erbjudits tre gånger, gjorde betydande avstickare utanför västvärlden. Ingen temakurs har haft Amerika, Afrika eller Asien som sin huvudsakliga arena. Som denna undersökning har visat så har även

---

¹³⁷ Gäller temakurserna *Kunskapshistoria* och *Kunskap, konflikt, & konfession. Tryckmediet i det tidigmoderna Europa*.

uppsatsförfattarna huvudsakligen stannat innanför Europas gränser. Eurocentrism verkar alltså råda, något som kan ha att göra med faciliteringsgraden. Det är lättare att forska om europeisk historia eftersom källmaterialet i form av olika arkiv och samlingar inte ligger på någon annan kontinent längre bort. Detta leder till att de huvudsakliga historiska kompetenserna på institutionen är åt det europeiska hållet, något som uppenbaras när institutionen presenterar sina huvudsakliga forskningsområden.¹³⁸ Temakursernas inriktning kan också vara ett symptom på den metodologiska nationalismen.

8.6 Resumé

I detta kapitel har undersökningens empiriska data presenterats och analyserats. Datan har delats upp efter uppsatsförfattarnas tillskrivna könstillhörighet men också i två nioårsperioder. Det som följer är en presentation av de slutsatser som dragits i förhållande till föreliggande uppsats frågeställningar samt en avslutande diskussion om vad som kan förklara de fenomen som denna undersökning har stött på.

---

¹³⁸ Historiska institutionen. Forskning. *Lunds universitet*. 2022-03-07.
<https://www.hist.lu.se/forskning/> (Hämtad 2022-05-05)

9. Sammanfattande slutsatser och avslutande diskussion

I denna undersökning har en rad intressanta iakttaganden gjorts i analysdelen. Här kommer dessa iakttaganden diskuteras ytterligare. Först presenteras resultatet i förhållande till den tidigare forskningen och frågeställningarna. Detta för att besvara den första övergripande frågeställningen *Vilka historiografiska trender går att identifiera vid en kvantitativ undersökning av kandidatuppsatser i historia från Lunds universitet mellan åren 2004 och 2021 sett över tid och mellan kvinnliga och manliga historiestudenter?* Avslutningsvis kommer tentativa förklaringar till resultaten att diskuteras för att försöka ge ett svar på den andra övergripande frågeställningen: *Hur kan dessa trender förklaras?*

9.1 Slutsatser i relation till frågeställningar och forskningsläget

Här kommer underfrågorna att besvaras med start i de lite vidare frågorna *Vilka områden – ämnesmässigt samt temporalt och geografiskt – fokuserar uppsatserna på?* samt *Vilka metoder, teorier och källmaterial används i uppsatserna?*

De gängse uppfattningar om uppsatser i historia som presenterades i inledningen, utan att upphovsmännen presenterade några bakomliggande bevis, kan alla till viss del sägas vara bekräftade. Studeras samtliga uppsatser framkommer det att de fyra populäraste kategorierna var genushistoria, kulturhistoria, politisk historia och uppfattningshistoria. Miljöhistoria figurerade aldrig i någon undersökt uppsats trots att det förväntades göra det. Studenterna avgränsade sig mestadels till Sverige men det bör också tilläggas att nästan en femtedel av alla uppsatser rörde sig utanför Europa. En övervägande andel av uppsatserna avhandlade tiden efter år 1820 med huvudsakligt fokus på 1900-talet. Dock kan åren direkt efter andra världskriget sägas utgöra ett undantag.

Listan på de mest frekvent använda metoderna toppades av kvalitativa metoder som kvalitativ textanalys, diskursanalys, hermeneutisk metod och komparativ metod. Kvantitativ metod kom först på en femteplats. Teorianvändningen var mångfaldig men några av de mest frekvent åberopade teoretikerna var Yvonne Hirdman, Klas-Göran Karlsson, R W Connell, Judith Butler och Edward Said. Att så många genusteoretiker hamnade högt upp på listan över applicerade teorier är inte så konstigt; genushistoria var det mest anlagda perspektivet. Tidningsmaterial var den typen av källmaterial som flest kandidatstudenter använde sig av.

Olika protokoll, brev och intervjuer var också vanligt förekommande källmaterial.

Nu över till underfrågorna *Vilka likheter och skillnader vid val av ämne, metod, teori och avgränsning finns det mellan kandidatuppsatser i historia skrivna av män respektive kvinnor?* samt *Hur skiljer sig det genushistoriska perspektivet åt mellan uppsatser skrivna av män och kvinnor?*

Uppsatsernas kronologiska och geografiska avgränsning skiljde sig inte substantiellt åt beroende på författarens tillskrivna könstillhörighet. Det samma gäller valet av källmaterial, förutom när det gäller tidningsmaterialet. Det tidningsmaterial som män till största delen använde var dagstidningar. Kvinnor undersökte istället oftare tidskrifter. Den största skillnaden mellan uppsatser skrivna av manliga och kvinnliga historiestudenter var uppsatsernas tematik – männen skrev mer om politisk historia medan kvinnorna i större andel skrev genushistoria, dock inga drastiska skillnader. Det finns troligtvis en koppling mellan vald tematik och vilket källmaterial som studeras. Som tidigare nämnts så är det lättare att få fram politiska skeenden och ställningstaganden ur dagstidningar, vars uppgift är att rapportera om händelser inom politiken. Även om det också går att använda dagstidningar som underlag för en genushistorisk kandidatuppsats, så torde det vara lättare för en student med ett genushistoriskt intresse att studera en tidskrift istället. Vid en studie av en tidskrift höjs faciliteringsgraden för den genushistoriskt intresserade studenten.

Påståendet att kvinnliga historiestudenter skriver mer om 'mjuka' ämnen och manliga om 'hårda' verkar hålla i sig. Samtidigt har denna studie visat att det genushistoriska perspektivet är en av de vanligaste inriktningarna som de manliga historiestudenterna väljer att studera. Det går alltså inte att göra någon skarp gränsdragning, även om det går att se tendenser. Genushistoria är inget strikt kvinnligt område längre, något som också Enefalk visade i sin undersökning av historieavhandlingars nyckelord.¹³⁹

Eklöf Amirell fann inga större skillnader i avhandlingarnas kronologiska avgränsningar när det kommer till författarnas kön.¹⁴⁰ Detta resultat har även denna uppsats funnit, även om män oftare tenderar att ha år 1945 som slutår för sin kronologiska avgränsning, något som

---

¹³⁹ Enefalk, "Kvinnor och män som historiker," 77 – 80.

¹⁴⁰ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 21.

troligtvis har att göra med mäns tendens att skriva om militärhistoria. Däremot uppvisar Eklöf Amirells data större skillnader när det kommer till den geografiska avgränsningen beroende på avhandlingsförfattarens kön jämfört med denna uppsats resultat.¹⁴¹ Även vilka genusteorier som applicerades på uppsatserna med genushistorisk inriktning skiljde sig åt mellan uppsatser som skrivits av kvinnor respektive män. Män anlade oftare ett maskulinitetsperspektiv medan kvinnor istället oftare applicerade någon form av bredare genusteori.

Vidare till frågan *Har uppsatsernas beståndsdelar förändrats vid jämförelse av uppsatser skrivna åren 2004 – 2012 samt åren 2013 – 2021 utifrån ovanstående parametrar, och i så fall på vilket sätt?* De ovanstående parametrarna syftar på val av tematik, geografisk och kronologisk avgränsning, teori, metod, språk och källmaterial.

Efter en uppdelning av uppsatserna i nioårsperioderna 2004 – 2012 och 2013 – 2021 är det tydligt att skillnaderna är fler än likheterna. Den enda tydliga likheten är vilka typer av källmaterial som studenterna använde. Dessa var de samma under hela den tid som denna uppsats undersökt. Några nya källmaterial kom till under den andra nioårsperioden, men annars var källanvändningen liknande. Metodvalet såg också liknande ut förutom att den hermeneutiska metoden – populär under den första nioårsperioden – petades från sin tron av den kvalitativa textanalysen. Skillnaderna som går att se är uppsatsernas tematik (bland annat har genusperspektivet minskat i popularitet medan kulturhistoria blivit populärare), den kronologiska avgränsningen (uppsatser från senare tid fokuserar mer på det sena 1900-talet och samtidshistorien), den geografiska avgränsningen (studenterna har under senare år i allt högre grad börja undersöka historia utanför Sveriges gränser) och teorivalet som på senare år diversifierats och i allt högre grad präglas av Klas-Göran Karlssons teorier om historiebruk. Karlsson var under perioden 2013 – 2021 den enskilt mest åberopade teoretikern. Detta kan ha att göra med hans teories faciliteringsgrad, något som kommer diskuteras senare.

För att återknyta till Eklöf Amirells undersökning av svenska doktorsavhandlingar i historia (det främsta forskningsläget för denna uppsats) kommer här hans resultat jämföras med denna undersökning. En slutsats som kan dras är att en mindre andel av de doktorsavhandlingar som Eklöf Amirell undersökte var skrivna på svenska (85 %) jämfört med samma andel bland

---

¹⁴¹ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 22p.

kandidatuppsatserna (97 %).¹⁴² Detta beror troligtvis på tre faktorer: för det första att en betydande andel doktorander kommer från utlandet – och därmed inte skriver på svenska. Jämför det med andelen utländska kandidatstudenter, vilket är betydligt lägre. Det beror troligen på att historieutbildningen i Lund på kandidatnivå ges på svenska. För det andra att doktoranderna har tillskansat sig bättre kunskaper i engelska. För det tredje att doktoranderna vill att deras verk skall läsas av en vidare publik: det internationella forskarsamhället. För de flesta kandidatstudenter räcker det om examinatorn läser deras uppsatser. Det går heller inte att överföra Eklöf Amirells resultat, att andelen avhandlingar om svensk historia skriven på engelska ökat på senare år, till kandidatuppsatserna i historia.¹⁴³ Svenskan har reagerat på kandidatnivå och gör det fortfarande.

Nästa frågeställning lyder *Vilket inflytande kan den institutionella miljön, exempelvis kandidatkursens temakurser, haft på uppsatserna?*

Temakursernas inflytande på uppsatserna syns tydligast i exemplet med temakurserna i genushistoria och antalet uppsatser om samma tema. Efter att dessa temakurser slutade att ges sjönk antalet uppsatser om genushistoria kraftigt. Det omvända kan sägas gälla för andelen uppsatser i kunskapshistoria. Temakurser inom området, men också upprättande av ett centrum för kunskapshistoria i Lund, har troligtvis bidragit till ökningen i antalet uppsatser om kunskapshistoria. Intressant är också den närmast konstanta andelen uppsatser om arbetarhistoria. En temakurs i någon form om arbetarhistoria har getts vid den historiska institutionen nästan varje termin sedan hösten 2007. Kanske kan det vara anledningen till att en stadig ström av uppsatser om arbetarhistoria har lagts fram under åren?

En till punkt som bör nämnas är den om den ökande populariteten av Klas-Göran Karlssons teorier. En av anledningarna till den ökade användningen av teoretiska begrepp som 'historiekultur' eller 'historiebruk' kan ha och göra med den utbildning som Karlsson bedrivit på institutionen, dels på egen hand, dels att hans teorier förmedlats via hans elever. Här går det alltså att se ett exempel på det inflytande den institutionella miljön har haft på uppsatserna.

---

¹⁴² Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 25 – 33.

¹⁴³ Eklöf Amirell, "The end of methodological nationalism," 10.

Den sista frågeställningen – *Vad skulle kunna förklara ovanstående förändringar?* – kommer avhandlas i nästa avsnitt då frågan är mer av diskussionskaraktär. De trender inom uppsatsskrivande som har belysts – att använda tidningsmaterial, att anlägga ett genushistoriskt perspektiv, att koppla sin undersökning till historiebruk, att gå bortom den svenska historien, introduktionen av nya historiska forskningsfält i kandidatuppsatser och trenden att allt mer fokusera på framtidshistorien – kommer diskuteras i följande avsnitt, bland annat med hjälp av det nya begreppet faciliteringsgrad.

9.2 Diskussion

9.2.1 Uppsatsernas inriktning

En punkt som lyftes i analysdelen var den att uppsatsernas tematik motsvarar de fokusområden som den historiska institutionen i Lund har, med ett undantag: den politiska historien. Den verkar alltså vara populär trots att det inte är ett av institutionens fokusområden. Däremot kan den politiska historien ingå i andra områden exempelvis forskning om historiebruk, stadsbildningsprocesser och styrelseskick, men det är inte ett eget fokusfält. Intresset för politisk historia härstammar troligtvis från historieintresset utanför akademien, dvs det om 'kungar och krig'. Detta intresse behöver inte förstärkas av forskningsanslag utan följer med från historiekulturen utanför akademien. Det skulle också kunna vara så att den politiska historien har hög faciliteringsgrad eftersom en uppsatsskrivande student kan använda sig av tidningsmaterial (ett material med hög faciliteringsgrad, se avsnitt 8.4) för att genomföra sin undersökning.

9.2.2 Teorier, metoder och faciliteringsgraden

Som denna uppsats har lagt märke till så har det genushistoriska perspektivet samt kulturhistorien och den politiska historien varit de populäraste perspektiven att anlägga i de undersökta kandidatuppsatserna. För att förklara detta krävs ett helhetsgrepp om omständigheterna kring att skriva en kandidatuppsats, utbildningsmiljön i Lund och dessa faktorerers faciliteringsgrad. I föregående kapitel uppvisades de olika genusteoriernas genomslag i kandidatuppsatserna med Yvonne Hirdmans genusteori i topp. Möjligen kan det vara så att de teori- och metodpaket som är mest konkreta ger tydligast slutsatser och resultat. Detta bidrar till att dessa teori- och metodpaket är säkrare val för att uppnå minimikraven och

därmed få godkänt betyg. Därmed blir även chansen större att uppsatsen publiceras på Lunds universitets hemsida. Bland dessa teori- och metodpaket hittas Hirdmans teorier med anspråk på allmängiltighet och höga grad av applicerbarhet. Denna egenskap, att likt en fabrik försedd med råmaterial kunna tillverka en produkt – i vårt fall i form av vetenskaplig produktion, ökar faciliteringsgraden. Om teorin är sund och uppfyller optimumnormerna så blir resultatet som fås detsamma. Det kan jämföras med en matematisk funktion – låt oss ta exemplet med Einsteins berömda förhållande mellan massa och energi, $E = mc^2$, där E är energin i joule, m är massan i kilogram och c är ljushastigheten i meter per sekund. Vill en fysikstudent veta mängden energi som finns lagrad i massan av – låt säga – ett äpple kan hon enkelt beräkna detta. Min poäng här är att Einsteins formel är allmänt vedertagen, därmed blir resultaten också det. På samma sätt blir det med modeller och teorier inom historien. Det är därför teoretiska modeller som olika genusteorier, men också Klas-Göran Karlssons historiebrukstypologi, är så populära bland studenter. Teoriernas faciliteringsgrad och uppfyllande av både minimikrav och optimumnormer lockar till sig uppsatsskrivare likt skugga en varm sommardag. Arbetet blir då tydligt strukturerat och genomförbart likt en algoritm: Välj källmaterial → Välj teori → Applicera vald teori på valt källmaterial → Teorin alstrar forskningsresultat → Uppfyll minimikraven och få godkänt. Det hör också till saken att i det ena fallet – med genusteorierna – har de teoretiska grunderna täckts i olika temakurser, i det andra – med fallet Klas-Göran Karlsson – gäller det en inflytelserik och undervisande akademiker på institutionen.

Det bör dock tilläggas att syftet med den här diskussionen inte är att gå i polemik mot kandidatuppsatsens upplägg som sådant eller de studenter som väljer att använda exempelvis historiebruk som teoretiskt ramverk; det är inget fel med det. Istället ska diskussionen belysa orsaker till att kandidatstudenter väljer vissa vägar i uppsatsskrivandet. Det kanske är lättast att skriva en uppsats om ett svenskt, lättillgängligt (kanske digitaliserat och lättläst) källmaterial med en enkel metod och konkret teori som genererar tydliga resultat. Detta måste vara en faktor som bidrar till valen som görs i en uppsats. Därmed inte sagt att alla tar den lätta vägen.

Ett annat ställe där faciliteringsgradens roll skiner igenom är i temakurserna. Intressant är hur andelen uppsatser med genushistorisk inriktning sjönk efter att temakursen om samma ämne slutade ges. Det skulle kunna vara en slump eller bero på andra historiekulturella strömningar; mer forskning och data om kandidatuppsatser och temakurser från andra universitet behövs.

Temakursen i arbetarhistoria gavs senast vårterminen 2021, om den inte återkommer kan en framtida undersökning studera huruvida andel uppsatser om arbetarhistoria har sjunkit sedan dess. Detta för att mer säkert kunna dra slutsatser om temakursernas roll i skrivandet av kandidatuppsatser.

På tal om den genushistoriska inriktningen så kom resultatet att manliga och kvinnliga historiestudenter i absoluta tal skrivit ungefär lika många uppsatser om ämnet som en positiv överraskning för mig. Även om manliga och kvinnliga historiestudenter verkar ha olika inriktningar inom genushistorien så verkar det ändå som om genushistorien har gått från att vara en slags 'tillägghistoria' till att få ett bredare genomslag.

Tillbaka till teorianvändningen. Som tidigare noterat så verkar studenternas förhållande till teori ha förändrats under den undersökta perioden. Empirin tyder på att det har skett en diversifiering inom teoriappliceringen och att en ökande pluralism är att vänta. Föreliggande uppsats ser två möjliga förklaringar till fenomenet. Den första är att studenter som använder mer unika teorier belönas för sin möda med högre betyg, därmed framträder dessa uppsatser oftare upplagda på universitetets hemsida. Man kan säga att dessa uppsatser till högre grad uppnår optimumnormerna om innovation inom ämnet. Den andra förklaringen är att det har skett en förändring i hur man ser på teorin. Den nya optimumnormen skulle kunna vara att allt mer anpassa teori efter empiri. Vilken denna teori skulle kunna vara borde styras av minimikraven och faciliteringsgraden på tillgängliga teorier.

9.2.3 Geografi och kronologi

Den ökande trenden bland historiestudenter att röra sig utanför Sveriges gränser och undersöka utomsvensk historia förklaras inte av de tillgängliga temakurserna. Istället är det mer sannolikt att förklaringen kommer utifrån, från samhället och tidsandan. Möjligen är det en effekt av en allt mer sammankopplad värld där intressen hos historiestudenter inte är begränsade till hemlandet. Samtidigt kan det också bero på att allt mer material från övriga världen blir tillgängligt i Sverige via internet. Denna trend att skriva om mer internationella ämnen speglas dock inte i vem studenterna skriver för; en överväldigande majoritet av kandidatuppsatserna har skrivits på svenska. Troligtvis har detta att göra med A.) studentens självbedömda förmåga att skriva akademiskt på engelska är låg, och/eller B.) låg ambitionsnivå hos studenten som inte förväntar sig att uppsatsen blir läst av någon icke

svenskspråkig. Samtidigt skall det tilläggas att kandidatuppsatsen inte ska förväntas att förändra världen (denna uppsats inkluderad). Som tidigare nämnt så är den ett moment som måste klaras av för att en examen ska kunna tas ut.

Ett av de mest intressanta fynden var att uppsatsernas kronologiska fokusområden förflyttades inom loppet av 18 år. Från att i uppsatser från 2004 – 2012 mest ha undersökt tiden kring år 1920 till att i uppsatser från 2013 – 2021 fokusera på 1900-talets sista årtionden.

Samtidshistorien har blivit allt mer populär. Ett tentativt svar på frågan om varför det blivit så är att det beror på ett mer engagerat historiemedvetande och ökat intresse att förklara dagens händelser med utgång i (den närliggande) dåtiden. Eklöf Amirell, som såg samma trend bland doktorsavhandlingar, förmodade att de hade att göra med ökade krav från samhället att den historiska forskningen skulle vara samhällsrelevant.¹⁴⁴ Även undertecknads skrivprocess har präglats av den uttalade frågan ”Diskuteras den samhälleliga aspekten av undersökningen?” som läggs fram i *Riktlinjer för uppsatsarbete på kandidatkursen*.¹⁴⁵ Det går alltså emot optimumnormerna att bedriva kunskapsproduktion för den egna nyttan och nöjets skull. Frågan som också kan ställas är huruvida faciliteringsgraden har spelat någon roll inom denna utveckling? Troligtvis inte blir mitt svar. Det skulle förutsätta att det blivit lättare att forska om samtiden, alternativt svårare att forska om äldre tid. Möjligen kan coronapandemin 2020 – 2021 ha begränsat tillgången till äldre källmaterial. Varför studenter numera allt oftare väljer att studera mer närliggande tidsperioder kan också bero på uppöppnandet av historiebruk som fruktbart forskningsfält. Detta går att se i den ökande andelen studenter som använt sig av Klas-Göran Karlssons teoripaket och att andelen uppsatser som undersökt historiebruk har ökat.

En koppling mellan uppsatsernas kronologiska avgränsningar och val av källmaterial går att se i hur en majoritet av de uppsatser som kronologiskt avgränsat sig till tiden efter sekelskiftet 1900 har använt sig av tidningsmaterial som huvudsakligt källmaterial. Frågan som då kan ställas är vilket som leder till vad. Är det att fler studerar samtidshistoria och använder därmed tidningar eftersom de utgör ett fruktbart källmaterial samtidigt som det finns rikligt med tidningar sparade från den här perioden? Eller tvärtom, att tidningar är ett källmaterial med hög faciliteringsgrad och därmed avgränsar sig studenten till den senare tiden eftersom det är där i historien vi finner tidningar? En möjlig väg för att undersöka detta vidare skulle

---

¹⁴⁴ Eklöf Amirell, *Svenska doktorsavhandlingar*, 19.

¹⁴⁵ *Riktlinjer för uppsatsarbete på kandidatkursen*. Lunds universitet, 18.

kunna vara att titta på kandidatuppsatser i historia som behandlar samtidshistoria från universitet och högskolor som inte har lika bra tillgång till sparat tidningsmaterial för att se om sambandet även finns där. Det som kan sägas om tidningsmaterial är att det utgör ett lättillgängligt källmaterial som både finns digitaliserat och sparat i mikrofilmsformat. Tidningsmaterialet har också hög faciliteringsgrad eftersom det är ett tryckt material skrivet på modern svenska. Dessutom vet studenten efter en studie av tidigare kandidatuppsatser i historia att en av de smidigare vägarna till en godkänd uppsats, som uppfyller minimikraven, går genom tidningsmaterial som källmaterial.

9.2.4 Om finansieringens effekter

Till sist de ekonomiska aspekterna som kan påverka kandidatuppsatser. Kandidatuppsatsförfattare är inte direkt beroende av finansiering – mer än studielån och studiebidrag – för att kunna genomföra sitt arbete. Å andra sidan kan mängden forskningsanslag påverka vilka projekt och professorer som finns på ett universitet, något som i sin tur influerar studenternas utbildning vilket till sist påverkar hur studenten väljer att avgränsa sin kandidatuppsats. Detta borde kunna illustreras bra av relationen mellan centrat för kunskapshistoria vid Lunds universitet, LUCK, och uppsvinget för kandidatuppsatser inom ämnet. Än en gång kan begreppet faciliteringsgrad användas för att analysera detta samband. Finns det driven personal inom ett fält på institutionen ökar också mängden hjälp en student kan få av sin handledare. Om temakurser inom det nya området kan finansieras kan detta ge studenter exempel på forskningsproblem, teorier och källmaterial som kan användas. Allt detta bidrar till att faciliteringsgraden ökar och därmed också chansen att studenten väljer att skriva sin uppsats inom området. Även Rolf Torstendahls term fruktbarhet borde också spela roll. Ett så pass nytt forskningsområde som kunskapshistoria är fruktbart; det genererar nya frågeställningar som behöver besvaras. Eftersom fruktbarheten är så hög – det vill säga att det finns många ingångar till ämnet – höjs också ämnets faciliteringsgrad då det blir lättare att hitta nya, relevanta och intressanta frågeställningar.

9.3 Studiens bidrag och förslag på vidare forskning

Denna studie har haft som syfte att empiriskt undersöka och kategorisera kandidatuppsatser skrivna av historiestudenter vid Lunds universitet för att se vilka historiografiska trender som finns där. Genom att studera kandidatuppsatser som en del av historiografien, något som inte

gjorts tidigare, har ny mark brutits. Det tidigare forskningsläget bemöttes, bekräftades och problematiserades samtidigt som föreliggande undersökning kategoriserade teori- och metodanvändningen över tid, ett nytt bidrag till forskningen. Ett annat lovande resultat är lanserandet av begreppet *faciliteringsgrad*. För att bättre kunna analysera processen att skriva en kandidatuppsats i historia har *faciliteringsgrad* som teoretiskt begrepp använts jämsides de etablerade termerna *fruktbarhet*, *minimikrav*, *optimumnormer* och *historiekultur*. Därigenom har nya insikter kring varför exempelvis vissa teorier, tidsperioder och geografiska områden är mer eller mindre populära val bland kandidatstudenterna fått. Intressant för framtida studier blir att applicera *faciliteringsgraden* dels utanför historieämnet på andra vetenskapliga fält, dels på en högre akademisk nivå. Troligtvis förhåller sig även doktorander – men kanske även professorer – till *faciliteringsgraden*. I och med att det mesta av dagens forskning måste motiveras varför den skall finansieras bör *faciliteringsgraden* kunna indikera vad som det kommer bedrivas forskning om: det som lättast kan övertyga finansiärerna.

Det historiografiska fältet erbjuder en mängd nya forskningsmöjligheter utöver de ovan nämnda. Om *faciliteringsgrad* som faktor skulle studeras vidare skulle nya insikter om historieutbildningen och historiografiska trender kunna upptäckas. Det är även av intresse att vidare undersöka institutionens påverkan på valen av uppsatsämne. För att få ett bredare perspektiv och en djupare insikt krävs det att forskningen breddas. Genom att jämföra olika lärosäten med varandra borde det framträda vilka trender som är gemensamma för den svenska, men kanske även den allmänna, historieutbildningen. Om Klas-Göran Karlssons teorier dyker upp i kandidatuppsatser även i exempelvis Uppsala kan detta tyda på att *faciliteringsgrad* istället för institutionella orsaker är en bättre förklaring till studenters val av uppsatsämne. Därtill är Uppsala intressant då delar av historieutbildningen där bedrivs på engelska. Kan detta ha någon effekt på vilket språk som kandidatuppsatserna i historia skrivs på?

Avsaknaden av miljöhistoriska kandidatuppsatser kom som en överraskning med tanke på samhällsdebatten kring klimatfrågan idag. Mer forskning kring klimatets plats bland historiekulturer och optimumnormer måste bedrivas för att kunna förstå denna frånvaro. Fruktamt vore även mer forskning och data om kandidatuppsatser och temakurser från andra universitet. Att göra en djupdykning i arkiven och titta på en större mängd kandidatuppsatser från Lunds universitet vore inte heller helt fel, även om *faciliteringsgraden* för den eventuella undersökningen då torde sjunka. Hur som helst är det min förhoppning att vidare

historiografisk forskning ska ge allmänheten en bild av vad det faktiskt innebär att bedriva historisk forskning på historiska institutionen i Lund. Samtidigt är det också min önskan att historiografin kan bli en spegel för historikerna att se sig själva i. Kanske kan de upptäcka nya och spännande sidor av sig själva som de aldrig tidigare har sett?

Slutord

Stort tack till alla anställda på historiska institutionen i Lund som har stått ut med mina återkommande mejl. Jag hoppas också de förlåter mig för att genom denna uppsats förpassat dem till historiens led. De studerande har nu blivit studerade.

Jag vill också passa på att skriva några ord om min handledare Evelina Kallträsk. Hennes skarpa blick, positiva uppmaningar och kloka kommentarer har varit till uppskattad hjälp under skrivandets gång. Tack!

Käll- och litteraturförteckning

Berglund, Louise & Ney, Agneta. *Historikerns hantverk – Om historieskrivning, teori och metod*. Lund: Studentlitteratur, 2015.

Bergman, Helena & Severinsson, Emma. ”Kvinnohistorier: Kvinnor i svensk historisk forskning.” *Historisk tidskrift*. Vol. 141, nr. 3, 2021: 397 – 408.

Blom, Conny. *Doktorsavhandlingarna i historia 1890 – 1975: En kvantitativ studie*. Lund: Lunds Universitets Historiska Institution, 1980.

Bourdieu, Pierre. *Homo Academicus*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion, 1996.

Eklöf Amirell, Stefan. *Svenska doktorsavhandlingar i historia 1976–2005*. Stockholm: Kungl. Biblioteket, 2007.

Eklöf Amirell, Stefan. “The end of methodological nationalism: the internationalization of historical research in Sweden since 2000.” *Scandinavian Journal of History*. 2021. doi: 10.1080/03468755.2021.2004219.

Enefalk, Hanna. ”Kvinnor och män som historiker: En yrkeshistoria från 1800-talets ämnesformering till 2000-talets klimatkris.” I *Historikern i samhället – roller och förändringsmönster*, David Ludvigsson & Martin Åberg (red.), 68 – 92. Örlinge: Gidlunds förlag, 2021.

Eriksson, Mia & Gottzén, Lucas. *Genus*. Stockholm: Liber, 2020.

Florén, Anders & Ågren, Henrik. *Historiska undersökningar: Grunder i historisk teori, metod och framställningssätt*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2006.

Karlsson, Klas-Göran. ”Historia, historiedidaktik och historiekultur – teori och perspektiv.” I *Historien är närvarande – Historiedidaktik som teori och tillämpning*, Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander (red.), 13–90. Lund: Studentlitteratur, 2014.

Karlsson, Klas-Göran ”Lundahistoriker i världen. Internationell historia som lundensiskt forskningsfält.” I *Historia och historiker – Om Lunds universitet genom 350 år*, Lars Edgren (red.), 133–148. Lund: Lunds universitet, 2018.

Larsson, Simon. *Intelligensaristokrater och arkivmartyrer: Normerna för vetenskaplig skicklighet i svensk historieforskning 1900 – 1945*. Örlinge: Gidlunds förlag, 2010.

Ludvigsson, David & Ågren, Henrik. ”Bryr sig svenska historiker om metodfrågor?” *Historisk tidskrift*. Vol. 135, nr. 1, 2016: 64 – 70.

Odén, Birgitta. *Forskarutbildningens förändringar 1890 – 1975*. Lund: Lund University Press, 1991.

Rajaniemi, Daniéla. *Studenter i historia – En kartläggning av jämställdheten på Historiska institutionens grundutbildning*. Uppsala: Historiska institutionen, Uppsala universitet, 2020.

Riktlinjer för uppsatsarbete på kandidatkursen. Lund: Historiska institutionen, Lund universitet, 2020.

Salomon, Kim. ”Vitalisering av historievetenskapen.” *Scandia*. Vol.76, nr. 2, 2010: 136 – 145.

Severinsson, Emma. Genushistoria i Norden. *Historisk tidskrift*. Vol. 140, nr. 1. 2020: 125 – 137.

Torstendahl, Rolf. *Den historiografiska revolutionen 1960 – 1990*. Lund: Studentlitteratur, 2017.

Torstendahl, Rolf & Nybom, Thorsten. *Historievetskap som teori, praktik, ideologi*. Stockholm: Författarförlaget, 1988.

Wångmar, Erik. ”Historia – ett ämne för arkivnötare?” *Scandia*. Vol. 77, nr. 2, 2011.

Åmark, Klas. ”Teoriernas intåg i svensk historieforskning.” I *Historieskrivningen i Sverige*, Gunnar Artéus & Klas Åmark (red.), 135–171. Lund: Studentlitteratur, 2012.

Österberg, Eva. ”Kultur, genus och samtiden – Svensk historieforskning från senare delen av 1980-talet till 2010.” I *Historieskrivningen i Sverige*, Gunnar Artéus & Klas Åmark (red.), 173–212. Lund: Studentlitteratur, 2012.

Elektroniska referenser

About. *LUCK Lund Centre for the History of Knowledge*. [u.å.].
<https://newhistoryofknowledge.com/about/> (Hämtad 2022-05-07)

Google Trends. *Google*. [u.å.]

<https://trends.google.com/trends/explore?date=all&geo=SE&q=meme,memes> (Hämtad 2022-04-27).

Historiska institutionen. Forskning. *Lunds universitet*. 2022-03-07.

<https://www.hist.lu.se/forskning/> (Hämtad 2022-05-05)

Historiska media. Klas-Göran Karlsson. *Historiska media*. 2021.

<https://historiskamedia.se/forfattare/klas-goran-karlsson/> (Hämtad 2022-05-20)

Historiska institutionen. Om institutionen. *Lunds universitet*. 2021-02-11.

<https://www.historiska.lu.se/om-institutionen/> (Hämtad 2022-05-05).

Humanistiska och teologiska fakulteten. Historia: fortsättningskurs. *Lunds universitet*. [u.å.].

<https://www.hist.lu.se/kurs/HISA27/VT2022/> (Hämtad 2022-04-29).

Humanistiska och teologiska fakulteten. Historia: kandidatkurs. *Lunds universitet*. [u.å.].

<https://www.hist.lu.se/kurs/HISK37/VT2022/> (Hämtad 2022-04-29).

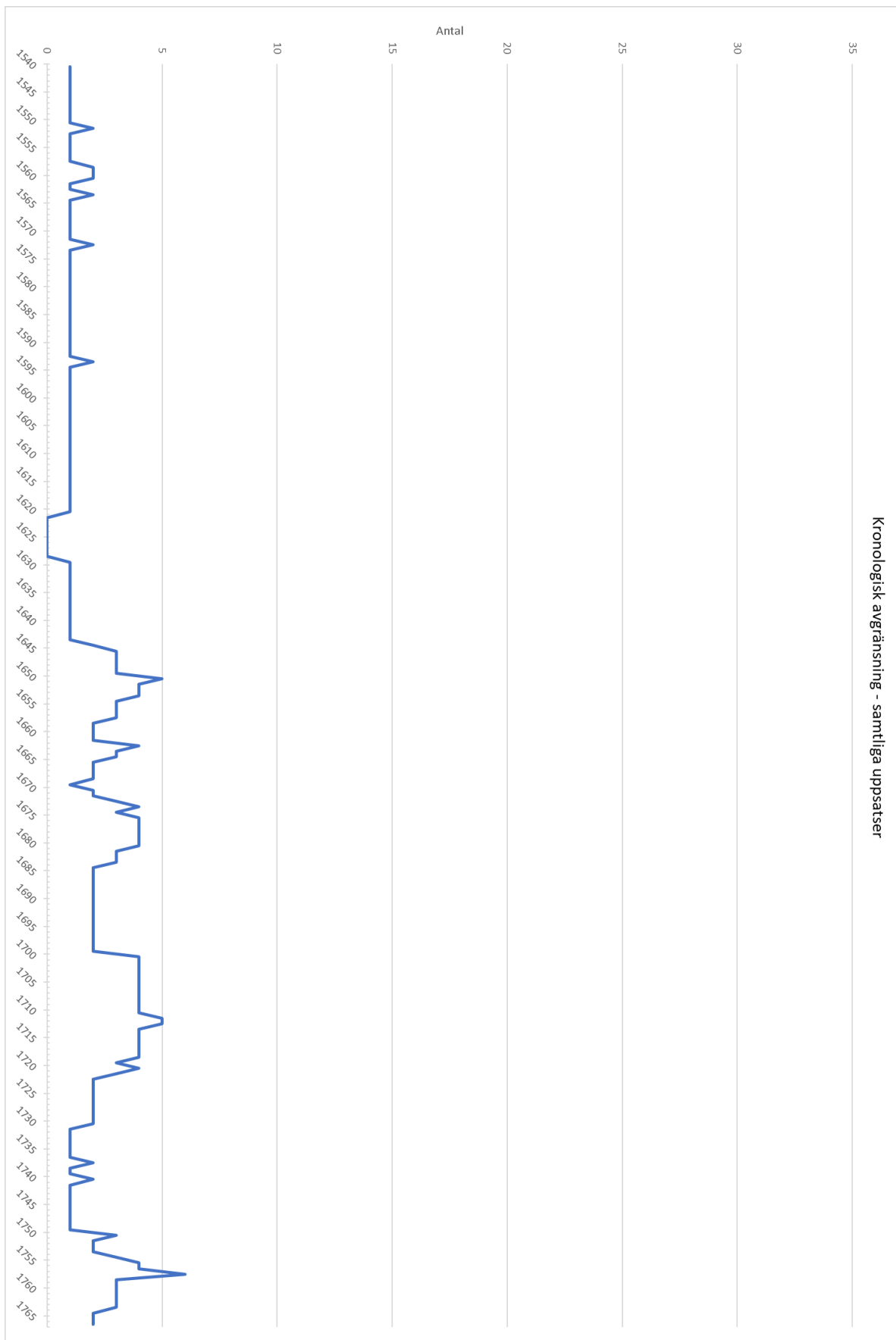
Lunds universitet. Ekonomisk historia: Miljöhistoria ur ett ekonomiskt perspektiv. *Lunds universitet*. [u.å.].

<https://www.lu.se/lubas/i-uoh-lu-EKHA61> (Hämtad 2022-04-29).

Lunds universitet. Humanekologi: Miljö, kultur och utveckling - fortsättningskurs. *Lunds universitet*. [u.å.].

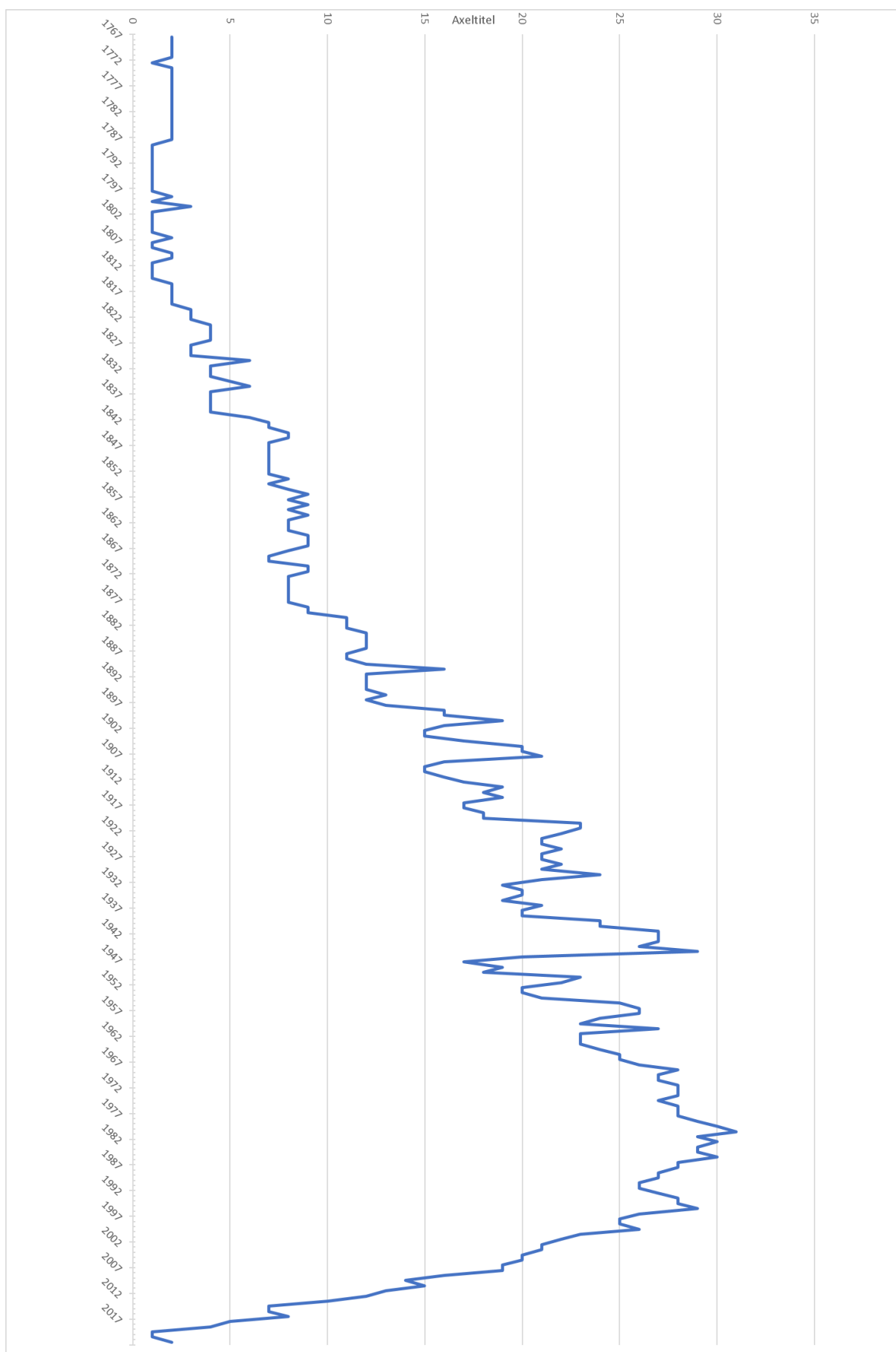
<https://www.lu.se/lubas/i-uoh-lu-HEKA22> (Hämtad 2022-04-29).

Bilaga 1a. Kronologisk avgränsning år 1540 - 1766, samtliga uppsatser.

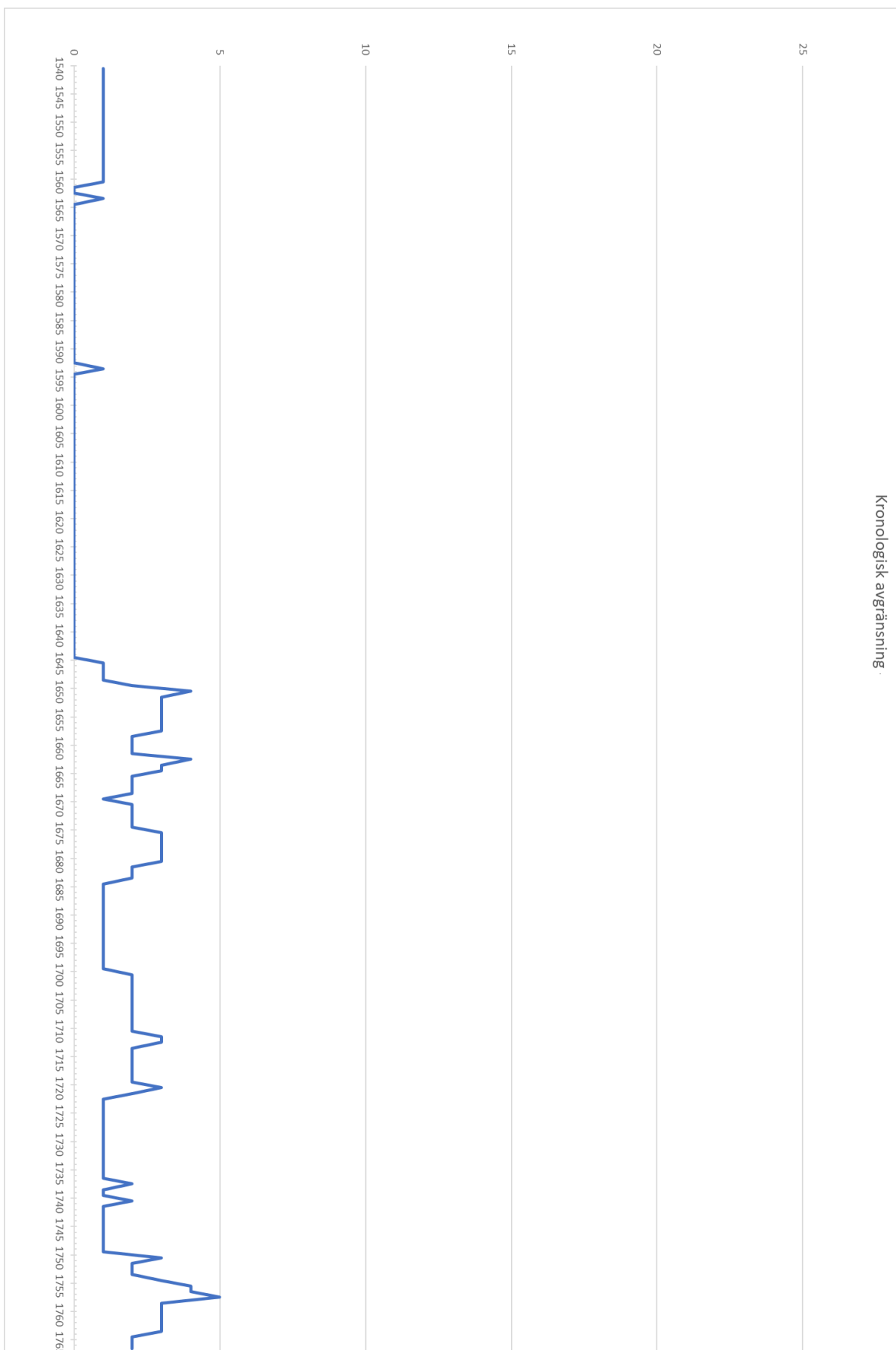

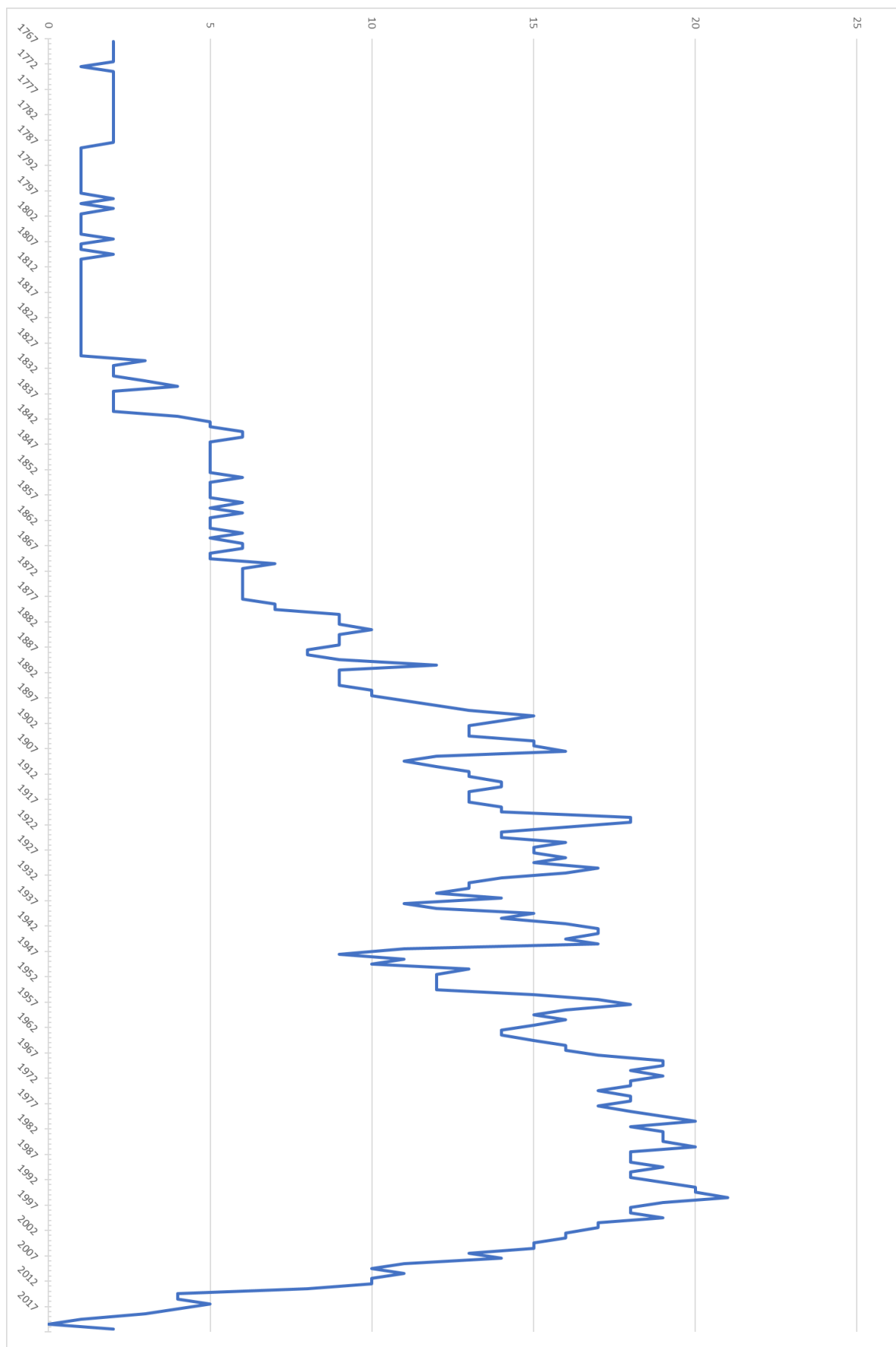
Bilaga 1b. Kronologisk avgränsning år 1767 – 2021, samtliga uppsatser.

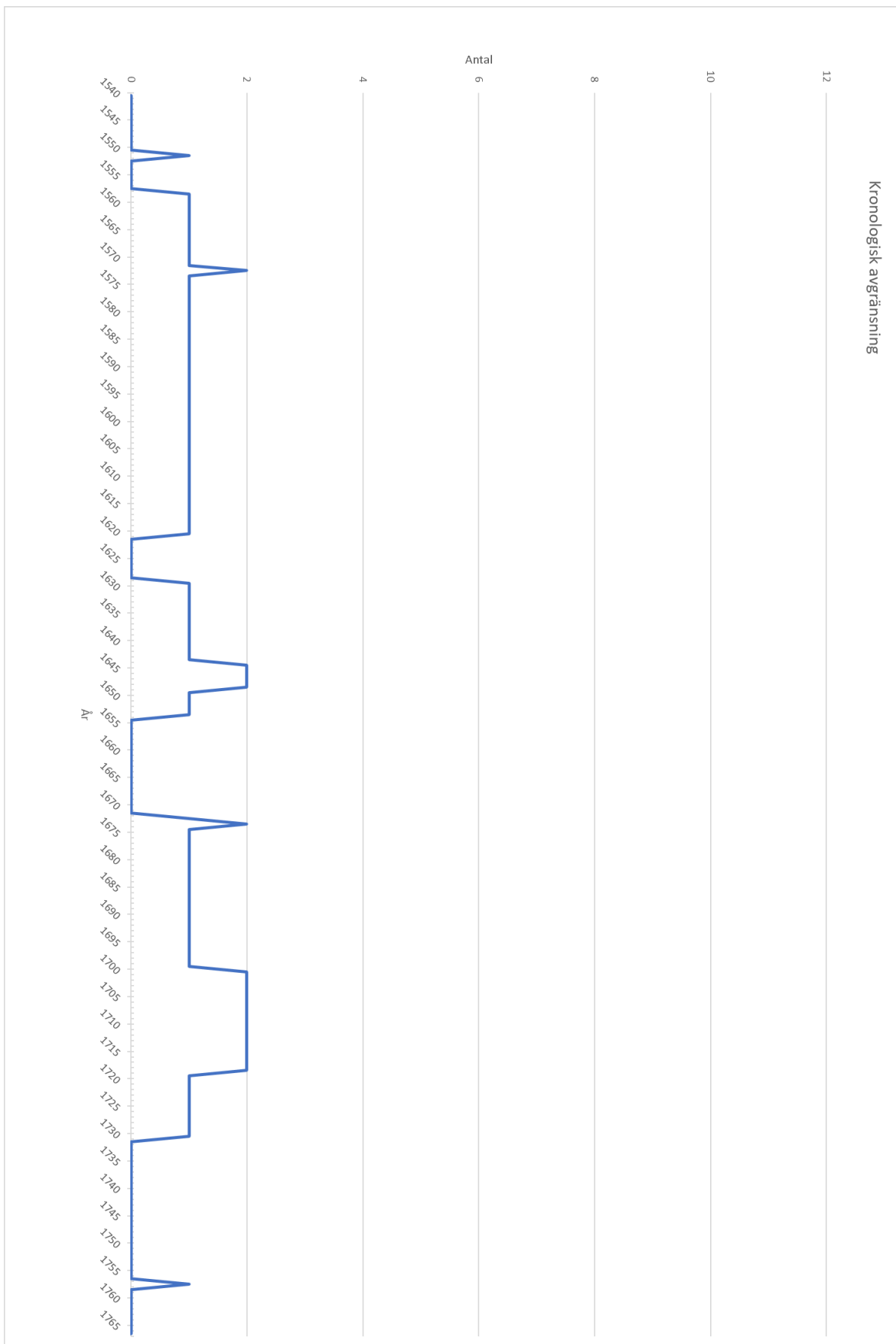
Bilaga 2a. Kronologisk avgränsning år 1540 - 1766, uppsatser skrivna av män.

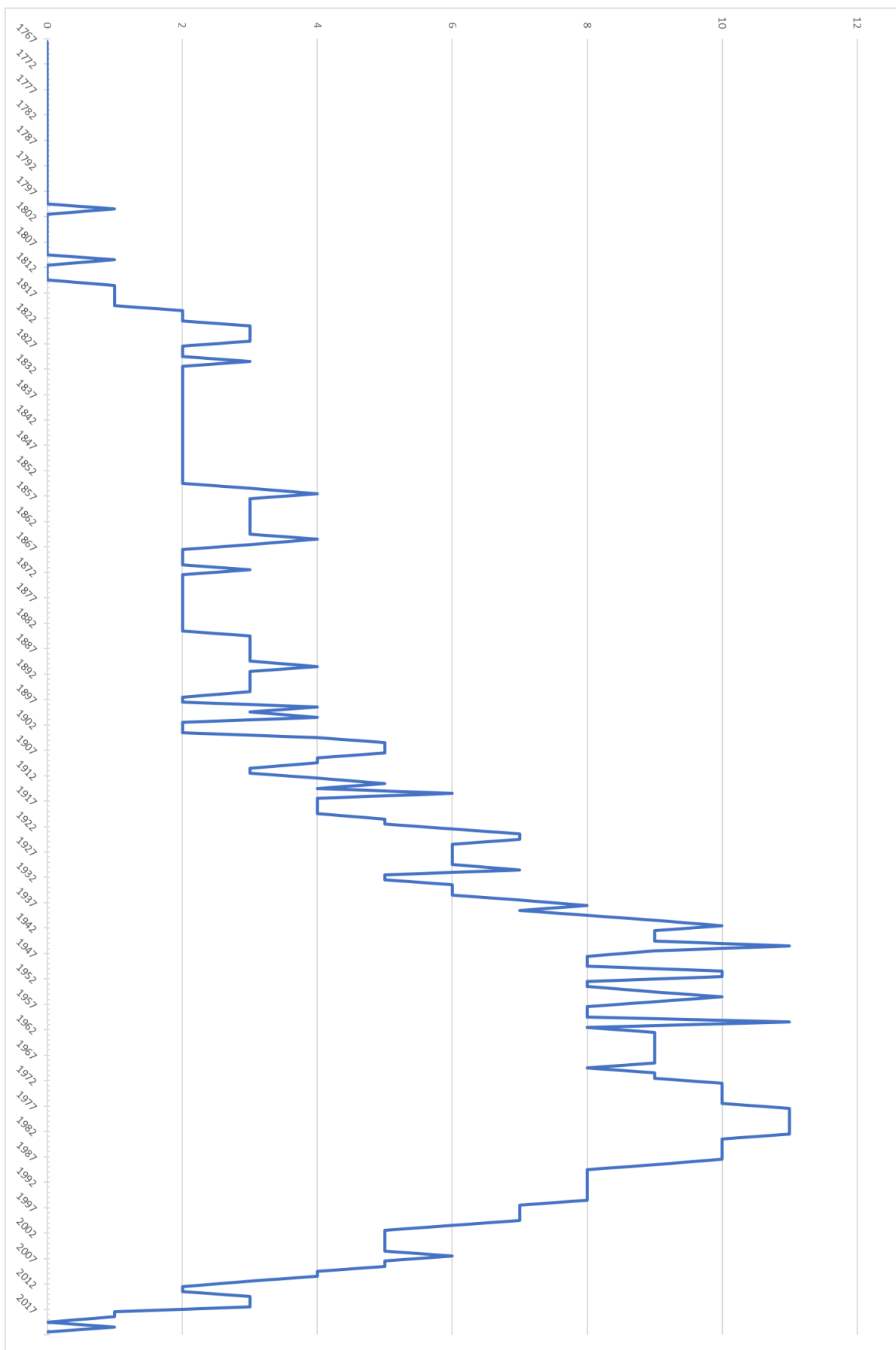
Bilaga 2b. Kronologisk avgränsning år 1767 – 2021, uppsatser skrivna av män.

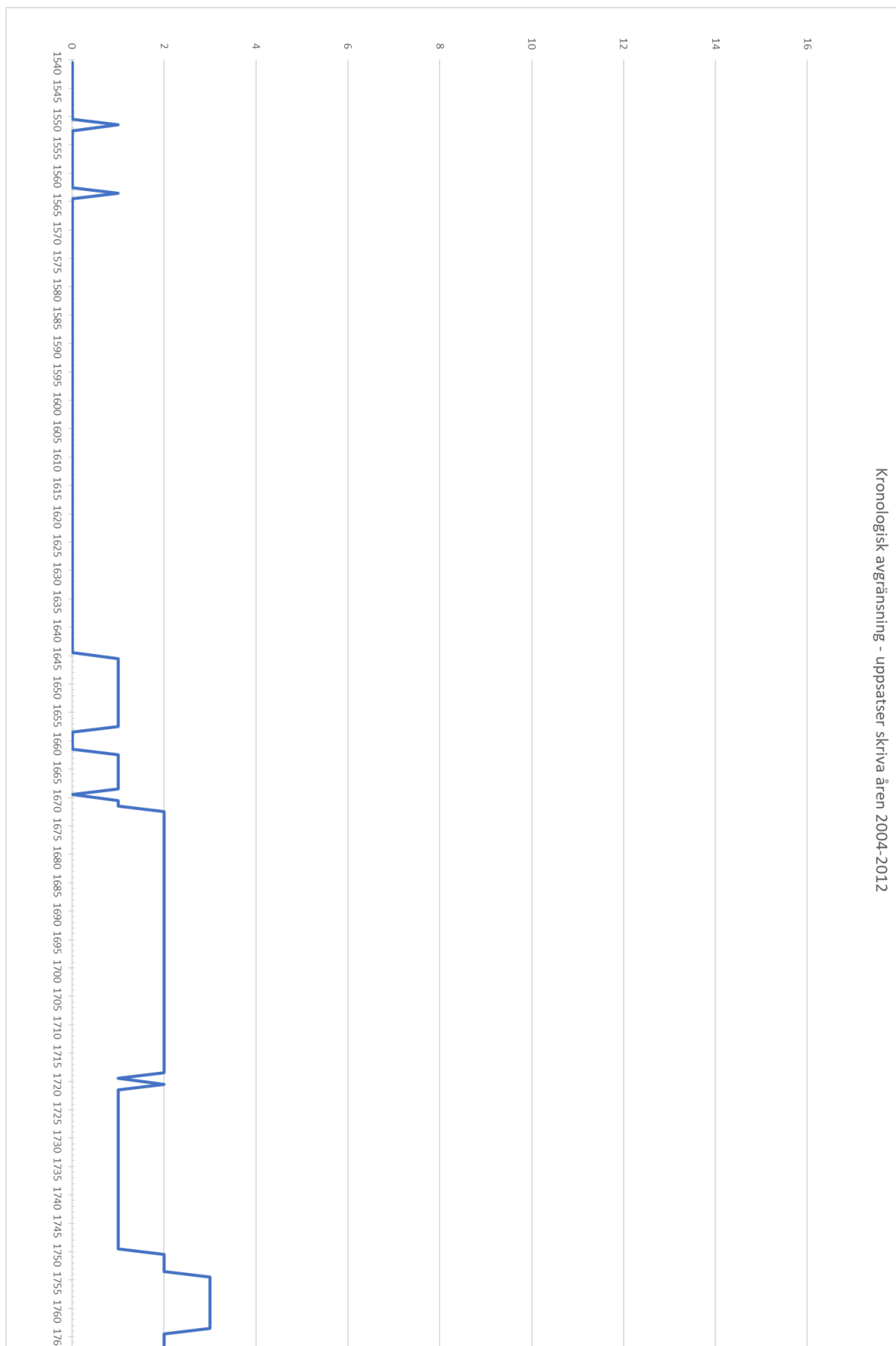
Bilaga 3a. Kronologisk avgränsning år 1540 - 1766, uppsatser skrivna av kvinnor.

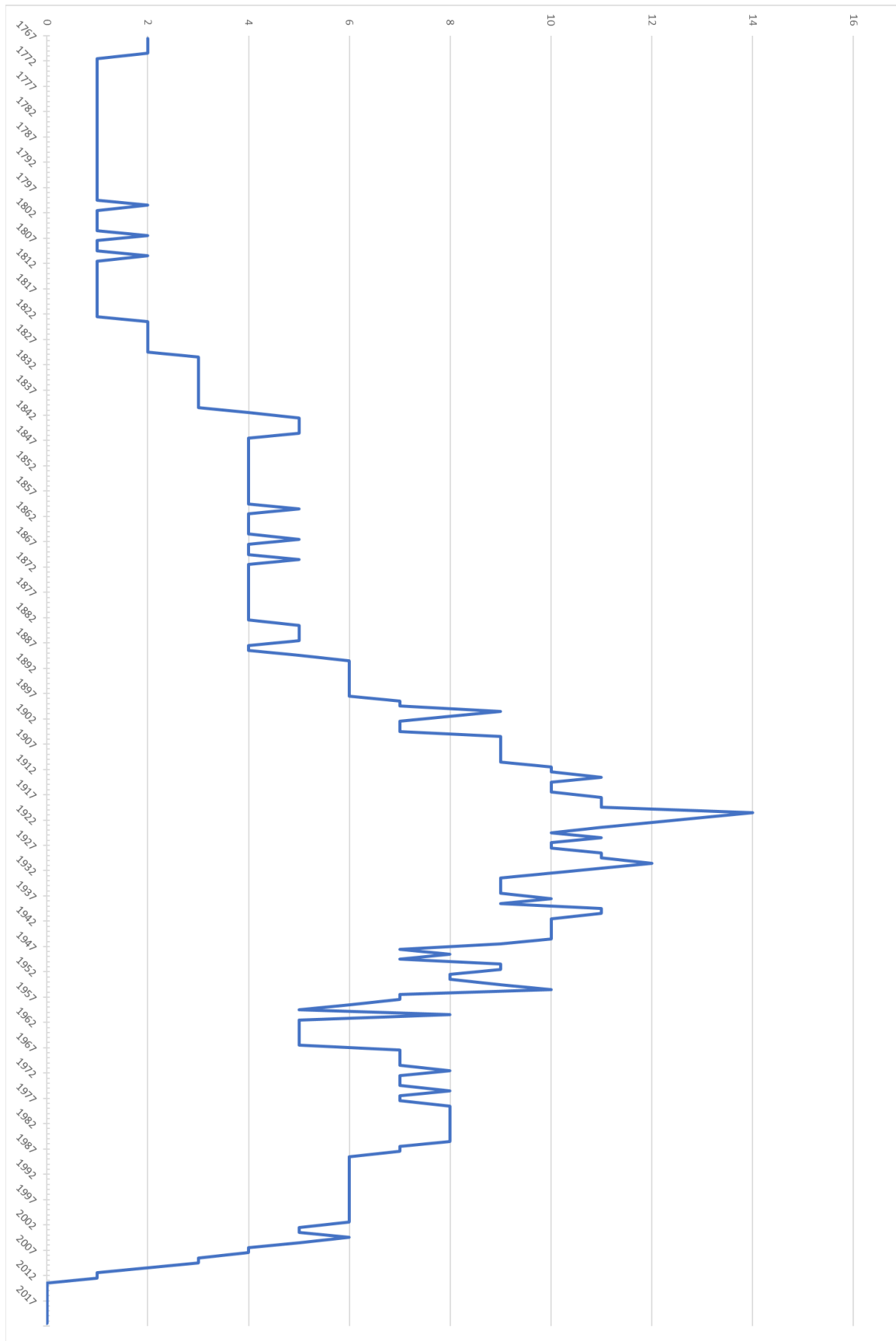
Bilaga 3b. *Kronologisk avgränsning år 1767 – 2021, uppsatser skrivna av kvinnor.*

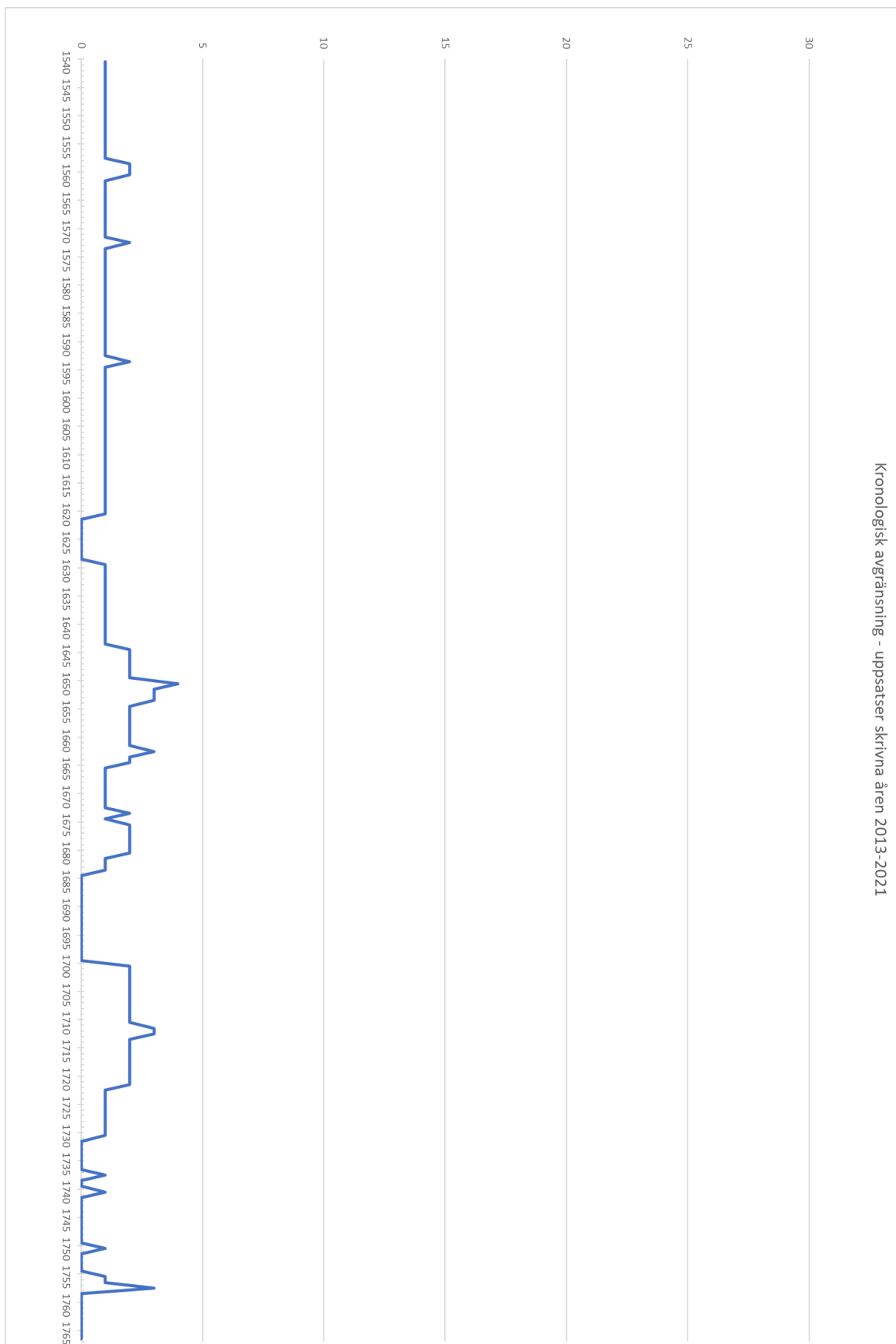
Bilaga 4a. Kronologisk avgränsning år 1540 - 1766, uppsatser skrivna mellan åren 2004 - 2012.

Bilaga 4b. Kronologisk avgränsning år 1767 – 2021, uppsatser skrivna mellan åren 2004 - 2012.

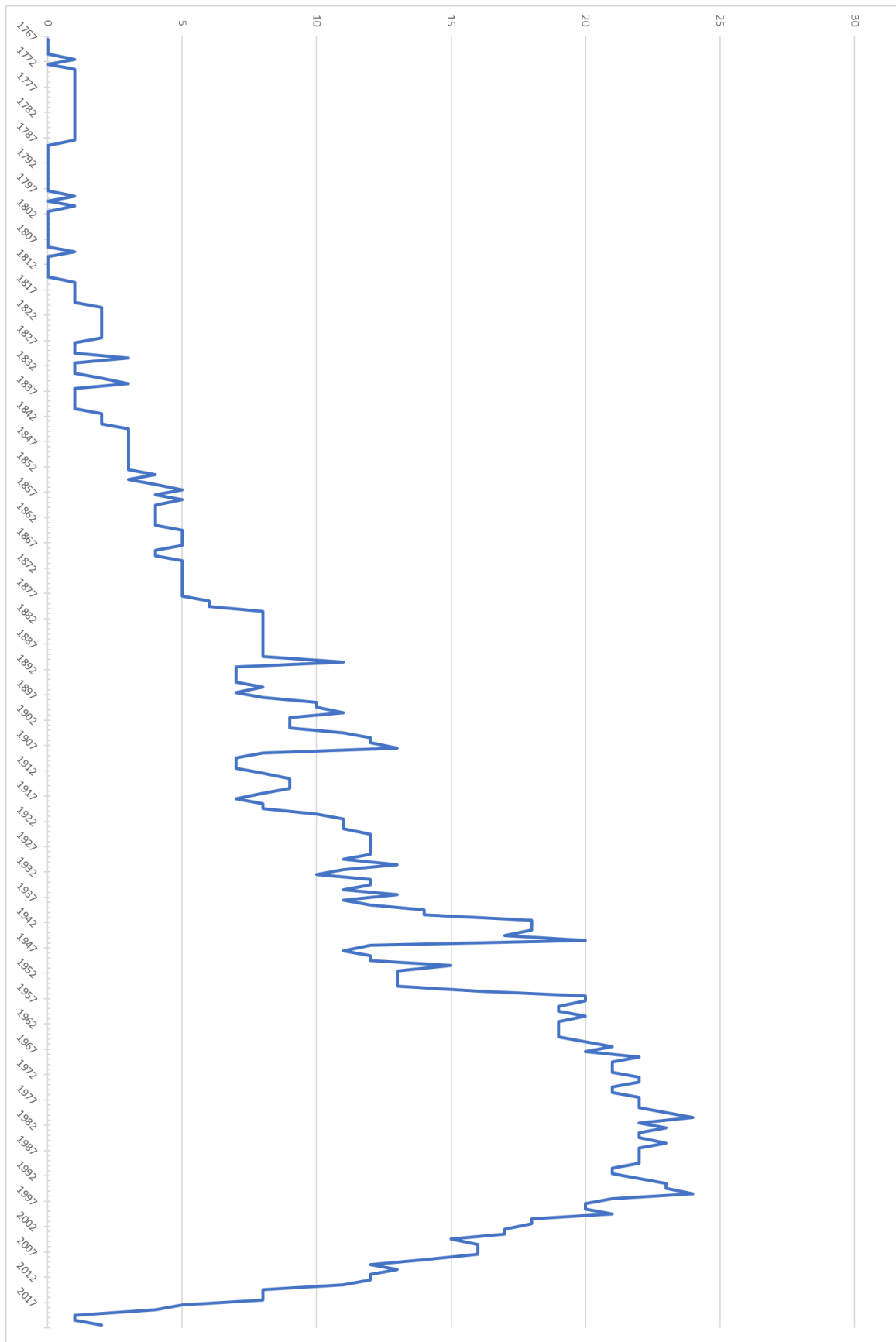

Bilaga 5a. Kronologisk avgränsning år 1540 - 1766, uppsatser skrivna mellan åren 2013 - 2021.

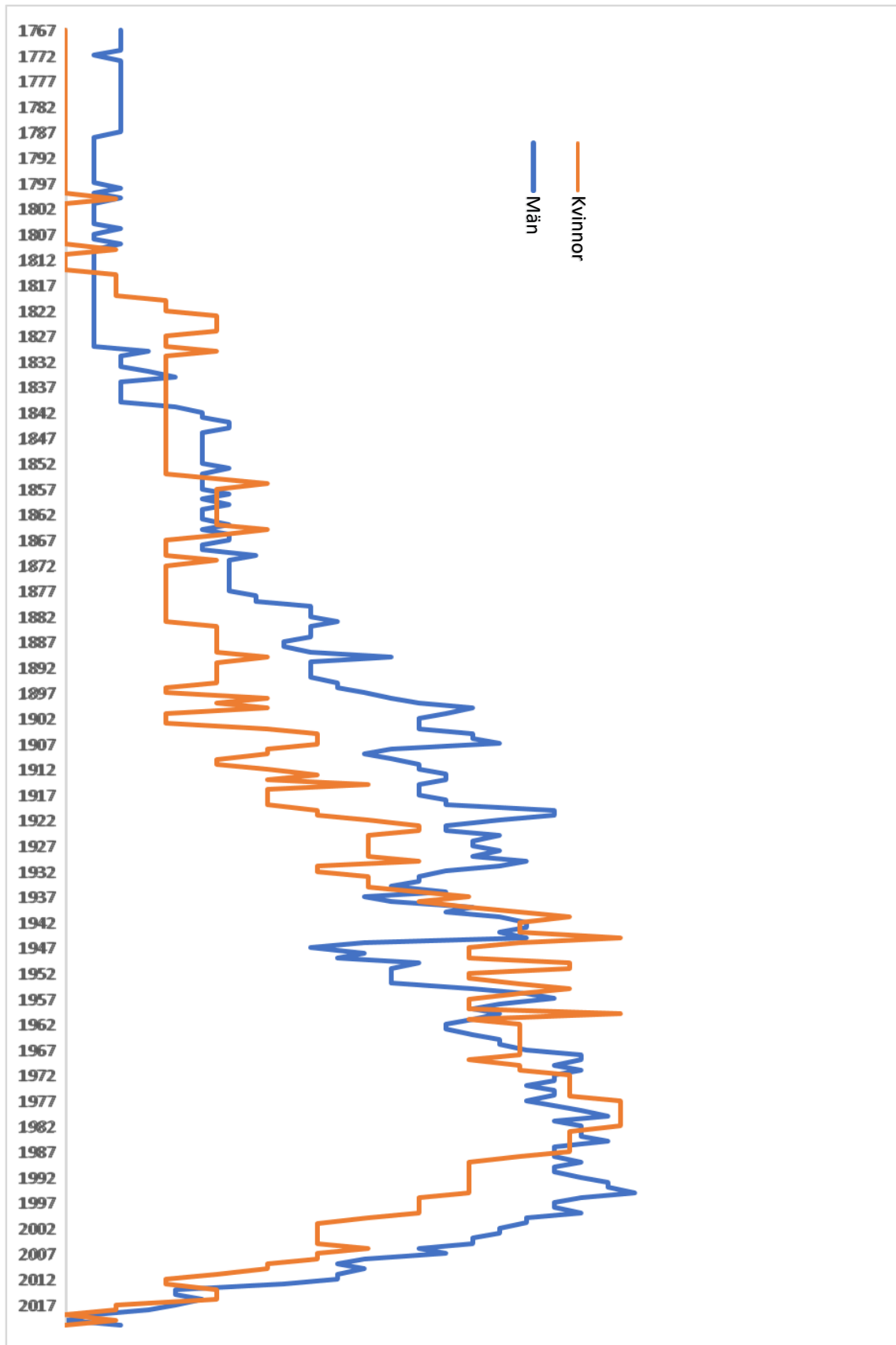

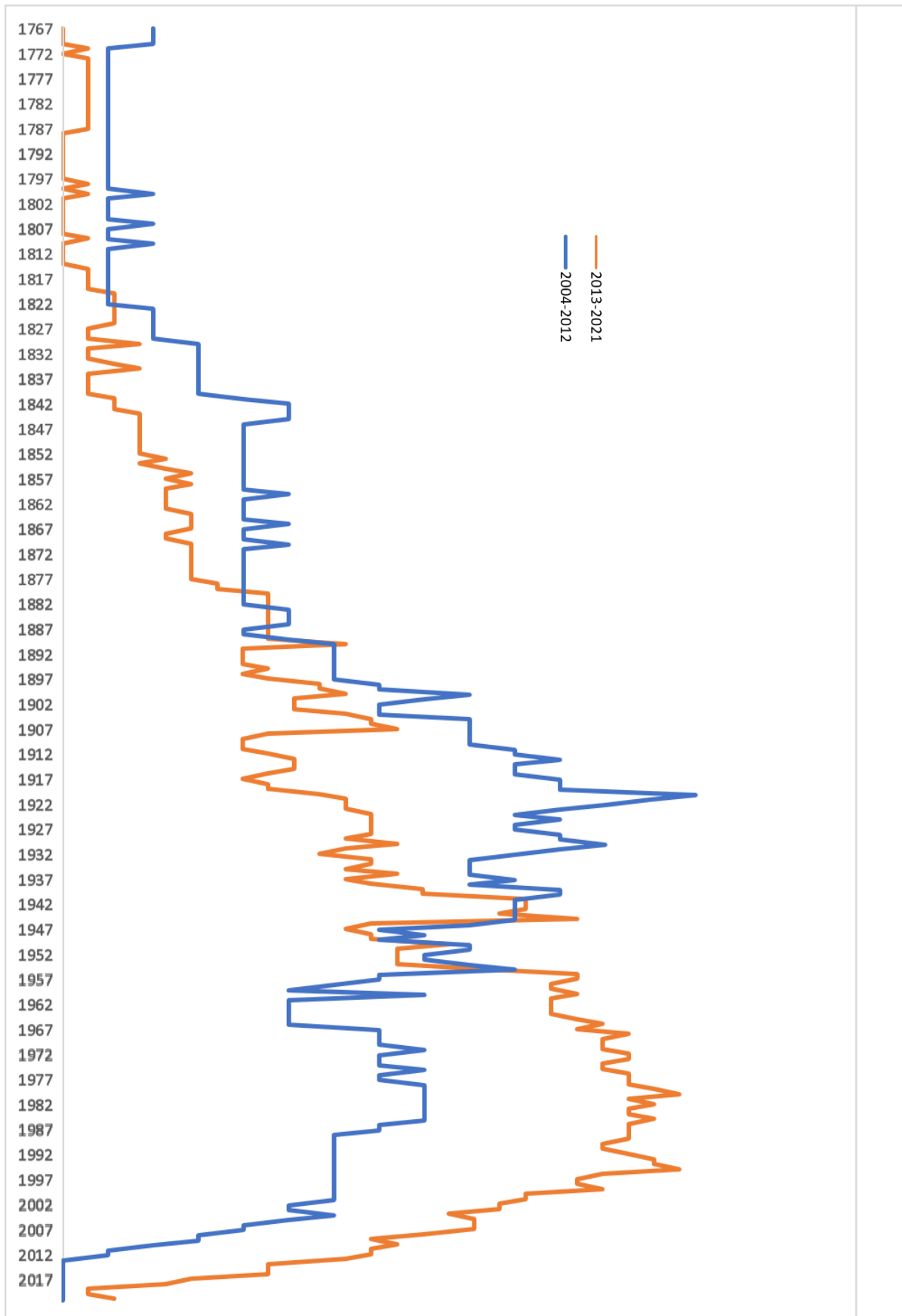
Bilaga 5b. *Kronologisk avgränsning år 1767 – 2021, uppsatser skrivna mellan åren 2013 - 2021.*

Bilaga 6. Jämförelse kronologisk avgränsning år 1767 – 2021 för män och kvinnor, sett till andel.

Bilaga 7. Jämförelse kronologisk avgränsning år 1767 – 2021 för uppsatser skrivna åren 2004 – 2012 / 2013 – 2021, sett till andel.

Bilaga 8. Undersökta C-uppsatser.

Ahlberg, Markus	Kyrkoherden, krönikan och kriget - En studie av den skånska åsiktsbilden på Skånska kriget utifrån Den Nordiske Kriigs Krønicke	2016
Ahlstedt Åberg, Måns	"Ett Barbariskt Rövvar-släkte" - Synen på främmande folkslag, samt bevisföringsmetoder i Carl Reftelius Historisk och Politisk Beskrifning Öfwer Riket och Staden Algier Ifrån år 1516 til och med år 1732	2017
Ahmad, Khaled	"Bekämpa USA-imperialismen, sionismen och de arabiska reaktionära krafterna" – en diskursanalytisk studie av 68-rörelsens föreställningar om konflikten i Mellanöstern 1968-1971.	2013
Allison, Erica	Släkten följa släktens gång? : överlåtelser, familjestrategier och jordnaturer i Lilla Beddinge och Lilla Jordberga 1815-1915	2020
Alm, Andreas	Amerikanen: En undersökning av hur amerikansk manlighet konstrueras i svenska kvinnors reseberättelser under 1920-talet	2018
Andersson, Jack	Förnuft och känsla : en studie om emotionernas roll för idén om manlighet i svensk nationalistisk diskurs från 1800-talets början	2013
Andersson, Mattias	På väg till fronten - svenska soldater i Waffen-SS	2013
Anselin, Emil	Synen på nationalsocialismen i Svenska kyrkan under 1930- och 1940-talen. En text- och diskursanalys	2014
Antonsson, Tomas	Med en ny rikstillhörighet : lokalpolitik, ståndsskillnader och kollektiva identiteter - om skåningars agerande på riksdagen 1720	2007
Ashouri, Ehsan	Ont blod och tomma hot? En studie i det brittiska inrikesdepartementets hantering av British Union of Fascists 1920-1943	2013

Atterling, Peter	Från utvisning till integration- statens och vetenskapens syn på romer i Sverige under 1900-talet	2014
Axler, Karl	Rebeller, poliser och snutar: En undersökning av framställningen av polisens auktoritet i tre amerikanska polisserier 1960-1975	2012
Bengtsson, Johan	Changing perspectives through experience : a study of David Livingstone's views regarding the native population while traveling Africa	2007
Bengtsson, Johanna	Duktig och snäll, grälsjuk och pratsjuk : En begrepps- och textanalys av omdömen om barn från en sommarkoloni i Blekinge	2012
Bengtsson, Petter	"Så underliga tecken här i kulisserna" : Hylands hörna 16 januari 1971, en svensk berättelse	2011
Bergelin, Eric	Från nytta till nedrustning : En analys av den militära manlighetsdiskursen mellan försvarsbesluten 1901 och 1925	2010
Bergman, David	En tysk idrottssuccé eller nazistisk propaganda? En studie av svenska tidningars syn på Berlin-OS 1936	2021
Bergström, Johanna	Historiskt medvetande i "Östdanmark" : en historievetenskaplig analys av museiutställningar i Skåne, Halland och Blekinge	2011
Bijnens, Sara	I sämja och kärlek : äktenskapliga diskurser 1820–1826 i äktenskapsmål i Lunds domkapitel	2013
Bjur, Karl	Mannens dygd i Sahiih Bukharii och den arabiska kulturens befästelse	2016
Björk, Christian	Längtan till en tid som varit : en studie i författaren Sanfrid Neander-Nilssons syn på "svenskheden" 1927 –1950	2011
Björkman, Åsa	"hela bygdens stolthet" En studie av Samrealskolan i Svedala och de ungdomar som gick där	2012
Borg, Roger	Värre är det med pengarna: En undersökning av brev skrivna av två kapitalister under 1870-talet	2012

Brammert, Karl	Den man eller kvinna som är skickligare med ord än andra kallas också Bragr: Genusdefinierande karaktärsdrag hos vikingar enligt medeltida litteratur.	2016
Brunzell, Anthon	Män som anlägger mordbrand : En analys över motiv till mordbrand mellan åren 1878 och 1907 och kopplingen till manlighet	2020
Bärtås, Olof	Kunskap i takt med tiden: en studie av en kunskapsarena – tysk och amerikansk kunskaps-cirkulation i radioprogrammet OBS! 1969–1972	2021
Carrasco, Fredrik	"Här lyktas Konunga styrsl" : en komparativ studie kring senmedeltida och tidigmodernt fursteideal i Västeuropa	2011
Cederqvist, Emma	"En trasslad härva som man kallar qvinna" - En komparativ studie av hur kunskapsanspråk om kvinnan cirkulerade genom två svenska aforismsamlingar på 1830- respektive 1890-talen	2021
Chiesa, André	Media and the 'Miracle of Munich': British Media Reports on the Munich Crisis, the Munich agreement, and its consequences	2016
Christensson, Martin	"Halfguden på bryggan" Sjömän, maskulinitet och makt i Malmös tidigare hamnkaptän Gustaf Stenfelts (1858-1934) texter	2005
Clase Hagman, Mimmi	Barack Obama, USA:s 44:e president: En narrativanalys av framställningarna om presidenten i amerikanska dagstidningar vid valet år 2008 utifrån ett nationellt och ett regionalt perspektiv i förhållande till USA:s historia	2021
Crona, Elsa	Makan med makten - Kvinnligt ledarskap och maktutövande i europeiska stater under tidigmodern tid	2020

Davidsson, Nina	Damernas diskussionsklubb. Om normer kring tvåsamhet och kvinnors genuspositioner i veckotidningen Idun 1923-1929	2015
Edqvist, Erik	Genusframställning i förändring: en studie av produktreklam mellan 1955 och 1985	2015
Edwardsson, Anders	Sveriges handel med Kina och Japan under envoyé Wallenbergs tidevarv - En jämförande studie avseende varor, aktörer och händelser i Sveriges handel med Kina och Japan i början av 1900-talet (1900-1922)	2015
Edwardsson, Peter	Machal : berättelserna om fyra svenska frivilliga (machalniks) som deltog i Israels självständighetskrig 1948-49	2007
Ejner Friis, Emil	Postmodernism, Globalization and the Metanarratives of Global-World- Transnational and Big-History: An enquiry into how the metanarratives of contemporary historiography indicate a shift of paradigm beyond postmodernism.	2013
Ekstedt, Rasmus	Det svenska medborgarskapet- Kritisk diskursanalys av läroböcker i samhällskunskap	2015
Ekström, Gustav	En förändrad scen? - Strejk och upplopp i Malmö 1890	2016
Embäck, Theodor	En uppgörelse mellan tradition och modernitet? :	2012
Englund, Pascal	Att komma ut i Kom Ut! - En diskursanalys om identitet och konflikter i RFSL:s förbundetidning Kom Ut! 1980–1989	2021
Engqvist, Joakim	Samhällsideologi och framtidsvisioner i bildtidningen Signal - en kvalitativ textanalytisk undersökning	2015
Ericsson, Johan	Även barn behövdes. En studie av hushållsekonomin i det tidiga 1830-talets Storbritannien utifrån dåtida parlaments utredningar.	2016
Eriksson Isero, Hanna	En omänsklig handling: en studie av social kontroll vid tidelagsbrottet 1700-1730	2015

Eriksson, Alexander	KRISTNA UNGA MÄN Konstruktioner av manlighet i Helsingborgs KFUM	2017
Eriksson, Peter	Ingen kvinnokamp utan klasskamp - kvinnokampens ställning inom vänsterpartiet 1972-1996	2014
Estegren, Victor	Hur bör själen kultiveras? : en studie i stånds- och tvåkammarriksdagens ställning till latinfrågan i läroverket 1844-1867	2020
Fransson, Simon	Kungahuset i veckopressen : En studie av feminisering av kungahuset från 1950 till idag	2012
Franzon, Oliver	Den röda faran: En studie av antikommunism i svensk dagspress 1950-1953	2014
Fryksén, Gustaf	I skuggan av global rivalitet och maritim handel : svenska sjömän i marockansk fångenskap, 1754-1763	2011
Fryksäter, Jennie	Sockersjukan - galizier i tidningen Arbetet 1904-1907	2016
Gabrielsson, Karin	Iklädd vit klädning och rosenröd spens : kvinnlighet, makt och mode speglat genom svenska tidskrifter från 1810-talet	2011
Gagnesjö, Maria	300 spartaner bland kommunister och terrorister. En historiekulturell studie av två amerikanska spelfilmer om slaget vid Thermopyle från 1960- respektive 2000-talet	2013
Gerdtham, Alexander	Minnen från Förintelsen	2014
Ghazy, Nashwan	Hen - En historisk studie	2015
Grandi, Anton	Maid for the Movies - En studie av tre Jeanne d'Arc-filmer ur ett historiekulturellt perspektiv	2021
Gunnevik, Adam	Kristen mission som kolonisation? En studie av svenska missionärers skildring av samerna och den samiska missionsverksamheten	2015
Gustafsson Ryderup, Johan	Manligt umgänge till salu: En artikelstudie om manlig heterosexuell och homosexuell prostitution mellan åren 1993–2013	2015

Gustafsson, Oskar	Egypten - Det märkvärdigaste land på jordytan: En komparation mellan Michael Enemans och Johan Hedenborgs skildringar om Egyptens monument och befolkning	2021
Gustafsson, Samuel	Spannmålsmagasin och Brännvinsbränningsförbud. En studie gällande ståndsriksdagens motåtgärder mot missväxtkatastrofer under åren 1650-1651 och 1771-1772	2020
Gustavsson, Martin	Elefantupploppet i Skänninge : om händelserna på Olofsmässa första marknadsdag den 11 augusti 1806	2006
Gustavsson, Tobias	Hjulryttare eller vältepettrar? Cykelplanering och synen på cyklism i Malmö ca 1870-1907	2014
Gårdnäs, Marcus	”Mindre bemedlade, barnrika familjer” En studie i hur 1930-talets statliga bostadsreformer kom att påverka Malmö.	2013
Göransson, Genet	Främlingsfientlighet i tidigmoderntid : en studie i Olaus Petris "En Svensk Cröneka"	2007
Hagen, Anton	Alla hava vi en Herre och Gud! : konfessionsbyggande och konfessionalisering under Uppsala möte	2021
Haikola, Karl	Atombomben och det moderna samhället. Om framstegstankens roll i motståndet mot svensk atombomb 1956-1961	2014
Halberg, Rikke	Vad en duktig husmoder bör kunna : Feminitet, maskulinitet, hjem, familie og koldkrigs kontekst i 1950'ernes ”Husmodern”	2008
Hallerhed, Anders	Sista avrättningen i Skåne: En kvalitativ textanalys med hermeneutisk ansats av Löderupsdramat år 1900	2016
Hammarbäck, Petter	Allaktivistfrågan i Lund. En studie av statlig praktik i 68-rörelsens Lund	2013
Hansen, Jonathan	Råd, vinkar och upplysningar : Amerikabild och emigrationsuppfattning i svenska emigrantguider 1841–1883	2010
Hansson, Axel	I huvudet på musikrörelsen:	2020

	Hur musikrörelsen förmedlade sin verklighet via tidskriften Musikens makt	
Hansson, Johan	"Lev ett alltigenom heligt liv, liksom han som har kallat er är helig" (1 Pet 1:15): En diskursanalytisk studie av helgonbiografier	2011
Hansson, Stefan	Kulturkrock i lappmarken - Fyra fallstudier om mötet mellan samer och den svenska elitkulturen under tidigmodern tid	2011
Haraldsson, Måns	To explain the unexplainable: intentionalism and functionalism in The Treatment of Armenians in the Ottoman Empire, 1915-16	2021
Hasslöf, Henric	Röster ur den chilenska diasporan - Hur pratar fyra chilenska flyktingar om sin första tid i Sverige på 1970-talet	2013
Hedlin, Emma	"därför att hon älskar honom" idéer om kvinnligt och manligt speglat ur uppslagsverket Kvinnan och hemmet från 1951	2011
Hermansson, Emelie	Att sprida kristendom i Afrikas mörker : Svensk missionsverksamhet i Kongo runt sekelskiftet 1900	2012
Heselicht, Felix	Lyxfällan. Johan Ekeblads syn på lyxkonsumtionen i Sverige 1649-1664	2021
Hillbom, Jesper	Brädgårdskravallerna i Halmstad - En pressanalytisk studie av olika självbilder inom arbetarrörelsen våren 1931	2014
Hobler Sabanovic, Arnella	Hippodromen - Cirkus, klassklyftor och modernitet i Malmö	2017
Hoffer, Sandra	Pennans makt: En kulturhistorisk undersökning om samspelet mellan press och politik	2011
Holmgren, Karna	Fånge av sin tid - En kulturanalys av Marcus Bergs berättelse om fångenskapen i Marocko från 1757	2016
Hothar, Marcus	En japans syn på västvärld och modernisering: en studie av Yukichi Fukuzawas självbiografi	2012

Hultman, Amanda	"Är han farlig?" En granskning av benämningen av våldtäktsmän i tidningar från RFSU mellan 1936–1999	2020
Hussey, Lauren	"Detta skall vara till minne av männen, så länge människor leva" - En analys av runinskrifter i Uppland	2013
Håkansson, Julia	"Ty utan allmogen får någon aga, de lyda oss aldrig i våra dagar": En studie i senmedeltida fursteideal	2011
Hägerbäck, Marcus	"After the War, A Struggle For Equality" * En historiebruksanalys av medieskrivningen kring dokumentären The War	2020
Härle, Viktor	Nya tider, nya krav ; den svenska medielogikens utveckling från 1955 till 2003 i dagspressen	2021
Härwell, Hans Magnus	Stationssamhället Hurfva : en skånsk bondbys förändring med järnvägens ankomst	2007
Högberg, Joel	Bråkiga sjäare och städade klasskämpar: En studie om egensinne och skötsamhet hos sekelskiftets hamnarbetare	2015
Ivarsson, André	"Du borde skämmas för din horas skull!" – En genusvetenskaplig studie kring ära utifrån ärekränkingsbrott i det senmedeltida Stockholm	2013
Jacobsson, Linnea	Att förvalta en förvaltning - En studie i socialdemokratins syn på tjänstemannakåren 1920- 1956	2014
Jardeskog, Timmy	"I skåningar, hvor er I dog et utaknemmelig folkeslag!" : en kvalitativ textanalys av Skånes och skåningarnas roll i Saxo Grammaticus Gesta Danorum	2021
Jentsch, Ola	Estat ai en greu cossirier, per un cavallier q'ai agut : Trobairitzernas förhållande till manlighet	2012
Johansson, Andreas	Jag döper dig i Faderns och Sonens och den helige andes namn : en studie av namngivningsskicket i Sydsverige 1750-2000.	2012
Johansson, Mårten	Svenskt blod, namn och tungomål - En analys av den svenska identiteten och bilden av dansken under perioden 1540-1560	2013

Johnsson, Alexander	Från indie till Arctic Monkeys: En diskursanalys av indiekonceptets utveckling och överlevnad	2015
Johnsson, Jim	Förändrade maskulinitetsideal inom svensk värnplikt 1967-2005. - En kvalitativ textanalys av soldatmanualen Svensk soldat	2011
Johnsson, Viggo	Farliga förbindelser: Betydelsen av vänskap, status och suveränitet i diskussioner om svensk allianspolitik 1680–1683	2020
Jonasson, Siri	Skrämsel eller tröst?: Georg Buschs tolkning av 1572 års nya stjärna förmedlad till en svensk publik i konfessionaliseringens tidevarv	2021
Jonsson, Henrik	Folkpartiets ideologiska vägval under 1920- och 30-talen - och hur de tog sig uttryck i valaffischer	2015
Jonsson, Mailn	En karl blir inte människa förrän han gifter sig - Genuskonstruktioner i Husmodern år 1940 och 1950	2015
Jukkola Hedlund, Per	"Lagen är lika mycket med oß, som med dem": Direkt aktion, brännvinsbränning och massans moraliska ekonomi i 1850-talets Karlshamn	2018
Järpvall, Jakob	Tryckare och sättare - en studie av manlighet bland typografer	2013
Kallträsk, Evelina	"Who in the world am I? Ah, that's the great puzzle" – Synen på barn och barndom i filmbearbetningar av Lewis Carrolls böcker om Alice	2017
Karlsson, Emelie	Historiebruk i svensk politisk invandringsdebatt 2015 och 2018 - en komparativ analys över historiebruket i tidskrifterna Tiden och Svensk Tidskrift	2021
Karlsson, Frida	Kvinnan Inför Lagen - En textanalys om fem kvinnor i rättsmaterialet från andra hälften av 1800-talet	2015
Karlsson, Karl- Erik Wilhelm	Från vänster och öster - En undersökning av utrikesrepresentationens roll i svensk underrättelseverksamhet inom och utom Sverige i samband med bolsjevikfrågan 1920-1921	2010
Keteli Hägerström, Alfon	Att sälja kunskap : en diskursanalys av marknadsföring av läromedel i svenska 1955–2012	2013

Kongstad, Hannes	Tagorefeber i Stockholm : en studie av synen på den indiske författaren Rabindranath Tagore i svensk tidningspress 1913 och 1921	2013
Kristiansson, Johanna	Begreppet medlidande som projektion av erfarenhet och framtid i det tidiga 1800-talet	2011
Kvist, André	Urd, Verdandi och Skuld: En studie om vikingarnas trosuppfattningar kring ödet såsom de nedskrevs på 1200-talet.	2012
Kööhler, Anton	"Bland onda ting välja det minst onda": Konservativa Svensk Tidskrifts syn på icke-demokratiska stater i Europa 1918–1945	2018
Ladan, Martin	"På det ena ögat gråter du, på det andra skrattar du": En intervjustudie baserad på sex personers minnen och konsekvenser av kriget i Bosnien och Hercegovina mellan åren 1992–1995	2019
Larsson, Emma	Sex, kärlek och gemenskap - en queerteoretisk analys av svenska sexualundervisningsböcker mellan 1956-1988	2016
Larsson, Lena	Folkundervisningens utveckling och förändring 1823-1856	2012
Lekström, Robert	Pengarna, festerna och nordvästskåningarna: En kulturhistorisk analys av Helsingkrona Nation 1890-1920	2012
Lenander, Jonatan	Berättelserna om den stora barnförflyttningen - en narrativ analys av de finska krigsbarnens plats i den svenska historiekulturen	2021
Lhonneur, Ludvig	Där litteratur möter historia: Beowulfkvädet under 1900- och 2000-talet	2018
Lidén, Fredrik	Sverige, svenskar och svenskan - En analys av Inträdestalen i Svenska Akademien och Kungl. Vitterhetsakademien under perioden 1773-1787	2014
Liljeblad, Sarah	"Och så länge det finnes liv så finnes det ju hopp":	2021

	En analys av utvalda texter i Landskrona posten 1939-1945, vilka speglar befolkningens hanterande av vardagslivet under beredskapstiden	
Linderoth, Kristin	Nya Perspektiv på Arbetarhistoria - en historiografisk studie av klass, kön och etnicitet i tidskriften Arbetarhistoria 1977-2009	2010
Lindholm, Måns	Barbari i Barbariet - En mikrostudie av två européer i marockansk fångenskap under 1700-talet	2013
Lindstam, Tim	Beskrifning öfver en äfventyrlig resa: En analys av den historiska Johan Brelins olika identiteter och hans världsbild	2021
Litsegård, Håkan	BERÄTTELSER OM ALBERT SPEER. Beskrivningar från krigsslut till sekelskifte	2015
Ljungberg, Johannes	När en norsk del av Danmark tillfogades Sverige : en ingång till att förstå bohuslänska identitetsföreställningar 1662-1668	2008
Ljungberg, Niklas	Olgas Amerikabrev - En svensk invandrades sociala nätverk, dess funktion, betydelse och förändring	2020
Luczak, Markus	Mellan två helveten: En komparativ studie av kommunism och nazism ur ett polskt perspektiv	2013
Lundin Kristiansson, Louise	Barnböckerna som alla älskar : studier i hur vi minns Elsa Beskow och hennes författarskap	2021
Lyberg, Ingrid	The Case of Boel Olsdotter: Venereal Disease and Single Motherhoos in 19th-Century Skåne	2014
Makarov, Aleksy	Generalstrejk, sabotage och terror: anarkosyndikalisternas strategi före första världskriget i D. Novomirskijs och A. Jensens skrifter	2020
Malinowski, Anna	Bara burleska bilder? – en studie av senmedeltida kyrkliga drolerier som humor och pedagogik	2012
Malm, Sebastian	World Trade Center 11/-2001	2015

	- En jämförelse mellan två svenska tidningar	
Markus, Daniel	Kampen om det medicinska fältet - En analys av debatten mellan företrädare för skol- och alternativmedicin i Sverige under 1900-talets första hälft	2016
Miketinac, Saga	Med celldörren på glänt – livet som fånge på Malmö Centralfängelse 1915-1924	2020
Moberg, Gustaf	Svenska manlighetsideal under andra världskriget - Arbetaren, lantarbetaren, kontoristen och officeren	2011
Moberg, Tobias	Gud och medikamenten : en studie av rödsotsepidemin i Madesjö socken år 1858	2013
Månsson, Dennis	Foucaultanvändningen i svensk psykiatrihistoria. En kritisk analys	2014
Månsson, Karl	Ett totalitärt paradigmskifte: En studie av en lingvistisk debatt i Sovjetunionen 1950	2016
Nicander, Cecilia	”Tha took the ädela rena frua...ok drap them alla” - Genusordningen i Erikskrönikan - en medeltida svensk rimkrönika	2015
Nilsson, Christoffer	Det fullkomliga landet. Naturbeskrivningar och naturuppfattningar i svenska emigrationsskrifter 1841–1899	2013
Nilsson, Erik	Contra barbaros et haereticos: Konstruktionen av en gallo-romersk identitet i relation till en 'Andra' i Sidonius, Ruricius och Avitus brevsamlingar	2021
Nilsson, Maria	Förintelsen i svenska historiska läromedel från 1954 till 2006	2011
Nilsson, Nova- Jeanette	Birgitta mellan himmel och jord : en studie av Den heliga Birgittas övergång från världslig moder och maka till andlig	2007
Nilsson, Pontus	Det stora krigets början - Första världskrigets utbrott utifrån två svenska tidningar.	2015
Nordblad, Harald	Att fira blomsterkungen: en historiekulturell analys av minnet av Carl von Linné från tidigt 1900-tal till tidigt 2000-tal	2021
Nordin, Magnus	Ett särskilt funktionshinder?	2013

	- en analys av identitet, relationer och gränsdragningar i Malmö Dövas Förening "Svenske" 1954-1970	
Nyman Gunnarsson, Fredrik	Att bli förd bakom ljuset - En diskursanalys av propagandan i de olympiska rapporterna från år 1936 och 1980	2014
Olofsson, Axel	Den enda symbol, som direkt för tanken till ordningsmakten? Synen på fascessymbolen under den svenska efterkrigstiden och vid senaste sekelskiftet	2019
Olofsson, Carl	"Att trona på minnen från fornstora dar": en studie av några läroböcker i historia 1905-1958	2012
Olsson, Elin	Frigörelsen som kom av sig: En studie om genuskonstruktioner i fyra skönlitterära romaner från 1880-talet och 1910-talet	2012
Olsson, Jessica	Jihadism och historiska fiendebilder - En analys av Islamiska Statens religiösa historiebruk i propagandatidskriften Dabiq med fokus på fiendebilder	2016
Olsson, Peter	Att dö i tidningen. Det sena 1800-talets borgerliga normer speglad i dödsrunor	2014
Ottelid, Matilda	Taube och Det Utomeuropeiska : en analys av hur Evert Taube framställer utomeuropeiska människor och den utomeuropeiska världen i sina sångtexter från år 1919 till år 1956	2007
Pehrsson, Maria	Alltid någe nytt och inte någe gott: Catharina Wallenstedts goda ideal	2011
Persson, Emmy	Ditplacerad som en maskot, söt och rar: En studie i hur kvinnor presenteras i nationstidningarna vid Lunds universitet under 1960-talet	2011
Persson, Johan	Statsskifte, kommunikation och människor. Identiteter och kulturella föreställningar i supplikskrivande i Halland under den första svenska tiden, 1645-1657	2011
Persson, Patrik	Möss, män och mikrodatorer: Manligt och kvinnligt i tidningen Mikrodatorn 1978–1985	2012
Persson, Patrik	Okunniga politiker och en sliten byggnad	2011

	- Vad som skrevs kring rivningen av Helsingborgs gamla stadsteater 1975-1976	
Petersson, Matthias	En lidande gemenskap : studie om det Stora nordiska krigets påverkan på karoliners kollektiva identitet 1700-1721	2021
Prytz, Annika	Från problemdiskurs till rättighetsdiskurs. En analys av debatten om romernas rätt till utbildning i Sverige 1963-1966	2015
Pålsson, Axel	Frände, Främling eller Fiende: En kvalitativ berättelseanalys av nationella identiteter och värderingar i svenska tidningar under det dansk-tyska kriget 1864	2019
Rangvin, Cecilia	Respektera en ärlig övertygelse - Om hur ett nej till kvinnas behörighet till prästerligt ämbete 1957 blev till ett ja 1958.	2011
Rasmusson Wright, Ulla	Så må de få lära sig, att de är barbarer men att vi är hellener: omvärldssyn i det klassiska Grekland	2012
Rolfsson, Jeanette	Störst av allt är kärleken: Sexualundervisningen i Sverige 1945-1995	2021
Romé Jannert, Julia	Skildringar av kvinnor i läroböcker i historia från 1970-talet till 2000-talet	2013
Roos, Göran	Aldrig mera krig? : Synen på Europas utveckling utifrån några svenska tidsskrifter mellan 1920-1923	2005
Rosshem, Marcus	Revolution eller reformation? : historisk orientering kring Sveriges vägval 1809	2021
Rylander, Emil	”Välkomna men kom ihåg att detta är olagligt” - En studie av tre husockupationer i Lund 1969	2015
Salenius- Lundberg, Torbjörn	Medias berättelser om Jane Horney från 1945 till idag	2011
Schau, Oscar	Modern i solhjulets tecken: Nordiska rikspartiets kvinnosyn från 1956 till 1979	2014

Schuurman, Aron	Revolutionär, folkmördare och jultomte - En studie om Karl Marx i internetmemes	2020
Segrén, Unn	Idolatress or Idol? The symbolism of the black woman and the idolatry of Solomon in the Speculum Humanae Salvationis.	2013
Sennström, Elin	"Fredh / Roligheet och annan Wälsingnelse". En systematisk studie av synen på fred utifrån böndagsplakaten 1644-1653	2015
Severinsson, Emma	"Med förbannelse i blodet" – om lesbiskhet och heteronormativitet i skönlitteratur och statliga utredningar i 1930-talets Sverige	2011
Sikrot, Fredrik	Svenska koloniserare i Kongo. En analys av tre svenska kongofarares berättelser från sin tid i Kongo 1883-1886.	2011
Sivhed, Jakob	Med folkhemmet som käpp och svärd - En historisk studie av hur folkhemmet används som politiskt maktredskap av Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna	2020
Sjö, Mimmi	Tusen föremål säger mer än tusen ord – En studie av historiebruk och materialitet i planeringen av Malmö Konstmuseums nya basutställning	2020
Sjögren, Carl Magnus	Ansgar i svensk protestantisk historieskrivning 1830-1930: En studie i konfessionellt historiebruk	2012
Sjönnemo, Kristina	"Det vore väl ändå litet underligt, att just vår tids ungdom skulle vara sämst av alla, bara för att en del pojkar har bredbrättade hattar, smala byxor och vita strumpor". En studie av swingpjätten utifrån ett diskursteoretiskt perspektiv	2015
Skodo, Admir	"I världen, men icke av världen" : Konstruktionen av kristen manlighet i Skånes Missionssällskap ca 1939-1945	2006
Skogshus, Janette	Ridsport och genus - en kvalitativ studie av tidningen Min häst	2016

Smith, Alexander	Helsingborgsyndikalister vid vägvalet: revolt eller revolution? En ideologianalys av en syndikalistisk lokal samorganisation, perioden 1917-1922.	2011
Sorribes Bernhard, Teresa	Bigi, Dagmar, Hannah och Pär - En kvalitativ textanalys av VeckoRevyns hjärtespaltsrådgivares svar under åren 1950, 1970 och 2010	2013
Stenberg, Anders	"rekommenderas i ärade kunders välvilliga hågkomst" : En analys av mode- och textilannonser från början av 1900-talet	2012
Stensson, Ebba	"Å tänk om en skull' kör' öve' bron te Ölan' en kväll" Diskussionen om Ölandsbron i svensk dagspress 1933-1982.	2017
Stojanovic Zezovic, Daniel	Kvinnliga arbetskraftsinvandrares ansikten - Några kvinnliga arbetskraftsinvandrares skildringar om ankomsten och integrationsprocessen in i det svenska samhället	2013
Ström, Johan	Slå en d20 för att motstå panik - Studie av moralpanik och den svenska rollspelsdebatten ur ett historievetenskapligt perspektiv	2016
Sturk, Mikael	Bland finska barbarer och bolsjevikdivisioner - Berättelser om fortsättningskriget 1941-1944 i tre svenska tidningar	2021
Svenning, Katarina	"Which witch is which" - konstruktioner av genus i 60-tals tv-serien Bewitched	2012
Svensson, Fredrik	Svenska kyrkan och katolicismen: Legitimeringsstrategier i Svenska kyrkan 1920-1955	2012
Svensson, Gustav	Stenkastning och polisvåld - En studie av kollektiva konfrontationer under Malmörevolten 1890.	2021
Teddeman Gyllenstedt, Lars Love	På väg mot inbördeskriget - ett försök att följa den finska samhällsutvecklingen 1899-1919 genom straffrättsliga åtal	2011
Tepic, Danijela	En diskursanalytisk studie om Israel-Palestina konflikten : en studie om sexdagarskriget och intifadan utifrån Dagens Nyheter	2007

Thelander, Karin	”Ni kan bli två kvinnor i en” Bilderna av yrkeskvinnor och yrkeslivet i svensk dampress på 1960-talet	2020
Thorin, Algot	Minnet som delar Europa: En historiedidaktisk undersökning angående den kommunistiska brotthistoriens plats i den europeiska historiekulturen med utgångspunkt i Pragdeklarationen 2008	2017
Tiihonen, Caroline	Barndom under svensk stormaktstid : En studie av Agneta Horns självbiografi	2021
Timan, Anna	Landets försvar- vår livsfråga!: en komparativ analys av försvarsvänners argument på nationell och lokal nivå.	2011
Toll, Otto	Lögner utan pardon: En undersökning av hur Nordfront brukar historien om Förintelsen	2021
Torffvit, Simon	En formell titt på informell svensk historia - en analys av populära internationella forums brukande av svensk historia genom internet memes	2021
Tornée, Göran	Kristna slavar och synen på de andra. En komparativ analys av europeiska fångenskapsberättelser i Nordafrika under det långa 1700-talet	2020
Torstensson, Elias	Vem är rädd för mörkret? En studie av dödens framställning i amerikanska spelfilmer mellan 1979 och 2006	2014
Törnblom, Rasmus	Från cykliska växlingar till spirande framtidstro: En uppsats om förväntningar och erfarenheter i svensk-Amerika 1880-1914	2018
Törnkvist, André	De samhällsodugliga medborgarna: En undersökning kring Helsingborgs barnavårdsnämnds beslutsprocesser 1930 och 1940	2014
Ullstad, Henrik	"Hvad är de skandinavers land?" : Studentmötena 1842, 1843 och 1845 och föreställandet av den skandinaviska nationen	2011

Vestergren, Nathalie	Döda och levande ting: genus och religion i Hilma Borelius föredrag och artiklar 1905-1930	2012
Vihinen, Jasmin	Förintelsens röster : en kvalitativ fallstudie om behandlingen av polska koncentrationslägerfångar enligt vittnesmålen från det världsunika Polska källinstitutet	2021
Wachtmeister, Jacob	Danska motståndsrörelsen i dansk & svensk press	2011
Waga, Viktoria	Auktoritet genom dåtidens kameralins - En jämförande studie av hur auktoritet porträtteras i fotografier av den amerikanska ursprungsbefolkningen från tidigt 1900-tal och 1930-talet.	2021
Wallén, Viktor	Att vilja bli viktig - En studie om införlivningen av Bohuslän i Sverige under 1600-talet genom en jämförelse med Skånelänen	2017
Weide, Magnus	Den diskursiva konstruktionen av hackern	2004
Werner, Peter	Beslagsupploppet i Ystad 1835 - mot folkets vrede skyddar inga uniformer	2021
Wester, Jenny	För Guds skull: En studie av emancipation och kolonialism bland kvinnliga missionärer i Asien och Afrika	2017
Wetterlöv, Tobias	Paradoxen Sture Bolin - "världsstjärna" eller "rasist"?	2010
Wideheim, Alexandra	"A True Relation of my Birth, Breeding, and Life" En kritisk diskursanalys av Margaret Cavendishs köns- och identitetsskapande och konstruktionen av genushegemoni	2016
Wienberg, Asger	Karriärer i högadelns hägn : social mobilitet bland Magnus Gabriel De la Gardies västgötska förvaltare cirka 1650–1680	2021
Wäss, Johan	Från pojkrum till vuxenvärld: En studie av föreställningar om genus och spelande i svenska speltidningar	2013

Åberg, Anna	Biomekaniska berättelser : En analys av forskningssamfundet runt den biomekaniska armen	2007
Öhman, Anton	Drömmen om en svensk midsommar eller maten och makten att säga vem du är: Allt om mats sommarnummer 1971-2012	2014
Östberg, Martin	En studie av svenska tidningars rapportering om Irakkriget 2003	2017

Bilaga 9. Temakurser vid historiska institutionen i Lund, 2008 – 2022.

VT22

- Folkmord – ett brott mot mänskligheten. Lärare: Klas-Göran Karlsson
- Kunskapshistoria. Lärare: Johan Östling
- Rasism och rasföreställningar. Lärare: Martin Eriksson

HT21

- Senmedeltid. Lärare: Dick Harrison
- Folkmord – ett brott mot mänskligheten. Lärare: Klas-Göran Karlsson

VT21

- Senmedeltid. Lärare: Dick Harrison
- Rasism och rasföreställningar. Lärare: Martin Eriksson
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare: Mikael Ottosson, Emma Hillborn & Magnus Olofsson

HT20

- Kunskap, konflikt & konfession. Tryckmediet i det tidigmoderna Europa. Lärare: Anna Nilsson Hammar & Kajsa Brilkman
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare: Mikael Ottosson & Magnus Olofsson

VT20

- Kunskap, konflikt & konfession. Tryckmediet i det tidigmoderna Europa. Lärare: Anna Nilsson Hammar & Kajsa Brilkman
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare: Mikael Ottosson & Magnus Olofsson

HT19

- Kunskap, konflikt & konfession. Tryckmediet i det tidigmoderna Europa. Lärare: Anna Nilsson Hammar & Kajsa Brilkman
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare: Mikael Ottosson & Magnus Olofsson

VT19

- Kunskap, konflikt & konfession. Tryckmediet i det tidigmoderna Europa. Lärare: Anna Nilsson Hammar & Kajsa Brilkman
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare: Mikael Ottosson & Magnus Olofsson

HT18

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella Epoken. Lärare: Lars Berggren, Mikael Ottosson & Hans Wallengren
- Kunskapshistoria. Lärare: David Larsson Heidenblad

VT18

- Senmedeltid. Lärare Dick Harrison
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars Berggren, Hans Wallengren & Mikael Ottosson

HT 17

- Den tidigmoderna människan. Lärare Anna Nilsson Hammar
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Hans Wallengren

VT17

- Den tidigmoderna människan. Lärare Anna Nilsson Hammar
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Hans Wallengren

HT16

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Hans Wallengren
- Samhälle, religion och genus

VT16

- Samhälle, religion, manligt och kvinnlig - kulturhistoriska perspektiv på historien. Lärare Eva-Helen Ulvros och Yvonne Maria Werner
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Hans Wallengren

HT15

- Samhälle, religion, manligt och kvinnlig - kulturhistoriska perspektiv på historien. Lärare Eva-Helen Ulvros och Yvonne Maria Werner
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Hans Wallengren

VT15

- Samhälle, religion, manligt och kvinnlig - kulturhistoriska perspektiv på historien. Lärare Eva-Helen Ulvros och Yvonne Maria Werner
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W

HT14

- Samhälle, religion, manligt och kvinnlig - kulturhistoriska perspektiv på historien. Lärare Eva-Helen Ulvros och Yvonne Maria Werner
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars Berggren & Hans Wallengren

VT14

- Samhälle, religion, manligt och kvinnlig - kulturhistoriska perspektiv på historien. Lärare Eva-Helen Ulvros och Yvonne Maria Werner
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W

Ht 13

- Kristendom, genus och makt. Samhälle, individ och sociala identiteter i Europa från antiken till nutid. Lärare YMW
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W

VT13

- Kristendom, genus och makt. Samhälle, individ och sociala identiteter i Europa från antiken till nutid. Lärare YMW
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Mellan Gud och Djävul. Magi, religion och sekularisering i det tidigmoderna Europa (samarb. med MAH)

HT12

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Den tidigmoderna människan. Lärare Anna Nilsson
- Motståndets historia. Lärare Stefan Nyzell

VT12

- Senmedeltid. Lärare Dick Harrison
- Ritualer i tid och rum. Lärare Malmö högskola
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W

HT11

- Senmedeltid. Lärare Dick Harrison
- Kvinnligt och manligt. En föränderlig historia. Lärare Eva-Helen Ulvros

VT11

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Senmedeltid. Lärare Dick Harrison
- Kvinnligt och manligt. En föränderlig historia. Lärare Eva-Helen Ulvros
- Modernitetens idéhistoria i olika perspektiv. Nils Andersson MAH

HT10

- Senmedeltid. Lärare Dick Harrison
- Kvinnligt och manligt. En föränderlig historia. Lärare Eva-Helen Ulvros

VT10

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Den tidigmoderna människan
- Motståndets historia. Lärare sannolikt Stefan Nyzell

VT09

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Gränser och identiteter i det tidigmoderna Europa. Lärare Harald Gustafsson
- Kvinnligt och manligt. En föränderlig historia. Lärare Eva-Helen Ulvros
- Modernitetens idéhistoria i olika perspektiv. Nils Andersson MAH
- Senmedeltid. Lärare Dick Harrison

HT08

- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Gränser och identiteter i det tidigmoderna Europa. Lärare Harald Gustafsson
- Sociala rörelser, sociala konfrontationer och det kollektiva våldets politik i Sverige, ca 1540-2001. Lärare Magnus Olofsson.
- Genus, Kristendom och makt. Lärare Yvonne Maria Werner
- Kvinnligt och manligt. En föränderlig historia. Lärare Eva-Helen Ulvros
- Tyska trauman. Skuld och bearbetning i 1900-talets Tyskland. Lärare Johan Östlund
- Modernitetens idéhistoria i olika perspektiv. Nils Andersson MAH

VT08

- Bilder och fotografier. Lärare Joachim Östlund
- Arbetarhistoria. Klass, kultur och rörelse under den industriella epoken. Lärare Lars B & Hans W
- Gränser och identiteter i det tidigmoderna Europa. Lärare Harald Gustafsson
- Sociala rörelser, sociala konfrontationer och det kollektiva våldets politik i Sverige, ca 1540-2001. Lärare Magnus Olofsson.
- Genus, Kristendom och makt. Lärare Yvonne Maria Werner
- Kvinnligt och manligt. En föränderlig historia. Lärare Eva-Helen Ulvros
- Tyska trauman. Skuld och bearbetning i 1900-talets Tyskland. Lärare Johan Östlund
- Modernitetens idéhistoria i olika perspektiv. Nils Andersson MAH